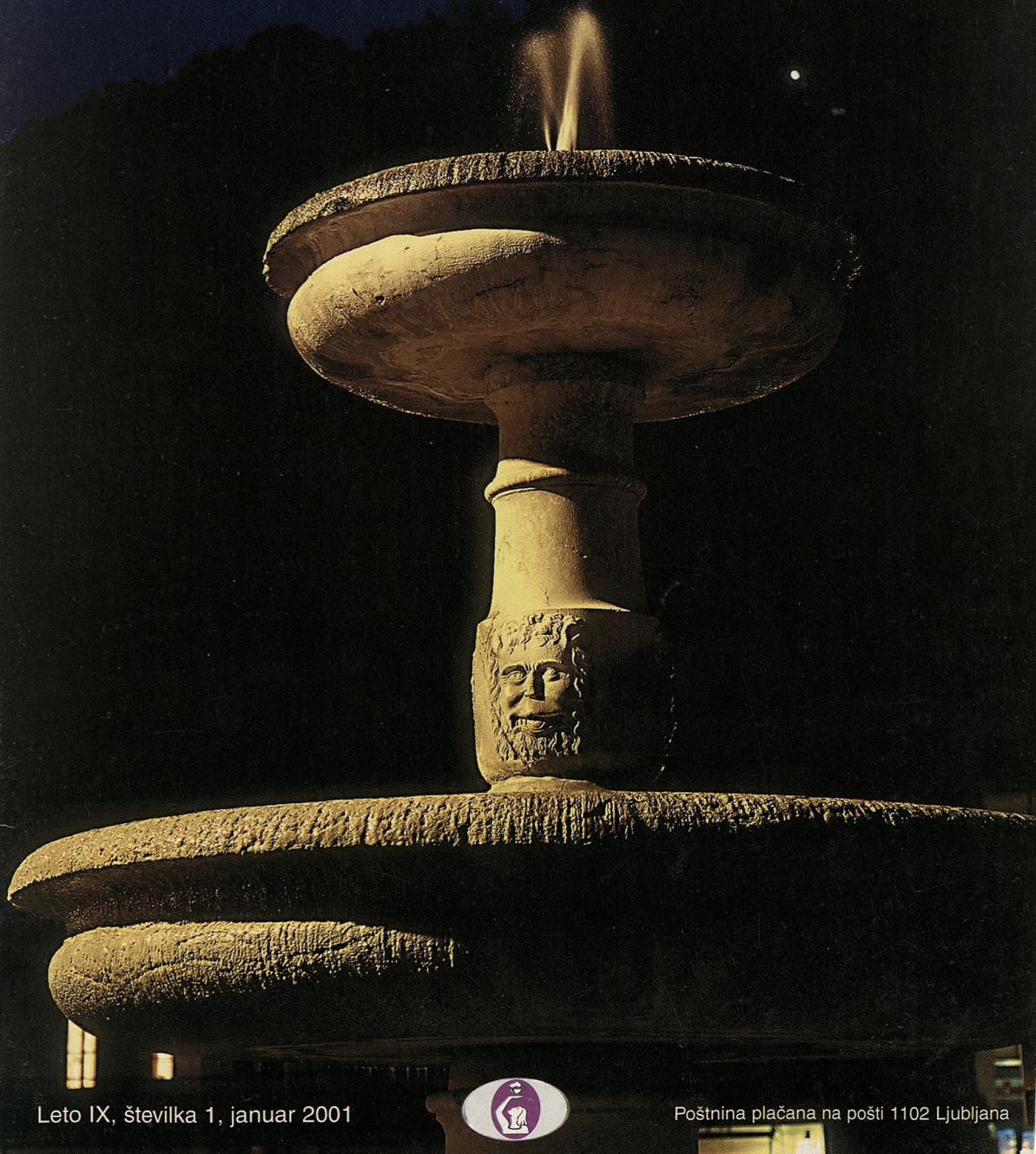

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

Leto IX, številka 1, januar 2001

Poština plačana na pošti 1102 Ljubljana

Comfeel : Nega kože

Inovativni izdelki za nego kože

Comfeel Cleanser

Comfeel čistilna tekočina in robčki s kože učinkovito in enostavno odstranjujejo ostanke različnih telesnih izločkov, past za zaščito kože, lepil obližev, lepilnih trakov ali različnih pripomočkov. Blagodejno vpliva na kožo in pospešuje celjenje nekoliko poškodovane kože ter manjših površinskih poškodb. Po uporabi **Comfeel** čistila kožo osušite. Na tako pripravljeno kožo lahko varno pritrdite lepilne trakove ali druge pripomočke.

Na voljo je v steklenički kot tekočina ali v prepojenih robčkih za enkratno uporabo.

Comfeel Protective film

Comfeel zaščitni film je namenjen osnovni zaščiti kože, izpostavljene draženju različnih lepil ali kadar je sicer zdrava koža izpostavljena izločkom, kot so blato, urin ali izločki fistul. Z njim lahko učinkovito zaščitite robove ran, za katere pričakujete, da bi se zaradi zatekanja izločkov lahko poškodovali.

Po nanosu, film že v nekaj minutah oblikuje varovalno, vodoodporno, polpropustno, prožno plast, tako imenovano "drugo kožo", ki preprečuje mehanske in druge poškodbe prave kože. Na film lahko popolnoma varno pritrdite lepilne trakove ali druge pripomočke kot npr.: vrečke za stomo, urinal kondome ali obloge za rane. Ob njihovi odstranitvi film prepreči morebitne mehanske poškodbe kože.

Ob nanosu filma na površinsko poškodovano kožo lahko občutite rahlo sklenje, ki pa že po nekaj minutah izgine.

Odstranite ga s čistilno tekočino ali z robčki **Comfeel** Cleanser.

Na voljo je kot tekočina v priročni embalaži za osebno uporabo ali v prepojenih robčkih za enkratno uporabo.

Coloplast A/S
Podružnica Ljubljana
Prušnikova 1, 1210 Ljubljana
telefon: (01) 512 74 40
telefax: (01) 512 57 39
E-pošta: simkr@coloplast.com
splet: www.coloplast.com

Comfeel je registrirana
blagovna znamka
družbe Coloplast A/S
DK-3050 Humlebæk,
Danska

Coloplast

Molicare Super Plus

Molicare Super

Molicare

Molicare mobile

7 22 89 / 9
2001

DOKAZANO!

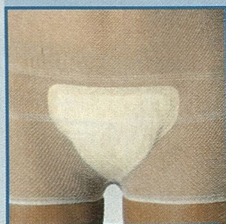
p - 2001 / 3961

Tudi tanki inkontinenčni proizvodi zadržijo veliko tekočine!

Molimed classic

Molimed M

Molinea Plus-D

Moliform classic

Učinkovito zadrževanje velikih količin tekočine, tankost in s tem neopaznost pri nošenju, anatomska oblika, enostavna uporaba in strokovno nadzorovan razvoj so glavne prednosti Hartmannovih inkontinenčnih proizvodov. INKO SISTEM je razdeljen na izdelke štirih barv (rumena, zelena, modra in vijoličasta), ki pomenijo različno vpojno moč in stopnjo inkontinence.

Modra in vijolična barva na embalaži označujeta izdelke **za težko oz. zelo težko stopnjo inkontinence**, kar pomeni, da oseba izgubi od 200 do 300 ml oz. več kot 300 ml urina v 4-ih urah. Modra in vijoličasta linija za težko in zelo težko stopnjo inkontinence vključuje izdelke v obliki predlog **Molicare** s povečanim vpojnim jedrom.

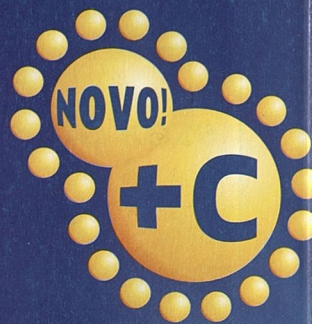

merit

Merit d.o.o., Uvoznik in ekskluzivni zastopnik medicinskih izdelkov
Hartmann, Šmartinska 130, 1000 Ljubljana, Slovenija,
tel.: (01) 548 37 10, faks: (01) 548 37 46

PREMAGAJMO GRIPO IN PREHLAD

TODA BREZ ŽELODČNIH TEŽAV

Pri zdravljenju gripe in prehlada je pomembno, da pijemo veliko tople tekočine in počivamo. Če topli napitek pripravimo z Lekadolom plus C, bo zdravljenje mnogo bolj učinkovito. **Lekadol plus C** učinkovito **znižuje zvišano telesno temperaturo** ter **blaži bolečine**, vendar pri tem **ne draži želodca**. Paracetamolu je dodan vitamin C, ki zvečuje telesno odpornost.

Ko ste prehlajeni, potrebujete skrb in nežnost.

UTRIP

INFORMATIVNI BILTEN

ZBORNICA ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE -
ZVEZA DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER
IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

ODGOVORNA UREDNICA: Irma Antončič

UREDNIŠKI ODBOR:

Irma Antončič, Bojana Filej, Irena Istenič,
Petra Kersnič, Veronika Pretnar Kunstek

LEKTORICA: prof. Cvetana Tavzes

PREVAJALEC: Primož Trobevšek

NAKLADA: 12000 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ljubljana, Vidovdanska 9
telefon, telefaks: 01/ 2316-055,
tajništvo Zbornice - Zveze
telefon, telefaks: 01/ 4344-903, naročnine, računi
e-mail: zveza.med.sester@siol.net
žiro račun: 50101-678-48641

TRŽENJE OGLASNEGA PROSTORA:

ANONSA d.o.o. Ljubljana, Preglov trg 6,
tel.: 01/ 5461-800, 5408-202, faks: 5400-315
e-mail: anonsa@anonsa.si

PRIPRAVA ZA TISK:

STARLING d.o.o., Vrhnika, Krožna pot 2
tel.: 01/ 7557-850, faks: 01/ 7557-855
e-mail: starling@siol.net

TISK:

Tiskarna POVŠE, Povšetova 36 a, Ljubljana,
tel/faks: 01/ 2301-542,

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Jaga Bregar

Utrip je glasilo – informativni bilten Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Revija izhaja 11-krat letno. Letna naročnina za nečlane je 4500 sit, člani plačujejo naročnino za Utrip s članarino, od katere se obračunava in plačuje 8-odstotni davek na dodano vrednost.

Bližina

Ti poznaš in veš, kaj je pomlad,
ko v zraku je vedrina,
povsod okrog jr silna moč,
omamlja že pogled na brst kostanja,
ljudje takrat smo šibki...
tako pomisliš, da je v nas milina.

Poletje je pekoč žareči čas,
nikjer ni cvetnih popkov,
zeleno je le bolj zeleno in Ti si močna, neuničljiva,
skupaj pa veva - čeprav le za trenutek,
da je ura izmuzljiva, da šteje najin čas,
da je obema nerazumljiva dimenzija.

Vročina je v jeseni le toplina in Ti želiš,
da traja, traja...
popek je preživel pomladno slano,
se za trenutek skrčil, obledel v poletni suši,
zdaj le zori, zori...
in čas ni več nerazumljiva dimenzija

In vse je jasno, prišel je čas beline,
daljava je bližina, vse je kot lepa daljna sanja,
resničnost je ostal le brst kostanja.

Kostanjevka, 2000

Delo zbornice

- 7 DECEMBER NA ZBORNICI
- 9 NOVOLETNO SREČANJE

Icn

- 13 NOVICE IZ ICN

Z mednarodnih srečanj

- 16 ÓLA, MEHIKA!
- 18 MISIJA V BOSNI IN HERCEGOVINI – NOVEMBER 2000 – 1
- 21 8. EVROPSKI GASTROENTEROLOŠKI KONGRES

Iz sekcij

- 22 POROČILO S SEMINARJA V MURSKI SOBOTI
- 23 AIDS – BOLEZEN, KI TI SPREMENI ŽIVLJENJE
- 24 POUČEN BOLNIK JE AKTIVEN BOLNIK
- 41 STROKOVNO SREČANJE MEDICINSKIH SESTER V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Zanimivo

- 43 Z NOVIM UČNIM PRIPOMOČKOM ZDRUŽENI V BOJU PROTI AIDSU, NASILJU IN Z USODO LJUDI POD MANGARTOM

Mi med seboj

- 44 METAAMFETAMIN (SPEED)

Predstavljamo vam

- 45 ZDENKA HITEJC
- 47 MARIJA CEHNER DOBILA ZAHVALNO LISTINO ZA IZJEMNO OSEBNOST

Iz delovnih sredin

- 48 LETA 2001 SEDEM SPECIALISTK GERONTOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE
- 51 SVEČANA OTVORITEV ZASEBNE PATRONAŽNE IN BABIŠKE SLUŽBE NA DOMU S KONCESIJO

Razmišljanja

- 52 IZ KLOPI

S humorjem je lažje in lepše

- 53 IZ OPERACIJSKE SOBE

Koristni nasveti

- 54 NEKAJ MALEGA NASVETOV ZA LASTNO ZDRAVJE

Obvestila

- 55 3. EVROPSKA KONFERENCA ZDRUŽENJA EVROPSKIH NEGOVALNIH DIAGNOZ

Udeležili smo se

- 58 ZNANJE JE VARNOST V SEDANJOSTI IN VIZIJA PRIHODNOSTI
- 59 ZA BOLJ ZDRAVO IN KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE ŠOLSKIH OTROK IN MLADOSTNIKOV

62 Srečanja v tujini

NAVODILA ZA OBJAVO ČLANKOV V UTRIPU

Rok za oddajo prispevkov za objavo v informativnem biltenu Utrip je do 25. v mesecu in izhaja med 12. in 15. v mesecu. Članki naj bodo natipkani ali računalniško izpisani tako, da je 30 vrstic na eni strani in s 60 znaki v vrsti. Članki naj ne presegajo 4 tipkane strani. Avtorje naprošamo, da poleg izpisa oddajo tudi disketo in po največ dve sliki na prispevek. Poleg tega naj avtorji tudi navedejo svoj priimek in ime, naslov bivanja in telefonsko številko, na katero bodo dosegljivi za morebitne razgovore glede objave članka. Slike, ki so priložene k člankom, naj bodo opremljene z besedilom ter priimki in imeni oseb na sliki. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov ne honoriramo.

Uredništvo

Drage kolegice in kolegi!

Ob prehodu iz starega v novo leto se običajno oziramo nazaj na storjeno delo in vložene napore, čeprav niso vedno prinesli ugodnih rezultatov. Predvsem pa se oziramo naprej - v prihodnost - še posebej letos, ob prehodu v novo tisočletje v upanju, da bo vsem nam, ki delujemo na področju zdravstvene nege, izpolnilo vse naše cilje, ki smo si jih zadali v preteklih letih.

Vsem vam in vašim najdražjim želim veliko zdravja, sreče in zadovoljstva v letu, ki prihaja.

Vaša

*Veronika Pretnar Kunstek
Predsednica Zbornice – Zveze*

Petra Kersnič

DECEMBER NA ZBORNICI – ZVEZI

Ce smo v letu 2000 pregledali poimenovanje mesecev, bomo v letu 2001 obdelali številke – pa saj veste, kako so pomembne in kaj vse se preko njih prepozna. **Pitagora je rekel: "Število je vladar oblikam in idejam in vzrok bogovom in demonom."** Za njim so starogrški filozofi spoznali, da so števila najvišja stopnja človekovega spoznanja, z njimi so pričeli prikazovati bistvo življenja. **Pa začnimo s številko 0.** Samo po sebi je to število brez vrednosti in najpogostejše nadomešča odsotne vrednosti v drugih številih. Ničlo so odkrili že Maji in ugotovili, da predstavlja neskončnost. Arabci jo pišejo kot piko. Pri Kitajcih je ničla – jing najbolj zapleten simbol neskončnosti.

Kje smo bili in kaj smo delali:

30. november

- 24. seja upravnega odbora Zbornice-Zveze
Na 24. seja je upravni odbor imenoval naslednje komisije in delovno skupino:

Komisija za priznanja v sestavi: Cvetka Meolic, Bojana Zemljič, Greta Zvez, Brigita Skela Savič in mag. Bojana Filej.

Komisija za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje v sestavi: Marta Falež, Tatjana Verhivnik, Irena Buček Hajdarevič, Slavica Klančar in Petra Kersnič.

Delovna skupina za aktivnosti na področju boja proti nasilju v sestavi: Darinka Klemenc, Irena Planinšek, Monika Ažman, Zdenka Seničar in Veronika Pretnar Kunstek.

1. december

- seja častnega razsodišča.

4. december

- strokovno srečanje DMSZT Ljubljana.

5. december

- 8. seja odbora regijskih društev v Velenju.

14. december

- sestanek mreže ICNP v Kolaborativnem centru SZO za primarno zdravstveno nego v Mariboru;
- sestanek Uredniškega odbora Obzornika zdravstvene nege;

- sodelovanje na 2. podiplomskem seminarju »Zdravljenje s krvjo v kirurgiji« v Portorožu.

18. december

- 25. seja upravnega odbora

Na 25. seja upravnega odbora je bila v skladu z rokovnikom volilnih opravil imenovana **Kandidacijska komisija v sestavi:** Zdenka Seničar, predsednica, Irena Vidmar, Ivana Hartman, Erna Kos Grabnar, Marija Mrak in nadomestni članici Ljubica Šavnik in Majda Medved.

- novoletno srečanje predsednic-kov organov Zbornice - Zveze in predstavnikov zdravstvene nege v drugih organih in organizacijah.

20. december

- sestanek delovne skupine za boj proti nasilju

21. december

- udeležba na otvoritvi trajne razstave uniforme Angele Boškin, prve šolane medicinske sestre na Slovenskem, ki sta jo organizirala Klinični center in DMSZT Ljubljana.

Iz medijev – Delo 19.12.2000 - smo izvedele za stavko medicinskih sester na Poljskem. Slike govorijo o trdem boju za pravice in rezmere za delo. Zbornica – Zveza in Sindikat delavcev v zdarsvtveni negi sta Poljskemu združenju medicinskih sester poslala pismo podpore pri doseganju stavkovnih zahtev.

medicinske sestre zapleto promet
VARŠAVA, 19.- Poljsko glavno mesto je bilo včeraj dobesedno neprevozno, kajti ceste so napolnile medicinske sestre. Odločile so se za brezkompromisen boj za izboljšanje svojega gmotnega položaja. Po večdnevni protestih po bolnišnicah

so včeraj zaprle dva najbolj prometna mosta čez Vislo in s tem v središču glavnega mesta povzročile pravo prometno zmedo. Poljske medicinske sestre zahtevajo višje plače, saj zdaj na mesec ne zaslužijo več kot 400 mark, rade pa bi tudi boljše delovne razmere. Pristojno ministrstvo za zdravstvo že nekaj časa noče slišati za njihove zahteve. Protestnice podpira več kot polovica vseh poljskih zdravstvenih ustanov, včeraj pa so prav lepo pokazale, da znajo biti zelo odločne, čeprav njihov poklic velja za nežnega. Krepko so se otepale policistov in s telesi postavile nekakšne nežne barikade. Pri tem je bilo nekaj protestnic laže ranjenih. Kakšnih 500 medicinskih sester se vse do večera ni umaknilo z mostov, tako da so sredi Varšave stale kilometre dolge kolone avtomobilov. Protesti so se razširili tudi na jug države.

Včeraj so medicinske sestre tako zaprle mejni prehod Tješin na poljsko-češki meji. (foto: Reuters)

22. december

- udeležba na svečani proslavi državnega sveta ob 10-letnici samostojnosti Slovenije v Mariboru

29. december

- seja uredniškega odbora Utripa.

DOPISANO:

Tudi letos smo prejeli številne novoletne čestitke iz najrazličnejših zavodov in tudi od mnogih naših članic in članov. Vsem se za besede vzpodbud in dobre želje iskreno zahvaljujemo.

Zbornica zdravstvene nege Slovenije –

Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije

3. obvestilo

POVABILO K AKTIVNEMU SODELOVANJU NA

3. MEDNARODNEM KONGRESU ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

pod motom

“ZDRAVSTVENA NEGA – OKOLJE IN VIRI”

Kongres bo 12.,13. in 14. septembra 2001

v Kongresnem centru Bernardin – Grand hotel Emona v Portorožu

Vabimo Vas k aktivnemu sodelovanju z referati in posterji, povezanimi z motom kongresa.

Prijavo z izvlečkom predavanja ali posterja na eni strani formata A4 pošljite programsko organizacijskemu odboru do **28.2.2001**

na sedež Zbornice – Zveze – Vidovdanska 9, 1000 Ljubljana

s pripisom »Prispevek za 3. mednarodni kongres zdravstvene nege«.

O izbiri referatov in posterjev Vas bomo obvestili do 30.3.2001.

Rok za oddajo dokončnih prispevkov za zbornik je 30.5.2001.

Programsko organizacijski odbor

mag. Bojana Filej, Petra Kersnič, Livio Kosina, Alenka Krist, dr. Majda Pahor, Peter Požun

NOVOLETNO SREČANJE

Natanko 13. dni nas je še ločilo od prehoda v novo tisočletje, ko smo vsi že občutili delček tiste vznemirjenosti in pričakovanj, ki sta značilna za ta prednovoletni čas. Letos smo ob Novem letu organizirali prireditev, na kateri smo proglasili izid pesniške zbirke naše kolegice Vere Štebe.

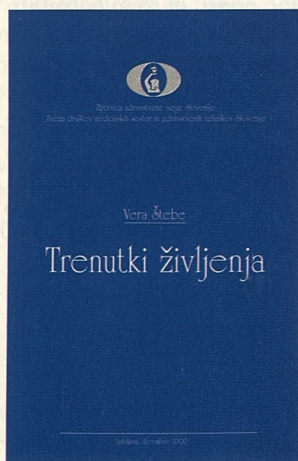
Na novoletnem srečanju

V soju modrih luči in novoletnega okrasja v hotelu Union smo se zbrali, da za trenutek pozabimo na vsakdanje skrbi, na naglico in nemir in da si sežemo v roke ter zaželimo vsega dovolj v letu 2001. Navzoče je z novoletnim nagovorom počastila predsednica Zbornice – Zveze Veronika Pretnar Kunstek in se vsem zahvalila za dosedanje sodelovanje z željo, da nadaljuje skupne poti proti zastavljenim ciljem.

Veronika Pretnar Kunstek

Vera Štebe se je pristrčno zahvalila Zbornici zdravstvene nege Slovenije – Zvezi društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, ki je podprla in omogočila izid njene zbirke pesmi. Poudarila je, da zbirko posveča vsem stanovskim kolegicam in kolegom, da bi jim v trenutkih življenja ob bolniku bile pesmi v oporo.

Neža Maurer, pesnica, je o pesniški zbirki Vere Štebe zapisala:

“Vera Štebe v zbirki Trenutki življenja pripoveduje o sebi – in vendar govori o nas vseh. Ne tako, da bi nas nagovarjala, vpletala v svoje življenje – pač pa lastna dognanja, izkušnje, prepričanja posreduje nam – soljudem.

S svojimi pesmimi ne želi (in ne poskuša) pretresati, usmerjati, obsojati – izpoveduje se umirjeno, modro. Lahko bi celo rekli, da mnoga obča spoznanja podaja v verzificirani obliki, ki je mnogim lažja, dojemljivejša kot suh citat.

Izjemno vlogo v njenem življenju – in v njenih pesmih – igra poklic, vloga medicinske sestre, ki je s človekom dobesedno od rojstva do smrti. Vloga medicinske sestre je prepričljiva in v določenih verzih celo pretresljivo opisana («Ne smem podleči empatiji, / prekmalu bi zgorela / in energije za pomoč / tebi, ki rabiš jo, / premalo bi imela») za vse laike. Za njene kolegice pa je knjiga naravnost dragocena, saj bodo pesmi lahko izmerile svojo pripravljenost in čustveno moč za pomoč vsem, ki so jo potrebni. Po prvem ciklu *Odsevi* in po drugem *Srečanja sledijo Prigodnice*. Vsebinsko knjige nekako posplošijo, razširijo vsebino na dom, praznike, voščila, odgovore znankam, prijateljicam. Kot v prvih dveh ciklih tudi tu ugotovimo, da so bistvene vrednosti splošno veljavni zaključki, na primer: «Zato ljudem veliko sreče daj, / če hočeš, da vrnila se ti bo nazaj!».

Trenutki življenja je knjiga iskrene, poštene, nezapletene, a dokaj pronicljive avtorice, ki želi in hoče svoja dognanja, izkušnje, sreče in srečice prisrčno – v veselje in poduk – posredovati tudi drugim.

Zakaj pa ne?

Koliko jih je, ki jim manjka morda prav to, kar

jim lahko daruje knjiga *Trenutki življenja*. Zato – srečno pot pesmim med poklicne kolegice in kolege, med bolnike in zdrave ljudi! Za vsakega je v verzih shranjeno vsaj eno zrnce.”

Eva Batagelj je o Veri Štebe napisala naslednje: «Vera Štebe je Človek, da, človek z veliko začetnico.

Takih ljudi srečujemo vse manj. V najinem dolgoletnem prijateljstvu je preoblikovala ne le mene, pač pa mnoge ljudi, med katerimi je delovala. Njen optimizem je zapustil sled tako med sodelavkami in, kar je še pomembnejše, v vrsti generacij višjih medicinskih sester.

Kot diplomirana pedagoginja in višja medicinska sestra je vzgajala več generacij višjih medicinskih sester na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Področje, kjer so se njeno znanje in osebnostne lastnosti najbolj izrazile, je komunikacija.

Vera Štebe se nikoli ne zadovolji s površnimi medsebojnimi odnosi. Občutljiva je tako za komunikacijo v poklicu, kot za sleherno medsebojno komuniciranje. Kot višja medicinska sestra in profesorica pedagogike svoje strokovno znanje in lastno občutenje, sloneče na dolgoletnih spoznanjih, širi med zdravstvene delavce. Poznana je tudi širšemu zdravstvenemu osebju, saj je kot vabljen predavateljica obiskala številne zdravstvene ustanove po vsej

državi.

Ima posebno sposobnost: v prav vsakem človeku odkriti dobre lastnosti, da popolnoma preglasi-jo kakšno osebno pomanjkljivost.

V njeni družbi je vedno lepo.

S svojimi prigodnicami nam je polepšala mnoge praznike. Obogatila je veliko proslav. Pesmi je tudi sama interpretirala, vznemirila duha ter zbudila spomine in pozitivna čustva navzočih.

Želim in upam, da bodo mnoge njenih pesmi spremljale medicinske sestre v urah omahovanja in pomagale premagovati malodušje. V drugih bralcih pa prebudile vsaj razmišljanje, kaj vse v današnjem hrupnem svetu beži prezrto mimo nas."

Novoletno srečanje je popestrila dramska umetnica in šansonjerka Jerca Mrzel. Ker je leto posvečeno Prešernu, ga je predstavila v vsej njegovi veličini z njegovimi številnimi pesmimi.

Petra Kersnič: Hvala Veri in hvala Jerci – z njima se nam je leto najlepše zaključilo in z njunim optimizmom in njunimi pesmimi bomo šli v prihajajoče novo leto.

Letošnji 22. mednarodni kongres ICN

København, 10. – 15. junij 2001,

bo potekal v soorganizaciji danske organizacije medicinskih sester DNO. Kongres bo potekal pod motom "Nursing: A new Era for Action" – Zdravstvena nega – nova doba za delovanje. Namen kongresa je vzpodbuditi izmenjave zamisli, priložnosti za celovit pogled na zdravstveno nego in seznanjanje z novostmi in dosežki zdravstvene nege, ki segajo preko geografskih meja, disciplin in kultur. Program bo vseboval predstavitve, seminarje, delavnice, simpozije in številna neformalna srečanja različnih interesnih skupin. V času kongresa na Danskem bo možno tudi poklicno obiskati danske institucije in tudi institucije v sosednjih skandinavskih državah. Vzoredno s kongresom bo potekala velika prodajna in tehnična razstava izdelkov in najnovejših informacij o zdravstvenem varstvu. Več informacij Vam je na voljo na spletni strani ICN – www.icn.ch ali www.icn.ch/Congress.htm.

Posredujemo Vam ponudbo turistične agencije CONDOR TRAVEL, ki jo je izbral upravni odbor na podlagi razpisa in ponudb. S to ponudbo želimo našim članom omogočiti skupinsko potovanje, enotno organizacijo in nenazadnje skupinski nastop na svetovnem kongresu, ki je tokrat v Evropi.

OKVIRNI PROGRAM POTOVANJA:

1. dan, sobota, 9. 6. 2001

Zbor potnikov na letališču Brnik ob 17.30 uri. Polet letala Adria Airways iv 19.10 v København. Po pristanku na letališču v Københavnu ob 21.05 nastanitev v hotelu First Dan.

2. dan, nedelja, 10. 6. 2001

Dopoldne kongresne aktivnosti. Popoldne panoramski ogled mestnih znamenitosti. Zvečer slavnostna otvoritev 22. kongresa v Forumu v centru Københavna.

3. – 7. dan, ponedeljek do petka, 11. –14. 6. 2001

Kongresne aktivnosti. V četrtek zaključna slovesnost v Bella Centru, nato obisk parka Tivoli.

8. dan, sobota, 16. 6. 2001

Po zajtrku celodnevni izlet po polotoku z ogledom nekdanje prestolnice Roskilde, Vikinškega muzeja in renesančnih gradov Frederiksborg in Kronborg. Zvečer povratek z letališča Kastrup na Brnik ob 23.40 uri.

CENA POTOVANJA VKLJUČUJE:

- letalski prevoz – Ljubljana – København,
- letališke pristojbine,
- avtobusni prevozi letališče – hotel – letališče, nedelja – hotel – kongresni center – hotel,
- 7 nočitev z zajtrkom v hotelu **** v dvoposteljnih sobah TWC,
- ogled mesta z lokalnim vodnikom,
- celodnevni izlet po Zelandiji,
- organizacija, izvedba programa in slovenski spremljevalec.

DOPLAČILA:

- enoposteljna soba – 7.500 SIT na noč,
- večerja v Tivoliju – 12.100 SIT,
- izleti po dogovoru.

CENA POTOVANJA: 182.700 SIT (1680 DM)

ZGODNJA KOTIZACIJA: 99.750 SIT (3500 DKK)

Skladno z 876. in 878. členom Zakona o obligacijah si agencija pridržuje pravico do zvišanja cen, če se spremenijo cene prevoznikov, menjalni tečaj ali se za potovanje ne prijavi zadostno število potnikov. Cena potovanja je izračunana na dan 15.12.2000 pri udeležbi 50 oseb. Splošni pogoji so sestavni del tega potovanja.

MOŽNOSTI

Turistična agencija CONDOR TRAVEL ponuja možnost skupinskega plačila zgodnje kotizacije in obročno (šest obrokov od februarja do julija 2001) plačevanje potovanja, bivanja in kotizacije v Københavnu. Prav tako bo glede na število prijav možno organizirati avtobusne prevoze iz Nove Gorice in Maribora do letališča in nazaj, če bo za to dovolj interesentov.

Rok za prijavo za potovanje je do 20.02.2001 – rok za plačilo zgodnje kotizacije je do 28.02.2000.

Vsi, ki se boste prijavi do 20.02.2001, boste prejeli od agencije naj tančnejši program in pogodbo, ki bo vsebovala obligacije agencije in potnika. Prijavnice za udeležbo na kongresu Vam bodo na voljo na sedežu Zbornice – Zveze. Izpolnjeni obrazec za registracijo boste vrnili na Zbornico – Zvezo, od koder bomo potrjenega poslali organizatorju, vam pa posredovali fotokopijo registracije za lastno evidenco.

KONTAKTNA OSEBA – CONDOR TRAVEL

MIRAN KRAJNC

CONDOR TRAVEL, Ljubljanska 14, Celje,
tel.: 03/492-4640, 03/428-4550, faks: 03/428-4552, GSM: 041/369-378.

Po prevodu pripravila Veronika Pretnar Kunstek

NOVICE IZ ICN

USTEKLENIČENA VODA ZA PITJE

“Voda, povsod voda, a niti kaplje za popiti” iz pesmi *Rhyme of the Ancient Mariner* je morda posrečen opis stanja številnih porabnikov, ki zdaj živijo v urbanih področjih in se pri zadovoljevanju nekaterih ali vseh vsakodnevnih potreb po vodi odločajo za ustekleničeno vodo. Ker so zaloge sveže vode obremenjene še s potrebami industrije, kmetijstva in stalno rastočega prebivalstva, bo pomanjkanje varne in dostopne pitne vode postalo eden od glavnih težav v mnogih delih sveta. Spričo več velikih izbruhov v zvezi s hrano in vodo narašča zaskrbljenost glede varnosti in kakovosti pitne vode. Ustekleničena voda je sicer na voljo tako v industrializiranih državah kot tudi v deželah v razvoju, lahko pa predstavlja velik strošek za porabnike. Porabniki lahko kupujejo ustekleničeno vodo za pitje iz različnih razlogov, kot so okus, priročnost ali moda, vendar so za številne porabnike pomembni razlogi varnost in potencialne koristi. Ker takšni razlogi pogosto niso utemeljeni na dejstvih, se jih v tem zapisu lotevamo posebej.

Varnost ustekleničene vode za pitje

Čeprav je izraz *ustekleničena voda* v splošni rabi, je morda natančnejši izraz *zapakirana voda*. Voda, ki se v državah prodaja za pitje, je lahko v konzervah, plastičnih zabojih in celo v plastičnih vrečkah. Vendar pa se ustekleničena voda najpogosteje prodaja v steklenicah ali plastenkah. Ustekleničena voda se prodaja tudi v različnih količinah, od enkratnega obroka do velikih balonov, ki vsebujejo tudi do osemdeset litrov. Potrebe posameznika po pitni vodi se spreminjajo odvisno od podnebja, fizične dejavnosti in kulture, vendar po ocenah za velike porabnike znašajo dva litra dnevno za osebo s šestdesetimi kilogrami in en liter za otroka z desetimi kilogrami.

Vodo za pitje lahko kontaminira vrsta kemičnih,

mikrobnih in fizičnih dejavnikov, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, če so v večjih količinah. Škodljivi kemični dejavniki vključujejo svinec, arzen in benzen. Škodljivi mikrobnii dejavniki so bakterije, virusi in zajedalci, npr. *Vibrio cholerae*, *virus hepatitis A* in *Cryptosporidium parvum*. Škodljivi fizični dejavniki so drobcii stekla in kovine.

Ker pitje vode spremljajo številne možne nevarnosti, je razvijanje standardov za pitno vodo precej drago in strokovno zahtevno, česar si mnoge države ne morejo privoščiti. Na srečo je dosegljivo usmerjanje na mednarodni ravni. Svetovna zdravstvena organizacija izdaja glasilo *Guidelines for Drinking-water Quality* (Smernice za določanje kakovosti pitne vode), ki ga številne države uporabljajo kot podlaga za vzpostavljanje lastnih standardov. Te smernice predstavljajo znanstveno oceno tveganj za zdravje, ki jih povzročajo biološke in kemične sestavine pitne vode, ter oceno učinkovitosti pripadajočih ukrepov za nadzor. Svetovna zdravstvena organizacija priporoča, da se pri prilagajanju vrednot smernic posameznim standardom, ki zajema tveganja in koristi, upoštevajo socialni, ekonomski in okoljski dejavniki. Ker so Smernice za določanje kakovosti pitne vode Svetovne zdravstvene organizacije mišljene kot znanstveno izhodišče za razvijanje standardov, vključno s tistimi za ustekleničeno vodo, se bodo dejanski standardi včasih razlikovali od smernic. Povedati moramo tudi to, da je treba za vodo, ki se uporablja za izdelovanje jedilnega ledu, upoštevati iste standarde kot za pitno vodo. Za opremo, ki se uporablja za izdelovanje in hrambo ledu, veljajo specifični sanitarni predpisi. Pri vodi v balonih morajo veljati podobni sanitarni predpisi kot za naprave za točenje.

Ob upoštevanju smernic Svetovne zdravstvene organizacije je pri ustekleničeni vodi nekatere dejavnike lažje nadzorovati kot pri distribucijskih sistemih s pipami, torej je smiselno

upoštevati strožje standarde, ker se s tem zmanjša splošna izpostavljenost prebivalstva. To velja, na primer, za svinec. Podobno se je pri ustekleničeni vodi lažje kot pri vodovodnih distribucijskih sistemih držati strožjih standardov za določne, v naravi nahajajoče se snovi, ki vplivajo na zdravje, kot sta arzen in fluorid, če obstaja fleksibilnost glede izvora vode.

V nasprotju s pravkar zapisanim pa je nekatere snovi težje obvladovati pri ustekleničeni vodi kot pa pri vodi iz pipe. Na splošno to velja zato, ker se ustekleničena voda shranjuje za daljša obdobja in pri višjih temperaturah kot pa voda v vodovodnih distribucijskih sistemih. Nadzor materialov, ki se uporabljajo za posode in pokrovčke ustekleničene vode, je torej zelo pomemben. Poleg tega lahko nekateri mikroorganizmi, ki običajno le malo ali nič ne vplivajo na zdravje prebivalstva, v ustekleničeni vodi dosežejo višje ravni. Kaže, da pride do tega porasta redkeje pri gazirani vodi in pri vodi, ki je shranjena v steklenih posodah, kot pa pri negazirani vodi in vodi, ki je shranjena v plastičnih posodah. Pomen tega za zdravje prebivalstva še ni dovolj razumljen, še posebej, če gre za bolj ranljive posameznike, kot so dojenčki in otroci, nosečnice, posamezniki s okvarjenim imunskim sistemom in starejši ljudje. Za dojenčke je ustekleničeno vodo pred uporabo za pripravo hrane potrebno razkužiti, ker ni sterilna - na primer z enominutnim vretjem.

Obstajajo tudi poročila o prevarah, ko so v rabljene steklenice mineralne vode točili navadno vodo iz vodovoda in jo prodajali kot originalni izdelek. Potrošniki tega po okusu najbrž niso sposobni odkriti sami in morajo, če je skrb upravičena, pred nakupom skrbno preveriti pokrovčke ter vztrajati, da se steklenice v restavracijah in drugih lokalih, kjer strežejo hrano in pijačo, odpira pred njihovimi očmi.

Morebitne zdravstvene koristi pitja ustekleničene vode

V Evropskih in nekaterih drugih državah veliko potrošnikov meni, da ima naravna mineralna voda zdravilne učinke. Takšne vode imajo običajno visok delež mineralov, ki je v nekaterih primerih močno nad običajno sprejemljivo

koncentracijo za pitno vodo. Takšne vode že dolgo uporabljajo in jih pogosto sprejemajo na podlagi prepričanja, da gre prej za hrano kot za vodo kot tako. Čeprav nekatere mineralne vode zagotavljajo bistvene mikronutriente, kot je na primer kalcij, Svetovna zdravstvena organizacija nima podatkov, ki bi potrdili blagodejne učinke pitja takšnih mineralnih vod. Tako tudi *Smernice za ugotavljanje kakovosti pitne vode* Svetovne zdravstvene organizacije ne vsebujejo napotkov glede minimalnih koncentracij bistvenih sestavin.

Po drugi strani v nekaterih državah prodajajo ustekleničeno vodo z zelo majhnim deležem mineralov, kot so na primer destilirane ali demineralizirane vode. Medtem ko veliko ljudi brez očitnih škodljivih posledic za zdravje tradicionalno pije deževnico, ki ji prav tako primanjkuje mineralov, pa Svetovna zdravstvena organizacija nima znanstvenih podatkov o koristih ali tveganjih rednega pitja tovrstne ustekleničene vode.

Mednarodni standardi za ustekleničeno vodo za pitje

Medvladno telo za razvoj mednarodno priznanih standardov za hrano je Komisija Codex Alimentarius (Codex Alimentarius Commission - CAC). Svetovna zdravstvena organizacija kot eden od sponzorjev CAC zagovarja uporabo *Smernic za določanje kakovosti pitne vode* kot osnove za izpeljavo standardov za vse ustekleničene vode.

CAC je razvil kodeks *Standard za naravne mineralne vode* (Standard for Natural Mineral Waters) in pripadajoči pravilnik za prakso. Kodeks opisuje izdelek in njegovo etiketiranje, dejavnike sestave in kakovosti, vključno z omejitvami v zvezi z nekaterimi kemikalijami, higieno, pakiranjem in etiketiranjem. Kodeks *Pravilnik za zbiranje, obdelovanje in trženje naravnih mineralnih vod* (Code of Practice for Collecting, Processing and Marketing of Natural Mineral Waters) usmerja industrijo glede številnih zadev v zvezi z dobro prakso proizvodnje. Čeprav standardi in priporočila CAC niso povsem obvezni, pa za kodeks zdravja in varnostnih zahtev Svetovna trgovinska organizacija meni, da predstavlja mednarodni kon-

senz glede zaščite potrošnikov ter da se mora vsako odstopanje od priporočil kodeksa znanstveno utemeljiti.

Ta komisija zdaj razvija osnutek kodeksa *Standard za ustekleničene/pakirane vode* (Standard for Bottled/Packaged Waters) za pitno vodo, ki ne spada med *naravne mineralne vode*. Po obstoječem kodeksu Standard in pravilnik za prakso morajo *naravne mineralne vode* ustrezati strogim zahtevam, na primer glede neposrednega zbiranja vode in polnjenja steklenic iz naravnega vira, kot sta na primer izvir ali vodnjak, brez nadaljnje obdelave. Za razliko od tega naj bi po predlogu za osnutek kodeksa *Standard za ustekleničene/pakirane vode* slednji vključeval, poleg izvirov in vodnjakov, vode iz drugih virov ter obdelavo, ki je namenjena izboljšanju njihove varnosti in kakovosti. Razlike med temi standardi so še posebej pomembne v regijah, kjer imajo *naravne mineralne vode* dolgo kulturno zgodovino. V okviru CAC je Komite kodeksa za naravne mineralne vode, ki ga gosti Švica, odgovoren za razvoj osnutka kodeksa Standardi in pravilniki za prakso; posvetuje se tudi z drugimi pomembnimi komiteji kodeksov, še posebej s komiteji kodeksa za dodatke hrani, onesnaževalce in prehrabeno higieno. Stranke, ki jih zanima sodelovanje pri tem delu kodeksa, naj se povežejo s svojo pisarno za kodeks.

Povedati je treba, da CAC niti Svetovna zdravstvena organizacija ne ponujata potrdil o katerikoli ustekleničeni ali mineralni vodi. Svetovna zdravstvena organizacija ne dovoljuje, da bi se njeno ime ali emblema uporabljala v zvezi s kakršnimkoli komercialnimi nameni. Številne države imajo svoj standard za ustekleničene vode, nekatere imajo tudi sisteme za izdaje certifikatov, vendar za zdaj ni splošno sprejetega mednarodnega sistema za izdajanje certifikatov. Osebe, ki iščejo informacije o izdaji certifikatov za ustekleničeno vodo, se morajo obrniti na svoje oblasti v posamezni državi.

Kako do dodatnih informacij?

Smernice za določanje kakovosti pitne vode Svetovne zdravstvene organizacije (druga izdaja) so na voljo kot publikacija Svetovne zdravstvene organizacije v treh zvezkih: *Volume 1 - Recommendations* (1. zvezek - Priporočila); *Volume 2 - Health Criteria and Other Supporting Information* (2. zvezek - Zdravstveni kriteriji in druge pomožne informacije); *Volume 3 - Surveillance and Control of Community Supplies* (3. zvezek - Nadzor in kontrola vode skupnosti). Dopolnila k prvemu in drugemu zvezku so bila izdana v letih 1997 in 1998 ter zagotavljajo posodobljene informacije ali nove analize nekaterih kemikalij. Naslednji dodatek, ki bo vključeval dokumentacijo analiz izbranih mikrobov, bo izdan leta 2000. Če hočete naročiti *Smernice za kakovost pitne vode*, se obrnite na naslov Distribution and Sales, World Health Organization, 20 avenue Appia, CH-1211 Geneva 27, Švica; faks: 41 22 791 4857; ali na E-mail: publications@who.ch. Večina besedila *Smernic* je na voljo tudi na Internetu na strani

http://www.who.int/water_sanitation_health/

Dodatne podrobnosti o Programu za varnost hrane Svetovne zdravstvene organizacije lahko najdete na spletni strani <http://www.who.int/fsf>, o Programu za vodo, asanacijo in zdravje pa na strani

http://www.who.int/water_sanitation_health.

Dodatne informacije o Komisiji Codex Alimentarius in njenem komiteju kodeksa za naravne mineralne vode ter kodeksu *Standard za naravne mineralne vode* in spremljajočem *Pravilniku za prakso* lahko najdete na strani Codex Alimentarius <http://www.fao.org/WAI-CENT/FAOINFO/ECONOMIC/ESN/codex/>.

Helena Kristina Peric, Milena Bohnec

Óla, Mehika!

Poročilo s 17. kongresa IDF

Letos je bilo prizorišče 17. kongresa Mednarodne diabetološke zveze (IDF - International diabetes federation) daljni Mexico City, s 24 milijoni prebivalcev največje mesto na svetu. Kongresa se je udeležilo nekaj več kot 20 Slovencev, od tega 3 medicinske sestre: Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Kliničnega centra v Ljubljani sta zastopali Milena Bohnec, vms., prof. soc. ped., ter Melita Hočevár, vms., univ. dipl. teol., Endokrinološko sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije pa Helena Peric, vms. Slednja se je kongresa udeležila kot vabljená predavateljica na stroške organizatorja kongresa. Milena Bohnec se je kongresa udeležila aktivno s postersko predstavitvijo teme »Plakati z zdravstvenovzgojno vsebino kot pripomoček pri vzgoji sladkornih bolnikov«.

Ko človek potuje v Mehiko, je poln pričakovanj, napetosti in tudi malce strahu pred neznanim. Sorodniki, znanci in sodelavci so nas na pot pospremili z mnogimi nasveti: naj ne pijemo vode iz pip, naj pazimo, kaj jemo, naj nosimo denarnice varno skrite in naj se pogajamo za cene spominkov. Kljub pripravam pa Mehika obiskovalca popolnoma presenetí. Mexico City je po eni strani čudovito - ostanki staroindijanskih kultur, španske katedrale, mehiška glasba in prijazni ljudje z izrednim smislom za humor te očarajo, smog, natrpane ulice, redko ozračje (2000 m nadmorske višine) pa povzročijo, da si želiš čimprej domov. Šele izleti zunaj mesta te prepričajo, da je Mehika zelo lepa dežela. Nekaj nas je podaljšalo bivanje v Mehiki, da smo si jo lahko bolje ogledali. Tako nas je pot vodila v Cuernavaco - mesto večne pomladi, pa v Taxco, znano po rudniku srebra, in naprej v Acapulco, kjer se ne moreš upreti peščenim plažam Pacifika. Bogata kulturna dediščina ter preprosto življenje ljudi, ki živijo v sožitju s čudovito, vendar včasih kruto naravo, se nam je vtisnila globoko v spomin.

Vnimo se h kongresu. IDF organizira kongres vsaka 3 leta. Udeležencev kongresa je bilo okoli 10 tisoč. Mednarodno diabetološko zvezo zastopajo vsi profili zdravstvenih delavcev, udeleženi pri oskrbi sladkorno bolnih, pa tudi

Predavanje Helene Peric

sami bolniki s sladkorno boleznijo. Tako je predsednica te zveze Maria Alvarez, gospa, ki živi s sladkorno boleznijo tipa 1 že skoraj 50 let. Kongres je otvorila v nedeljo, 5. 11. 2000 z zelo doživetim predavanjem, ki je govorilo o njenih življenjskih izkušnjah s sladkorno boleznijo ter o razmerah, ki v zvezi s tem vladajo po vsem svetu. Kot predsednica IDF je obiskala mnogo držav, med katerimi so tudi takšne, kjer otroci in odrasli s sladkorno boleznijo vsakodnevno umirajo zaradi pomanjkanja osnovnih potrebščin: hrane, insulina in znanja, kako preživeti. Te trditve je podkrepila njena gostja Augusta iz Kameruna, ki je povedala srce parajočo zgodbo o svoji družini, o smrti njenih ljubljenih zavoljo diabetesa ter o bitki za lastno preživetje.

Naslednji dan se je pričel strokovni program. Vsako jutro so se predavanja pričela s posebnim predavanjem, namenjenim vsem udeležencem. Po uvodnem predavanju pa so potekala manjša predavanja, namenjena sedmim različnim sklopom, npr.: vzgoji, raziskavam, ekonomiki itd.

Tokratni kongres IDF je bil drugačen od ostalih tudi v otvoritvenem strokovnem predavanju. Le-to je prvič v zgodovini pripadlo medicinski sestri. Linda Siminerio, dr. zdravstvene nege iz ZDA, je predavala o pomenu vzgoje oz. zdravstvene vzgoje sladkorno bolnih. Misli iz njenega predavanja so se kot rdeča nit pojavljale ves teden na vseh predavanjih s podobno tematiko. Glavno sporočilo teh predavanj je bilo naslednje: zdravstveni delavci morajo na področju vzgoje narediti več kot samo učiti in posredovati informacije. Sladkorno bolni potrebujejo vzgojitelja, ki jih bo poslušal, jih razumel, jim svetoval, jih ne bo obsojal, temveč jih bo motiviral in spodbujal. Mnogokrat je bilo rečeno, da je potrebno prilagajati diabetes življenju in ne življenja diabetesu. Ljudje s sladkorno boleznijo praviloma ne bi smeli biti

prikrajšani za svoje življenjske sanje in načrte - naša naloga je, da jim pomagamo voditi njihovo sladkorno bolezen tako, da to najbolj omogočimo. Napačno je, da sladkorno bolne, ki ne ustrezajo našim predstavam o tem, koliko tehtajo, kaj jedo in kaj počnejo, označimo za »slabo vodljive«, »nesodelujoče« in podobno. Njihovo življenje jim moramo dovoliti brez obsojanja, pridiganja, oštevanja in vzbujanja občutka krivde. Namesto tega se moramo poglobiti v bolnika, glede na njegove potrebe individualno prilagajati načrt, izvajanje zdravstvene vzgoje ter cilje, ki jih želimo doseči. Betty Brackenridge, znana dietetičarka iz Arizone, ki vodi center za vzgojo, je lepo dejala: »Človek s sladkorno boleznijo potrebuje vzgojitelja, ki hodi ob njem. Ne pred njim, ne za njim, temveč ob njem.« Betty je ena prvih, ki je v svojem centru skrila tehniko. »Debeli ljudje sami dobro vedo, da so predebeli. Tehnika jim vzbuja le občutek krivde in povzroči, da si ne želijo obiska pri nas. Pomembno je, da se osredotočimo na lipide v krvi, krvni sladkor ter krvni tlak. Z uravnavanjem teh številok dosežemo tudi to, da ljudje uspešno shujšajo. Brez konstantnega tehtanja.«

Še bi lahko naštevali zanimiva predavanja. Predstavniki mnogih držav so predstavili položaj v njihovih domovinah in ugotavljali smo, da imamo kljub mnogim kulturnim, verskim, socialnim razlikam mnogo skupnega. Predvsem je premalo zdravstvenih delavcev glede na zelo hitro naraščajoče število sladkorno bolnih, s tem pa je povezano tudi dejstvo, da se bolnikom ne moremo posvetiti toliko, kot si to želimo.

Tudi Slovenija se je predstavila. V zgodovini kongresov IDF je bilo prvič, da je predavala slovenska medicinska sestra kot vabljena predavateljica. Helena Peric je predstavila model izobraževanja medicinskih sester na področju diabetologije v Sloveniji. Na kratko je predstavila Slovenijo ter stanje glede diabetesa. Povedala je, kako smo organizirane medicinske sestre ter kakšne možnosti podiplomskega izobraževanja, formalnega in neformalnega, obstajajo pri nas. Predvsem je predstavila Endokrinološko sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter njene aktivnosti. Del predavanja je posvetila tudi vprašanju, ki pestijo zdravstvene delavce na področju diabetesa, predvsem pomanjkanje ustreznega kadrovskega in časovnega vrednotenja za oskrbo sladkorno bolnih. Predavanje so poživili diapozitivi slovenskih krajev in mnogi slušatelji so kasneje izrazili navdušenje nad njihovo lepo-

to. Veselje ob uspešno izvedenem predavanju je predavateljici skalilo le dejstvo, da so se predavanja udeležili le štirje Slovenci (od 20), od tega obe medicinski sestri, predsednica Endokrinološke sekcije Milena Bohnec ter Melita Hočevar. Močno podporo in pohvalo pa sta predavateljici izrazila zdravnik, ga. Vlasta Gjura-Kaloper, predsednica Zveze sladkorno bolnih Slovenije, ter prof. dr. Ciril Kržišnik, strokovni direktor Pediatrične klinike.

Pomemben prispevek k predstavitvi Slovenije je prispevala tudi Milena Bohnec, ki je skupaj s sodelavci Matejo Tomažin-Šporar, vms., in prim. Miho Koseljem, dr. med., pripravila poster o uporabi plakatov z zdravstvenovzgojno vsebino kot didaktičnih pripomočkov. Poster je prikazoval 9 plakatov z zdravstvenovzgojno vsebino v slovenskem jeziku, zraven vsakega plakata pa je bila kratka razlaga v angleščini. Plakate smo izdelali v okviru Kliničnega centra, Kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni. Obesili smo jih v čakalnici ambulate za diabetike na polikliniki. Anketirali smo naključno izbrane sladkorne bolnike, ki so čakali na zdravniški pregled v čakalnici ambulant za sladkorne bolnike na polikliniki. Zanimalo nas je, kako so sprejeli in razumeli vsebino plakatov in kako je vplivala na njihovo boljše razumevanje sladkorne bolezni ter rezultate predstavili na posterju.

Plakati so bili pred tem že predstavljeni na endokrinološki sekciji, prav tako so nekatere plakate dobile članice endokrinološke sekcije, ki so se udeležile 1. slovenskega endokrinološkega kongresa medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Nekaj plakatov je še ter jih bomo razdelili na srečanju članov in članic endokrinološke sekcije ter vseh, ki jih zanima to področje. **Strokovno srečanje Endokrinološke sekcije bo spomladi 20. in 21. aprila 2001 na Ptuj.**

Petra Kersnič

MISIJA V BOSNI IN HERCEGOVINI – NOVEMBER 2000 – 1

V začetku poletja mi je Majda Šlajmer Japelj ponudila sodelovanje z Mednarodnim rdečim križem ter Evropskim uradom Svetovne zdravstvene organizacije v Bosni in Hercegovini v projektu »Analiza stanja zdravstvene nege in implementacija zbornic v skladu z zakonodajno ureditvijo v BiH«. Mednarodni rdeči križ je imenoval ekspertno skupino v sestavi Majda Šlajmer Japelj in Petra Kersnič iz Slovenije ter Janina Binkovska s Poljske. V pogodbi je bilo zapisano, da bo ekspertna skupina projekt opravila v času od 21. do 27. novembra. Vsebina projekta je zajemala oceno stanja na področju organiziranosti in dejavnosti zdravstvene nege v Bosni in Hercegovini in predlog organiziranja zbornic.

V Bosno sem odšla v novembrskem deževnem vremenu. Že prihod na letališče je nakazoval, da urnik ne bo točen. Pri prijavi za let je bilo slutiti, da se bodo začele zamude. Pojasnjeno nam je bilo, da je preveč vetra za pristanek v Sarajevu. Sledilo je čakanje. Kljub najavi, da bo zamuda ob vzletu, je iz zvočnika prišel glas, da bo odhod letala za Sarajevo točen. Priznati moram, da se mi je po kosteh še vedno sprehajal strah, ki se je vanje naselil ob zadnjem letu iz Lisbone, kjer smo v letalu čakali na »manjšo odpravo tehnične napake« najprej eno uro, nato še eno uro za »drugo manjšo napako«.

Takoj po vzletu so se v avionu med potniki razvili zanimivi pogovori. Ker sem potovala sama, sem bila tokrat bolj v vlogi poslušalca. Ugotovila sem, da je med potniki cela vrsta poslovnežev, gospodarstvenikov Merkatorja, Slovenijalesa, Telekom, Ljubljanske banke in nekaterih kovinskih podjetij, ki so vsi planirali posle v BiH. Skratka – tudi svojo misijo sem povezala s pomočjo deželan v razvoju.

Sarajevsko letališče je trenutno v fazi zaključevanja obnove oziroma izgradnje, tako da komaj najdeš izhod. Na letališču me je sprejel šofer ICRC in me odpeljal na sedež ICRC v center Sarajeva, kjer sta me že čakali kolegici Majda in Janina, ki sta prileteli iz Avstrije. Senita Beharič, asistentka programa promocije zdravja nam je pripravila sprejem v uradu ICRC, kjer smo se seznanili še z nekaterimi sodelavkami in sodelavci ter pregledali plan dela. Nato smo se odpeljali na Ministrstvo za zdravstvo, kjer nas je sprejela kolegica Ivanka Franjič, ministrska sestra federalnega ministrstva za zdravstvo. V

pogovoru smo izvedeli, da so bile v Bosni volitve in da so v fazi oblikovanja vlade ter ministrstev. Kologica nam je posredovala tudi njihov zakon o zdravstvenem varstvu.

»Zakon o zdravstveni zaščiti« BiH iz 12/1997 v 152. členu pravi: »Za ohranitev in zaščito interesov lastnega poklica, zadovoljevanja svojih strokovnih in osebnih potreb, omogočanje razmer za organiziran nastop zdravstvenih delavcev istih poklicnih skupin proti državnim organom, združenjem, zdravstvenim zavodom, proizvajalcem in dobaviteljem medicinske opreme, kakor tudi zaščite zdravja prebivalcev. Zdravstveni delavci se odvisno od strokovnega naziva obvezno združujejo v zdravniško zbornico, farmacevtsko zbornico, zbornico medicinskih biokemikov in zbornico zdravstvenih tehnikov) v nadaljevanju zbornico) kot strokovna združenja.«

Nato so nas odpeljali v predmestje Sarajeva in nas nastanili v Varo hišo ICRC št. 6. Pot ponoči ni niti daleč izražala ostankov vojne tako, kot se je to videlo zjutraj. Visoke stolpnice, prazne, preluknjane, tu pa tam zavesa na oknih postavljajo vprašanje, kako njeni prebivalci pridejo v 18. nadstropje? Hiša št. 6 je bila sredi hriba v predmestju Sarajeva, ki jo je čuval od starosti in vojne zaznamovan pes čuvaj. Prav cel teden smo se zjutraj in zvečer pogovarjale z njim. Poskusile smo ga skrivoma tudi nahraniti, pa kot da nam ni zaupal, hrano je pojedel šele, ko smo odšle na dnevne naloge. V hiši sta v tem času prebivala tudi mednarodni ekspert za vojsko iz Ženeve in strokovnjak za komunikacijo iz Francije. Srečevali smo se zjutraj ob zajtrku in izmenjali nekaj političnih in ekonomskih

Ekspertna skupina pred sedežem ICRC – Janina Binkovska, Majda Šlajmer Japelj in Petra Kersnič

pogledov na preteklost in seveda tudi sedanost Bosne. Vsaka od nas je imela svojo sobo, v etaži je bila skupna kopalnica in dnevna soba. V pritličju je bila čajna kuhinja, v sobi pa navodilo, kako ti bo zjutraj postrežen zajtrk. Hiša je na vseh možnih koncih še vedno kazala posledice preteklosti. Na fasadi so od obstreljevanja bile številne luknje čisto do opeke. Celo v kuhinjskih elementih so bili sledovi strelav, preluknjane so bile stenske lesne obloge, poleg vsega tega pa je bilo nekaj posledic na pohištvo in opremljenosti zaradi nesolidnega vzdrževanja hiše.

Še v noči prvega jutra me je vznemirilo neko čudno potrkavanje na balkonu. S precejšnjim strahom sem šla na ogled in ugotovila, da na sosednjem balkonu ograjo glodajo srake. Vsa ograja je bila sključena do železa – odmev pa podoben kakšnim efektom Hitchcockovega filma. Naslednji dan jih ni bilo, ker sem na ograjo navila nekaj štanjola, katerega svetleč odsev jih je pregnal. Še dobro, da nas je Janina prvi večer obdarila s čokoladami. Tudi jutranje bujenje »mujazina« ob 6. uri je posebnost, ki pa sem jo od zadnjega obiska v Sarajevu 1986 že čisto pozabila. Posebnost nove dobe je v tem,

da so današnji mujazini opremljeni z zvočniki in njihova glasnost zagotovo prekoračuje dovoljene decibele v Sloveniji. Ko sem tretje jutro mujazina pričakal kar na balkonu, sem opazila, da se takoj po njegovem oklicu prižge veliko luči – torej budilka v živo.

Prvo srečanje z medicinskimi sestrami je bilo organizirano v Mostarju. Po 3-urni vožnji po dolini Neretve so nas vse tri močno ganili pogledi na kraje, ki so še vedno kot živ dokaz dogajanja med vojno. Cele vasi so ena sama ruševina, kilometre in kilometre nikogar živega. Počasi se tu in tam pojavljajo gradbišča, kjer se kažejo obrisi življenja – tu in tam obdelan kos zemlje govori o želji po življenju. Neretva je reka, v kateri ali natančneje ob kateri je shranjeno vse – od avtobusov, avtomobilov, opeke, plastike in še in še bi lahko naštevala. Ekologija bo v deželo prišla šele z Evropo – nas je potolažil naš voznik.

Srečanje je bilo organizirano na nevtralnem območju Mostarja v domu kulture. Na srečanje je prišlo okoli 70 medicinskih sester iz različnih krajev. Mostar je razdeljen na dva pravno in državno ločena dela. Nazorno to pokaže izjava

ene od udeleženk, ki je to stanje ponazorila s tem, da je, če se poškoduje na drugi strani Mostarja, nezavarovana oseba. Enako je s pokojninskimi in socialnim zavarovanjem.

V uvodu smo članice ekspertne skupine predstavile: Majda pogled SZO in njihove strateške programe izobraževanja in specializacij, aplikacijo ICNP – mednarodne klasifikacije prakse zdravstvene nege v prakso in informacijski sistem, Janina je predstavila Združenje medicinskih sester Poljske in organiziranost Zbornice in distriktnih zbornic zdravstvene nege v Poljski in Poljski zakon o zdravstveni negi, sama pa sem predstavila naše slovensko združenje, predlog za poimenovanje Zbornice zdravstvene nege in zahtevana javna pooblastila ter osnutek Zakona o zdravstveni negi. Po predstavitvi je sledila kar 4-urna razprava na najrazličnejše teme. Najpogostejša so bila vprašanja o organiziranosti medicinskih sester, o delitvi dela med medicinskimi sestrami in zdravniki, o pripomočkih za zdravstveno nego, o delu na terenu, o zasebnosti v zdravstvu, o šolanju in programih in še veliko drugih. Eno zanimivejših vprašanj se je vrtelo okoli dela medicinskih sester in dela zdravnikov, ko gre za naročilo. Sama sem jim postregla s 55. členom Zakona o zdravstveni dejavnosti, kjer jasno piše, da vsak zdravstveni delavec odgovarja za svoje delo v okviru svojih kompetenc. Janina iz Poljske je postregla s njihovim zakonom iz leta 1997, kjer je natančno zapisano, kot je citirala: »Medicinska sestra lahko izvaja le tista naročila zdravnika, ki so zapisana.«

V dvorani je bilo slišati vzdih številnih udeleženk in javno razpravo. »To bi bil moj konec službe. Naši zdravniki bi ponoreli. Še nikoli niso ponoči vstali za terapijo.« »Poskušali smo dokazovati odgovornost! Če je zaleglo, ne vem!

Kot zanimivost in spomin na čas jugoslovanskih kongresov je tukaj bilo še vedno javno kajenje med sestankovanjem. Navada, ki se ji še niso odrekli.

Z emocijami nabita pa je bila izjava ene od mlajših kolegic, ki je dejala: »Vesela sem, da ste danes med nami. Vse, kar ste povedali, bi si mi lahko pripovedovali med sabo še dolgo časa, pa se ne bi razumele. Zdi se mi, da sem danes videla skozi meglo sonce. Verjamem, da bomo tudi me skozi čas spoznale, da smo strokov-

njakinje nekega strokovnega področja, ki se mu reče zdravstvena nega. Pred tem moramo še spoznati potrebo po združevanju in povezoivanju ne glede na raso, etnično pripadnost in še kaj – le močne bomo lahko dosegle ustrezen status in dobile ustrezno vrednost v zdravstvu.« Po opoldanskem odmoru se nam je pridružila Mandy Bonostel, diplomirana medicinska sestra, koordinatorica projekta razvojnega programa ustanavljanja šol za »družinske medicinske sestre« pri City College – Georg Brown iz Kanade. Povedala nam je, da že tri leta živi v Sarajevu in da so njene glavne aktivnosti v izobraževanju medicinskih sester za poučevanje in prakso ter dvig ravni izobraževanja. Njihov temeljni cilj je, da bi poleg osmih šol podprli tudi ustanavljanje visokih šol.

Gostitelji so nas na koncu dneva popeljali še v stari del Mostarja. Pot je vodila do ruševin starega mostu, Neretvo smo prečkali po novem, lesenem mostu, ki ga je Mostarju poklonila Holandska vlada. V kanjonu Neretve se vidi, kako strokovnjaki iz soteske vlečejo kamen za kamnom z namenom, da bi restavrirali stari most. Znana je tista anekdota, ki pravi: »Zgradili bomo še starejšega!« Na poti nazaj smo srečali starca, ki je kljub jasnemu vremenu po svetu hodil z dežnikom. Ustavil nas je in si želel, da mu priznamo, kako dobro je videti za svojih 80 let po vsem, kar je prestal. Z dežnikom nam je kazal na znameniti hotel Ruža in na Dom zdravlja – oboje je neprepoznavno in v ruševinah a njemu se je čas ustavil pred leti. Vse, kar je želel, smo mu pritrdili in veselo je s svojim svetom in mislimi in večnim spremljevalcem – dežnikom – odšel naprej.

V poznih večernih urah smo se vračali nazaj. Promet, ki se je odvijal po magistralni cesti, je bil zelo gost, predvsem pa nepredvidljiv. Nihče ne upošteva nobene omejitve, znaki, kot da so postavljeni za kulise, morda se šoferji edino še ustavijo pred semaforjem. Prehitevanje poteka skoraj praviloma po celi črti in kot za stavo v tunelih. Vzdolž avtoceste je bilo veliko stojnic, kjer so prodajali nam tako znane Neretvanske mandarine. Naprosile smo šoferja, da je ustavil in nakupile smo si mandarin, vsaka svojo vrečo, ki smo jih imele za vse večere do konca našega gostovanja v Sarajevu.

Nadaljevanje sledi!

Stanka Popovič

8. evropski gastroenterološki kongres

Deževen in vetroven Bruselj je med 25. in 30. novembrom gostil udeležence 8. evropskega gastroenterološkega kongresa. Medicinske sestre iz Slovenije smo prispevale svoj delež na sestanku evropskega združenja medicinskih sester v gastroenterologiji (ESGENA).

Kongresa smo se udeležile Stanka Popovič, Ines Hribar, Gordana Lokajner in Tatjana Gjeršek s pomočjo sponzorjev. Ob tej priložnosti bi se zahvalile za finančno pomoč firmam Krka, Lek, Wilson Cook, Pentax in Jansen-Cilag.

Pomembno delo je opravila VMS Stanka Popovič s svojim zanimivim posterjem z naslovom: Zaščitne rokavice - potencialni vir okužbe v endoskopiji in z aktivno vlogo v predsedstvu ESGEN-e. Letos so potekale tudi volitve za predsednico ESGEN-e. Z vsemi glasovi za je bila izglasovana Ullrike Beilenhoff, ki bo svoje dosedanje delo predsednice nadaljevala še 2 leti.

Taka letna srečanja ne omogočajo samo idealne priložnosti za izmenjavo izkušenj s kolegicami po Evropi, temveč tudi spoznavanje novih trendov v zdravstveni negi na področju gastroenterologije in endoskopije. Predavanja so bila ločena na več tematskih področjih. Zajemala so negovalne modele, negovalne diagnoze in zdravstveno nego v endoskopiji in vlogo medicinske sestre pri zgodnjem odkrivanju kolorektalnega raka.

Zajeten del predavanj in okroglih miz je bil namenjen predvsem vlogi in delu MS na endoskopskih oddelkih. Podrobno so bili predstavljeni higienski, etični in izobraževalni pogledi na delo MS v endoskopiji. Zadnji dan je bil namenjen za povzetek vtisov in pridobljenega znanja ter ogledu tehničnih novosti s področja endoskopije.

Znanje MS in zdravstvenih tehnikov pri nas je na zavidljivi ravni. Kar nekaj dela pa bo treba še postoriti na področju dokumentiranja in vrednotenja našega dela, kajti le tako bomo lahko zagotavljali kvalitetno zdravstveno nego in enakovredno vključevanje v zdravstvene time.

Gordana NJENJIC

Poročilo s seminarja v Murski Soboti

Murska Sobota, prijazno prekmursko mesto, je 17. novembra v hotelu Diana gostilo sekcijo medicinskih sester – babic. Zbralo se je okoli 150 medicinskih sester – babic, medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov z ginekoloških in porodniških oddelkov, sester iz ginekoloških dispanzerjev in patronaže. Skratka vsi, ki skrbijo za otroke, ženske in družino, z vseh koncev Slovenije.

Srečanje smo začeli z nežno pesmico pevskega zbora medicinskih sester Pomurja, nato je nastopil zbor OŠ »deca je s svojim gučanjem« uprizorila iskrico življenja teh krajev.

Dobrodošlico in uspešno delo so nam zaželeli ga. dr. Eva Koltaj – Kocan, predstojnica ginekološko-porodnega oddelka, diplomirana medicinska sestra ga. Daniela Mörec, pomočnica direktorja za zdravstveno nego Splošne bolnice Murska Sobota, in ga. Emilija Kavaš, višja medicinska sestra, predsednica Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Pomurje.

Strokovni del smo začeli s predavanjem Karcinom cerviksa in nosečnost predavateljice ge. Nataše Kous-Škalič, dr. med. spec. gin. in porodništva. Podatki so bili zelo nazorno prikazani, zato nam dajo tudi bolj misliti. Bolezen, ki ima sicer dobro prognozo v zdravljenju, enostavno narašča. Torej je naša naloga še večja, poučevati in svetovati, da bi bile redne in dosledne pri pregledih, do katerih so upravičene. Drugo temo z naslovom Analgezija med porodom nam je predstavil Mensur Salihović, dr. med. spec. anesteziolog. Povedal nam je nekaj o raziskavah porodnih bolečin in njihovem lajšanju, vendar je bil poudarek na spinalni terapiji. Na račun takega lajšanja porodne bolečine se je v nekaterih državah število porodov dvignilo.

Naslednji niz predavanj se je nekako medsebojno dopolnjeval. Njihov zbir nam je dal sliko porodnišnice, predporodne priprave in poporodno pomoč v njej pa tudi zunaj nje. Ga. Marija Hirci, višja medicinska sestra, ki s srcem in dušo pripravlja projekt Novorojencem prijazna porodnišnica. Na osnovi četrtega koraka, nam je povedala, koliko so daleč z dojenjem. Priznati moram, da že daleč. Ob obisku porodnišnice sem začutila, da hiša že diha s tem, kljub

temu, da nima tega naslova.

Ga. Martina Horvat, prof. zdravstvene nege, je predstavila raziskave na terenu. Raziskava je pokazala, da dojenje rahlo narašča predvsem na podeželju, kjer je bil odstotek vedno nižji kot v mestu. Temu je veliko prispevala na novo ustanovljena Materinska šola, pa tudi laična skupina svetovalk za dojenje.

Ga. Metka Vljaj, viš. fizioterapevtka, je povedala, kaj vse dela pri telesnih aktivnostih in pripravah na porod. Povedala je nekaj o rekvizitih in njihovi uporabi in na koncu o obveznih tehnikah sproščanja, ki koristijo vsaki porodnici med porodom in popadki. Ogledali smo si vse skupaj na videokaseti domačega proizvoda. Spomnim se rezultatov iz leta 1994 in, če jih primerjam z današnjim, moram priznati, da je bilo zelo veliko narejenega, skratka, z eno besedo, pohvale vredno.

Ob koncu bi se rada zahvalila vsem aktivnim udeležencem seminarja, ki so s svojimi prispevki omogočili, da smo v svoje sredine odšli bogatejši za nova spoznanja, ki jih bomo prenesli tudi na svoje sodelavce. Posebna zahvala pa je namenjena ge. Antoniji Tratnjek, ve. Mariji Hirci in njihovim sodelavcem in sodelavkam, ki so poleg strokovnih prispevkov vložili veliko organizacijskega truda in požrtvovalnosti, da smo se imeli lepo. Še enkrat pristrčna hvala.

Miha KAUCIČ

AIDS – bolezen, ki ti spremeni življenje

Vsakdanje tegobe, ki nas obdajajo in spremljajo skozi življenje, so na svet prinesle bolezen, ki se z eno besedo imenuje AIDS. Aids ni samo bolezen, ki pride in gre, temveč je to bolezen, ki ti spremeni življenje. To je bolezen, ki ni daleč, je tu, med nami. Iz leta v leto statistični podatki kažejo, da število okuženih narašča. Še vedno se premalo ljudi zaveda, da nas aids obdaja, zato moramo vedeti, kako moramo postopati in se zaščititi, da bolezen ne bo napredovala in da se ne bo vsak dan na novo okužilo na tisoče ljudi.

Zato smo se v Sekciji študentov zdravstvene nege Slovenije ob 1. decembru – Svetovnem dnevu boja proti aidsu, odločili, da bomo organizirali učno delavnico z motom letošnje kampanje proti aidsu LJUBI ŽIVLJENJE – moški lahko vplivamo.

Učno delavnico je strokovno usmerjala gospa Milica Lahe (predavateljica na Visoki zdravstveni šoli v Mariboru). Udeleženci učne delavnice smo se odločili, da bomo pripravili *zdravstveno-vzgojno predavanje* za mladostnike v njihovem bivalnem centru v Kamnici pri Mariboru.

Na začetku učne delavnice smo si zastavili cilje, kaj želimo doseči. Delavnico smo razdelili na dva dela. V prvem delu, ki je trajal dva dni, smo kreativno izdelovali plakate na omenjeno temo. Plakate smo nato razdelili mladostnikom v njihovem bivalnem centru, nekaj plakatov pa smo razstavili v Zdravstvenem domu dr. Adolfa Drolca v Mariboru. V drugem delu učne delavnice smo pričeli s pripravo zdravstveno-vzgojnega predavanja za mladostnike, ki smo ga imeli 30.11. v njihovem bivalnem centru. Zavedali smo se, da je priprava predavanja za takšno populacijo zelo zahtevna, saj je potrebno predavanje pripraviti tako, da je za mladostnika zanimivo in poučno. Najprej smo se jim predstavili in v prijetnem vzdušju nadaljevali z izvedbo našega predavanja. V uvodu smo jim predstavili pomen 1. decembra, letošnji moto, pomen rdeče pentlje, ki je simbol ozaveščenosti o aidsu, in bele pentlje, ki predstavlja simbol proti nasilju nad ženskami in jo nosijo samo

moški. Predstavili smo jim vzgojni material, ki ga je vsak dobil na koncu predavanja. Sledil je ogled kratkega filma o aidsu, nato smo jim predstavili resnično izpoved fanta, ki je zbolel za to boleznijo. Nadaljevali smo s predavanjem,

ki je bilo za mladostnike zanimivo in so mu radi prisluhnili. Po predavanju je sledil še ogled filma. Potem smo jim razdelili anketo z dvajsetimi vprašanji zaprtega tipa na temo o aidsu. Na koncu smo skupaj odgovorili na vsa zastavljena vprašanja, tako da so dobili tudi povratno informacijo. Čisto na koncu je sledil pogovor, pri katerem je sodelovala gospa Milica Lahe. Celotno predavanje smo posneli s kamero. Pri pripravi in izvedbi zdravstveno – vzgojnega predavanja za mladostnike so sodelovali: *Mojca Bačun, Dušan Dumić, Barbara Jetiš, Polona Kovačič, Boris-Miha Kaučič.*

Z izvedbo učne delavnice smo bili zelo zadovoljni, saj smo spoznali, da nekateri veliko vedo o aidsu, da pa so tudi takšni, ki imajo premalo znanja o tem.

Zato smo se odločili, da je potrebno v prihodnje organizirati še veliko podobnih učnih delavnic, saj bo le poučen človek vedel, kako se pravilno zaščititi in s tem preprečiti okužbo.

Zahvaljujemo se gospe Milici Lahe za sodelovanje v naši učni delavnici, prav tako pa se zahvaljujemo donatorjem, ki so omogočili učno delavnico in sicer Visoki zdravstveni šoli Maribor in Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor.

Klaudia Urbančič

Poučen bolnik je aktiven bolnik

Strokovno srečanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmološki zdravstveni negi

Pozno jesensko srečanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov s področja očne zdravstvene nege je potekalo prvega decembra v prostorih Kliničnega centra v Ljubljani. Članice delovne skupine so za osrednjo temo srečanja pripravile spremljanje in izobraževanje bolnikov, s poudarkom na ciljni populaciji, s katero se srečujejo v svojem delovnem okolju. Prispevke in razprave so oblikovale na podlagi dolgoletnih izkušenj, na podlagi strokovnega izobraževanja in nekatere na podlagi izsledkov svojih diplomskih nalog, s katerimi so zaključile formalni del izobraževanja za diplomirane medicinske sestre.

Neprecenljivo vrednost imajo predvsem učna gradiva in neposredne aplikacije učnih programov za zdravstvenovzgojno delo z bolniki in svojci. Poučen bolnik je veliko bolj kot nepoučen pripravljen sodelovati v procesu zdravljenja in zdravstvene nege, je sproščen, zaupljiv, spontano zastavlja vprašanja v zvezi s svojim zdravjem, sodeluje v soočanju pri zdravljenju, sam prevzema odgovornost za svoje zdravje in si prizadeva za njegovo ohranitev. Zdravje predstavlja zanj vrednoto in ne danost zdravstvenih delavcev. S procesom izobraževanja ljudi o ohranjanju zdravja omogočimo prenos znanja s strokovnjakov na uporabnike in s tem povzročimo premik moči.

To omogoči proces usposabljanja ljudi, da bodo poznali ukrepe in izbrali načine vedenja, ki spodbujajo zdravje. Zdravstvena vzgoja predstavlja eno od aktivnosti za spodbujanje zdravja. Temelji na posameznikovi lastni aktivnosti in posameznikovem učenju ob analizi lastnih izkušenj. Med metodami in oblikami izobraževanja so učinkovitejše tiste, ki spodbujajo aktivno sodelovanje in kompleksen odnos med učencem in učiteljem. Z razvijanjem tega je potrebno začeti že v času pojava bolezni ali stanja po poškodbi, ga razvijati v času ponovnega pridobivanja zdravja ali ohranjanja optimalnih možnosti v času

ponovnega pridobivanja zdravja ali ohranjanja optimalnih možnosti v času rehabilitacije in življenja po tem. Za učinkovitejše doseganje izobraževalnih in zdravstvenonegovnih ciljev je poleg posameznikovih prizadevanj pomembno sodelovanje svojcev, zlasti otrokovih staršev. H kakovostnejšemu seminarju je prispevalo sodelovanje udeležencev v razpravah. Bogata razprava je sledila prispevkoma o kakovostni zdravstveni negi pri bolnikih s povišanim očesnim tlakom in prispevku o oblikovanju navodil za delo bolnikov po odstranitvi očesa. Prednost tovrstnih razprav je v izmenjavi informacij in prenosu znanj med medicinskimi sestrami in v timskem sodelovanju z drugimi zdravstvenimi delavci. Klinika, ki je istočasno učna bolnišnica, naj bi poleg ostalega strokovnega dela razvijala nova znanja in jih posredovala medicinskim sestram, ki imajo mogoče manj ugodne okoliščine za to. S tovrstnim pretokom informacij se ohranja kontinuiteta in poenotena zdravstvena nega med kliniko in zdravstvenimi domovi. Obenem je nepogrešljiva vrednost povratnih informacij iz osnovnega varstva na bolnišnično raven. Med udeleženci seminarja je bilo veliko zanimanja za omenjena navodila, ki jih bodo kolegice očesne klinike posredovale ostalim medicinskim sestram po zdravstvenih domovih.

Na podlagi 3., 8., in 20. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je upravni odbor na 23. seji dne 25.10. 2000 sprejel

PRAVILNIK O STROKOVNEM NADZORU S SVETOVANJEM V DEJAVNOSTI ZDRAVSTVENE NEGE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik o strokovnem nadzoru s svetovanjem v dejavnosti zdravstvene nege (v nadaljevanju pravilnik) ureja sistem strokovnega nadzora s svetovanjem (v nadaljevanju nadzor) v dejavnosti zdravstvene nege. Nadzor je namenjen tudi stroki zdravstvene nege kot celoti, ne samo izvajalcu ali izvajalcu - posamezniku. Ureja vprašanja v zvezi s pripravo, izvedbo in poročilom o nadzoru. Pravilnik ureja tudi druga vprašanja v zvezi z nadzorom ter določa postopek in ukrepe, ki jih lahko izreče Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica - Zveza).

2. člen

Zbornica - Zveza izvaja nadzor na podlagi zakonskih določb kot pravna oseba. Stroški nadzora se financirajo iz sredstev:

- ministrstva za zdravstvo,
- Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
- Zbornice - Zveze,
- drugih.

II. NAMEN IZVAJANJA STROKOVNEGA NADZORA S SVETOVANJEM

3. člen

Nadzor se opravlja v javnih in zasebnih zdravstvenih in drugih zavodih ter pri zasebnih zdravstvenih delavcih (v nadaljevanju nadzorovani), ki izvajajo zdravstveno nego in vključujejo izvajanje zdravstvene nege.

4. člen

Nadzor se opravlja z namenom, da se:

- nadzoruje strokovno delo izvajalcev zdravstvene nege,
- ugotavlja izvajanje veljavne strokovne doktrine v dejavnosti zdravstvene nege,
- na podlagi ugotovitev svetuje zdravstvenim delavcem, kako naj izboljšajo svoje delo v dejavnosti zdravstvene nege.

III. KOMISIJA ZA STROKOVNI NADZOR

5. člen

Nadzor izvaja Komisija za strokovni nadzor (v nadal-

jevanju komisija), ki jo imenuje upravni odbor za vsak primer posebej. Upravni odbor imenuje predsednika komisije. Komisija šteje skupaj s predsednikom tri člane. Člani komisije morajo biti iz stroke zdravstvene nege, ter vsaj en član iz tistega ožjega področja, ki se nadzoruje.

IV. IZVAJANJE STROKOVNEGA NADZORA S SVETOVANJEM

6. člen

Upravni odbor sprejme po predhodnem soglasju z Ministrstvom za zdravstvo program nadzorov.

7. člen

Na zahtevo oziroma predlog Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego, Častnega razsodišča Zbornice - Zveze, zdravstvenega zavoda, zasebnega zdravstvenega delavca, uporabnika ali drugih se lahko opravi izredni nadzor. O utemeljenosti in plačilu izrednega strokovnega nadzora odloča upravni odbor.

8. člen

Pisni nalog za nadzor izda predsednik Zbornice - Zveze. V nalogu mora biti navedeno, kje in kdaj se bo nadzor opravljal, kdo ga bo izvajal in njegov namen. Pisno obvestilo o nadzoru mora biti posredovano nadzorovanemu najmanj 15 dni pred rokom, določenim za izvajanje nadzora. V obvestilu mora biti točno navedeno, kje in kdaj se bo opravljal nadzor.

Z obvestilom se pošlje tudi vprašalnik, ki ga mora naslovnik izpolniti in vrniti Zbornici - Zvezi v roku 7 dni od prejema.

9. člen

Vprašalnik iz prejšnjega člena vsebuje:

- splošne podatke o nadzorovanem: naziv, naslov, vrsta zdravstvene dejavnosti in delovni čas,
- podatke o številu in vrsti prebivalstva, ki mu nudi storitve v zdravstveni negi,
- podatke o vrsti in obsegu zdravstvene nege,
- podatke o prostorih, opreми, številu in izobrazbi zaposlenih,
- druge podatke, ki so potrebni za izvajanje nadzora.

10. člen

Nadzor poteka po naslednjem postopku:

- ogled dejanskega stanja,

- razgovor z izvajalci zdravstvene nege in drugimi,
- pregled dokumentacije,
- ugotovitev stanja,
- razgovor o ugotovitvah.

11. člen

Po izvedenem nadzoru pripravi komisija zapisnik, ki mora vsebovati:

- vzroke za izvedbo nadzora,
- imena in priimke, strokovno izobrazbo ter funkcijo članov komisije,
- podatke o nadzorovanem,
- ime in priimek ter funkcijo delavcev zavoda, ki so pri nadzoru,
- datum in čas trajanja nadzora,
- ugotovitve komisije,
- nasvete in predloge ukrepov komisije, skladno z 12. členom tega pravilnika.

12. člen

Na temelju ugotovitev komisija izreče enega od naslednjih ukrepov:

- pohvalo za strokovno neoporečno delo,
- predlog za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti,
- opomin zaradi nestrokovnega, nevestnega ali malomarnega dela,
- zahtevo za uvedbo postopka pred častnim razsodiščem Zbornice – Zveze,
- obvestilo drugemu pristojnemu organu o ugotovitvah.

13. člen

Zapisnik mora biti najkasneje v 15 dneh po opravljenem nadzoru posredovan:

- nadzorovanemu,
- odgovorni osebi za dejavnost zdravstvene nege v zavodu,
- upravnemu odboru Zbornice – Zveze,
- ministrstvu za zdravstvo,
- predlagatelju,
- arhivu.

14. člen

Zoper sklep komisije lahko nadzorovani ali predlagatelj podata pisni ugovor upravnemu odboru Zbornice – Zveze v roku 15 dni od prejema pisnega sklepa.

Upravni odbor mora o ugovoru odločiti v roku 30 dni in lahko sklep komisije potrdi ali razveljavi. Odločitev upravnega odbora je dokončna.

Če se nadzorovani ali predlagatelj ne strinjata z odločitvami upravnega odbora, lahko sprožita spor pred sodiščem.

15. člen

Kadar je problematika kompleksna, se Zbornica – Zveza dogovori z Zdravniško zbornico Slovenije ali drugimi zbornicami za oblikovanje skupne komisije.

V. KONČNE DOLOČBE

16. člen

Pravilnik začne veljati, ko ga sprejme upravni odbor in k njemu da soglasje ministrstvo za zdravstvo.

*Predsednica Zbornice – Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

Na podlagi 3., 20. in 28. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je upravni odbor na 23. seji dne 25.10.2000 sprejel

PRAVILNIK O PRIZNANJIH ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE – ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Priznanja Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica – Zveza) se podeljujejo posamezniku ali skupini za izredne dosežke na področju zdravstvene nege. Priznanja lahko prejmejo tudi organizacije in društva za prizadevanja in uspehe pri uresničevanju programov in akcij Zbornice – Zveze ter za pomembne dosežke na področju zdravstvene nege.

2. člen

Priznanja Zbornice – Zveze so:

- Zlati znak,
- spominska, jubilejna in druga priznanja.

3. člen

Zlati znak podeljuje Zbornica – Zveza vsako leto ob 12. maju – Mednarodnem dnevu medicinskih sester. Ob drugih jubilejih Zbornice – Zveze ta podeljuje spominska, jubilejna in druga priznanja.

4. člen

Ob vsaki podelitvi Zlatega znaka Zbornica – Zveza

podeli največ 20 zlatih znakov, od tega po enega na predlog vsakega regijskega društva, osem na predlog strokovnih sekcij in enega na predlog upravnega odbora.

Število spominskih, jubilejnih in drugih priznanj določi upravni odbor.

5. člen

Kriteriji za podelitev Zlatega znaka so:

1. uspešno poklicno delo na področju zdravstvene nege,
2. kakovostno in učinkovito organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene nege,
3. prispevek k uspešnemu uresničevanju programov zdravstvene nege in zdravstvenega varstva,
4. prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in izvajalci,
5. uspehi pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog Zbornice – Zveze,
6. prispevek k izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva,
7. raziskovalno delo,
8. pomembno publicistično delo.

6. člen

Kriterije za jubilejna, spominska in druga priznanja določi upravni odbor.

KOMISIJA ZA PRIZNANJA

7. člen

Komisijo za priznanja (v nadaljevanju komisija) sestavlja pet članov, ki jih imenuje upravni odbor. Upravni odbor mora pri imenovanju upoštevati regionalno in strokovno zastopanost. Eden izmed članov komisije je član upravnega odbora.

Mandat komisije traja štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

8. člen

Člani komisije izmed sebe izberejo predsednika in namestnika, ki ju predlagajo upravnemu odboru v imenovanje.

9. člen

Komisija je sklepčna, če je na seji prisotna večina njenih članov. Odločitev komisije je sprejeta, če je zanjo glasovala večina prisotnih članov.

III. POSTOPEK PODELITVE PRIZNANJ

10. člen

Upravni odbor objavi v informativnem biltenu Utrip razpis, ki vsebuje vrsto in število priznanj, kriterije za prijavo na razpis in rok prijave.

11. člen

Kandidate za priznanja predlagajo regijska društva, strokovne sekcije in upravni odbor.

12. člen

Predlog za priznanje mora vsebovati življenjepis in podrobno utemeljitev predloga.

13. člen

Komisija obravnava vse v roku prispelih vloge.

14. člen

Komisija sprejme sklep o podelitvi priznanj z diskrepcijsko pravico.

15. člen

O delu komisije se vodi zapisnik.

16. člen

Priznanja podelita predsednik Zbornice – Zveze in predsednik komisije.

IV. PREHODNE DOLOČBE

17. člen

Prvo sejo novo imenovane komisije skliče in jo do izvolitve novega predsednika vodi dotedanji predsednik.

V. KONČNE DOLOČBE

18. člen

Poročilo o podeljenih priznanjih se objavi v Utripu - informativnem glasilu Zbornice - Zveze.

19. člen

O podeljenih priznanjih se pri Zbornici – Zvezi vodi posebna evidenca.

20. člen

Regijska društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in strokovne sekcije lahko podeljujejo druga priznanja po svojih pravilih.

21. člen

Pravilnik začne veljati naslednji dan po sprejetju na upravnem odboru.

*Predsednica Zbornice – Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

Na podlagi 3., 8., 20. in 27. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je upravni odbor na 24. seji dne 30.11. 2000 sprejel

POSLOVNIK O DELU NADZORNEGA ODBORA ZBORNICE ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE - ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE

1. člen

Ta poslovnik ureja način delovanja nadzornega odbora Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju: Zbornica – Zveza).

2. člen

Nadzorni odbor sestavljajo predsednik in štirje člani. Izvoljeni so na skupščini Zbornice – Zveze za mandatno obdobje štirih let z možnostjo ponovne izvolitve.

3. člen

Skupščina imenuje za predsednika tistega člana nadzornega odbora, ki je bil izvoljen z največ glasovi na skupščini.

4. člen

Nadzorni odbor nadzira finančno in materialno poslovanje Zbornice – Zveze in je za svoje delo neposredno odgovoren skupščini.

5. člen

Nadzorni odbor opravi redni polletni nadzor in končni nadzor pred sprejetjem zaključnega računa.

6. člen

Nadzorni odbor lahko opravi nadzor na lastno pobudo, dolžan pa ga je opraviti na pobudo:

- predsednika Zbornice - Zveze,
- člana upravnega odbora,
- 1/3 poslancev skupščine Zbornice – Zveze.

7. člen

Službe Zbornice – Zveze morajo nadzornemu

odboru omogočiti dostop do vseh podatkov finančno-materialnega poslovanja in po potrebi pripraviti dodatna poročila.

8. člen

Podatki iz 7. člena tega poslovnika so poslovna skrivnost organizacije.

9. člen

Pri delu nadzornega odbora na njegovo zahtevo sodelujejo člani upravnega odbora, pooblaščen računovodski delavec in pravni svetovalec Zbornice – Zveze.

10. člen

Upravni odbor sproti obvešča nadzorni odbor o realizaciji finančnega plana ter mu posreduje vmesno in letno poročilo o finančno-materialnem poslovanju ter letni finančni načrt Zbornice – Zveze.

11. člen

Nadzorni odbor mora o svojih ugotovitvah napisati poročilo in ga predložiti skupščini. V poročilu oceni poslovanje Zbornice – Zveze ter poda morebitne predloge za izboljšanje poslovanja ali za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

12. člen

Ta poslovnik začne veljati naslednji dan, ko ga sprejme upravni odbor Zbornice – Zveze.

*Predsednica Zbornice – Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

Na podlagi 3., 8., 20. in 26. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je upravni odbor na 24. seji dne 30.11. 2000 sprejel

PRAVILNIK O ORGANIZACIJI IN DELOVANJU ČASTNEGA RAZSODIŠČA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Častno razsodišče je na podlagi 26. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju statut) samostojen organ, ki obravnava kršitve Kodeksa etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju kodeks), statuta ter druge nepravilnosti pri opravljanju zdravstvene nege in o njih razsoja.

2. člen

Častno razsodišče razsoja v skladu z mednarodnimi konvencijami, veljavno zakonodajo v Republiki Sloveniji, kodeksom, statutom ter drugimi akti Zbornice zdravstvene nege Slovenije-Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica-Zveza).

3. člen

Članstvo v častnem razsodišču ni združljivo z drugimi funkcijami v organih Zbornice-Zveze. Člane pri njihovem delu veže poklicna molčečnost.

II. ORGANIZACIJA ČASTNEGA RAZSODIŠČA

4. člen

Častno razsodišče šteje 5 članov. Skupščina Zbornice-Zveze na predlog upravnega odbora imenuje predsednika in štiri člane.

5. člen

Delo častnega razsodišča vodi predsednik. V času odsotnosti ga nadomešča njegov namestnik.

6. člen

Mandat predsednika in članov častnega razsodišča traja štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

7. člen

Častno razsodišče za vsak obravnavani primer določi senat, ki šteje tri člane, od katerih je eden predsednik častnega razsodišča.

8. člen

Član častnega razsodišča je lahko predčasno razrešen, če:

- sam zaprosi za razrešitev,
- se ugotovi, da je kršil svoje dolžnosti ali ugled častnega razsodišča,
- je s svojim delom pokazal, da ni sposoben ali vreden opravljati svoje funkcije,
- je s pravnomočno sodbo obsojen na zaporno kazen.

Predlog za predčasno razrešitev članov poda predsednik častnega razsodišča. Predlog za predčasno razrešitev predsednika častnega razsodišča poda upravni odbor.

Pred razrešitvijo je potrebno članu častnega razsodišča omogočiti, da poda izjavo.

9. člen

Član častnega razsodišča, ki je v postopku predčasne razrešitve iz 8. člena tega pravilnika, ne sme opravljati več svoje funkcije in to od dneva vložitve predloga za njegovo predčasno razrešitev.

III. PRISTOJNOSTI ČASTNEGA RAZSODIŠČA

10. člen

Častno razsodišče obvezno obravnava vse prijave, iz katerih je možno razbrati kršitelja, oškodovanca in vrsto kršitve.

11. člen

Častno razsodišče lahko ugotovi, da za obravnavanje zadeve ni pristojno in sprejme sklep o zavrnitvi prijave.

12. člen

Pri postopku obravnave prekrška ne sme sodelovati tisti član častnega razsodišča, ki:

- sam vloži prijavo ali je v obravnavani zadevi oškodovan ali z njo kako drugače povezan,
- je z obravnavano osebo v sorodstvu ali v zakonski zvezi (ali partnerski skupnosti).

IV. DOLŽNOSTI ČLANOV ČASTNEGA RAZSODIŠČA

13. člen

Člani častnega razsodišča morajo pri svojem delu:

- upoštevati kodeks,
- varovati poklicne skrivnosti in upoštevati zavezo molčečnosti,
- se redno udeleževati sej častnega razsodišča in zasedanj senata.

14. člen

Kadar član častnega razsodišča ve, da bo na dan obravnave zadržan, mora o tem najmanj tri dni pred obravnavo obvestiti predsednika častnega razsodišča, da more ta pravočasno določiti namestnika.

V. NAČELA POSTOPKA

15. člen

Oseba, ki je v postopku, ima pravico do zagovornika in ima pravico do vpogleda v spis.

16. člen

Oseba, zoper katero je uveden postopek, mora biti o tem obveščena.

17. člen

Oseba, ki je bila prijavljena, mora biti pred obravnavo zaslišana.

18. člen

V obravnavanem postopku morajo do zaključka postopka sodelovati isti člani senata.

19. člen

Dokumentacija posameznih obravnavanih primerov je arhivirana pod posebnimi pogoji, ki jih določi upravni odbor.

20. člen

Častno razsodišče ocenjuje prijavo in dokaze po prostem preudarku na osnovi Kodeksa in drugih aktov Zbornice-Zveze.

VI. PRIPRAVLJALNI POSTOPEK

21. člen

Pripravljalni postopek pred častnim razsodiščem se začne z vložitvijo prijave.

22. člen

Predsednik častnega razsodišča pregleda prijavo in po potrebi zaprosi prijavitelja za dopolnitev prijave in pripravi gradivo za sejo.

23. člen

Častno razsodišče se na zasedanju po proučitvi gradiva odloči, ali bo uvedlo postopek. Če ga uvede, imenuje tričlanski senat.

24. člen

Častno razsodišče o uvedbi ali zavrnitvi postopka pisno obvesti prijavitelja.

VII. POSTOPEK

25. člen

Senat o uvedbi postopka pisno obvesti prijavljeno osebo. Obvestilo vsebuje očitano dejanje ter seznanitev z nadaljnjim postopkom.

26. člen

Vabila na obravnavo morajo biti poslana vsaj petnajst dni pred določenim datumom obravnave in vročena s povratnico.

Če se obravnave iz upravičenega vzroka oseba, ki je v postopku, ne udeleži, se obravnava preloži za čas, da mine vzrok odsotnosti. Opravičenost odsotnosti oseba dokaže z ustreznim potrdilom.

27. člen

Če senat ugotovi, da oseba, ki je v postopku, namerno zavrača postopek s tem, da se ne udeleži obravnave, se vodi postopek dalje po tem pravilniku brez njene prisotnosti.

28. člen

Obravnava lahko poteka brez navzočnosti osebe, zoper katero je uveden postopek, če se ugotovi, da je bila obveščena o datumu obravnave, pa izostane ni opravičila.

29. člen

Predsednik začne obravnavo z razglasitvijo zadeve in pove, kdo je prijavljena oseba, in kaj se ji očita. Sledi zaslišanje prič. Senat obravnava vso predloženo dokumentacijo.

30. člen

Prijavljena oseba ali njen zastopnik ima pravico izreči se o podanih dokaznih gradivih.

31. člen

O obravnavi se piše zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani senata.

32. člen

Senat se umakne na posvet, na katerem se odloči o potrebi po pridobivanju dodatnih mnenj oziroma dokazil oziroma o sklepu oprostive ali spoznanja krivde. Vsak član senata se posamično izreče o krivdi. Predsednik častnega razsodišča na podlagi izreka članov senata ugotovi razsodbo.

33. člen

Predsednik častnega razsodišča izreče sklep. Izrek sklepa je javen. V sklepu mora častno razsodišče obrazložiti izrek sklepa. Če se prijavljenega ugotovi za krivega, se mu naloži ukrep in prisodi stroške postopka.

34. člen

Pisni sklep častnega razsodišča se mora s povratnico vročiti osebi, zoper katero se je vodil postopek, ter tistemu, ki je vložil prijavo, najkasneje v tridesetih dneh po izreku sklepa častnega razsodišča. Sklep častnega razsodišča postane dokončen petnajsti dan po vročitvi sklepa.

Če senat v postopku ugotovi, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, poda prijavo pristojnemu državnemu organu (tožilstvu).

35. člen

Postopek pred častnim razsodiščem je javen, če narava spora ne zahteva izključitve javnosti. O izključitvi javnosti odloči senat še pred ustno obravnavo.

36. člen

Predsednik častnega razsodišča poroča o delu najmanj enkrat letno na skupščini Zbornice-Zveze.

VIII. PRITOŽBENI POSTOPEK

37. člen

Proti sklepu častnega razsodišča je možna pritožba v roku 15 dni po prejemu pisnega sklepa Častnega razsodišča.

38. člen

Pravico do pritožbe ima:

- oseba, ki ji je bil izrečen ukrep,
- prijavitelj.

Pritožba zadrži izvršitev sklepa. Častno razsodišče je ob vložitvi pritožbe dolžno pritožbo skupaj s spisom posredovati skupščini Zbornice-Zveze.

39. člen

Odločitev skupščine Zbornice-Zveze je dokončna.

IX. OBNOVA POSTOPKA

40. člen

Obnova postopka se lahko zahteva, če se eno leto po dokončnosti sklepa častnega razsodišča ugotovi nova dejstva ali dokazi, ki so sicer obstajali že prej, a se zanje ni vedelo v postopku, in bi zaradi njih bil sklep častnega razsodišča oprostilen ali disciplinska kazen in ukrep milejša.

Pobudo za obnovo postopka lahko vloži:

- oseba, ki ji je bil izrečen ukrep,

Plan strokovnih izpopolnjevanj v letu 2001

Zbornica – Zveza

15. februar

11. redna volilna skupščina

11. - 12. maj 2001

8. simpozij in proslava 12. maja, mednarodnega dneva medicinskih sester – Ljubljana

organizator: Zbornica – Zveza v sodelovanju z Društvom medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Ljubljana

12., 13. in 14. september 2001

3. mednarodni kongres zdravstvene nege Slovenije - "Zdravstvena nega - okolje in viri" – Portorož

Strokovne sekcije

1. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V MEDICINI DELA, PROMETA IN ŠPORTA

Strokovno srečanje

1. Tema: Komunikacija v procesu zdravstvene nege v medicini dela, prometa in športa

Kraj in čas: Vadbeni center Gotenica, april 2001 (dvodnevno)

Informacije: predsednica strokovne sekcije Ana Lavrih, MNZ, Sektor za zdravstveno varstvo in varstvo pri delu, Ljubljana, telefon 01 3001450 (med 13. in 14. uro).

2. PSIHIATRIČNA IN NEVROLOŠKA SEKCIJA

1. Tema: Posvetovanje o teoriji in praksi zdravstvene nege - **Negovalne diagnoze v procesu zdravstvene nege**

Kraj in čas: Kranjska gora, hotel Kompas, 7. – 8. 06. 2001

Informacije: Vesna Čuk, Psihiatrična bolnišnica Idrija, telefon 05 377 1611 ali 041 808 519 in Marija Mrak, Psihiatrična klinika Ljubljana, telefon 041 507 862

2. Tema: Dilema v procesu psihiatrične zdravstvene nege

Kraj in čas: Psihiatrična bolnišnica Vojnik, 4. 6. 2001

Informacije: Jožica Podpečan, Psihiatrična bolnišnica Vojnik, telefon: 03 577 23 11 in Stanka Komazec, Psihiatrična klinika Ljubljana, telefon 01 528 54 51

3. Tema: Zdravstvena nega smo ljudje

Intenzivni izkustveno – izobraževalni program s področja komunikacije, medsebojnih odnosov in sodelovanja pomembnih za področje zdravstvene nege.

Program temelji na izkustvenem delu s pomočjo pogovorov v manjših skupinah ter z osnovnimi teoretičnimi predavanji s tega področja.

Program uspešno izvajamo že peto leto, tudi v sodelovanju z regionalnimi društvi. Programa se lahko udeleži največ 36 udeležencev. Traja tri dni.

Kraj in čas: Pred dvor, Grad hotel Bor, 24. – 26. 5. 2001

Informacije: Marija Mrak, Psihiatrična klinika Ljubljana, telefon 041 507 862 in Livio Kosina, Ustanova Odsev se sliši, Ljubljana, telefon 041 682 111

4. Tema: Sodelovanje izvajalcev ZN v procesu psihoterapije

Kraj in čas: Psihiatrična klinika Ljubljana, 12.10. 2001

Informacije: Marija Gorše Muhič, Psihiatrična klinika Ljubljana, telefon 01 528 54 51 in Rozika Špilak, Psihiatrična bolnišnica Begunje, telefon 04 533 33 15

5. Tema: Motnje hranjenja

Kraj in čas: naknadno

Informacije: Jožica Peterka, Pediatrična klinika Ljubljana, Pedopsihiatrični oddelek, telefon: 01 300 269 ali 031 682 057

3. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

1. Tema: Zdravstvena nega, raziskovanje, študijski programi (2. del)

Kraj in čas: naknadno, marec 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije Darinka Babič, Srednja zdravstvena šola Juga Polak Maribor, telefon: 068/ 326-207.

4. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER ZA ANESTEZIOLOGIJO, INTENZIVNO NEGO IN TERAPIJO TER TRANSFUZIOLOGIJO

1. Tema: Oživljanje

Kraj in čas: Portorož, 25. - 26. 5. 2001

2. Tema: Simpozij intenzivne medicine

Kraj in čas: Bled, 28. - 29. 5. 2001

3. Tema: Vloga medicinske sestre pri zdravljenju bolečine (3. kongres anesteziologov)

Kraj in čas: Bled, 11. - 13. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije

Irena Buček Hajdarevič, Inštitut za anesteziologijo Kliničnega centra, Ljubljana, telefon 01 4313113 int. 36 - 15.

5. SEKCIJA PATRONAŽNIH MEDICINSKIH SESTER

Strokovna srečanja

1. Tema: Negovalne diagnoze v patronažnem varstvu

Kraj in čas: Maribor, 19. – 20. 4. 2001

2. Tema: Patronažna zdravstvena nega nevrološkega bolnika

Kraj in čas: Celje, 8. – 9. 11. 2000

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Magda Berložnik, Zdravstveni dom Celje, telefon 03 5434301.

6. SEKCIJA OPERACIJSKIH MEDICINSKIH SESTER

1. Tema: Kongres endoskopske kirurgije Slovenije z mednarodno udeležbo **Kraj in čas:**

Portorož, 22. – 24. 4. 2001

(sodelovanje)

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Neva Papler, Onkološki inštitut, telefon 01 4310165

2. Tema: Etični in pravni vidiki medoperativne zdravstvene nege (pokrivanje in uporaba netkanih materialov za pokrivanje)

Kraj in čas: naknadno, jesen 2001

Informacije: **Manica Rebernik**, Bolnišnica Maribor, ginekologija

7. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER BABIC

Strokovna srečanja

1. Tema: Novejši trendi rojevanja

Kraj in čas: Postojna, 20. 4. 2001

2. Tema: Nega ginekoloških operirank in preventiva

Kraj in čas: Jesenice, 19. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Gordana Njenjić, Ginekološka klinika Ljubljana, telefon 01 43 34 333.

8. PULMOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

Strokovna srečanja

1. Tema: Intersticijske bolezni pljuč

Kraj in čas: Moravske Toplice, 20. – 21. 4. 2001

2. Tema: Alergije

Kraj in čas: Ljubljana, 26. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Marija Špelič, SPS Interna klinika, Center za pljučne bolezni in alergijo, Zaloška 7, Ljubljana, telefon – fax 061 13 16 168.

9. PEDIATRIČNA SEKCIJA

1. Tema: Alergije pri otrocih

Kraj in čas: Otočec, 29. – 30. 3. 2001

2. Tema: Etične dileme in pravna zaščita sester

Kraj in čas: Portorož, oktober 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Valentina Vajovič, Zdravstveni dom Novo mesto, telefon 07 3916843.

10. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SPLOŠNE MEDICINE

1. Tema: Hepatitis

Kraj in čas: Kobarid, maj 2001

2. Tema: Odvisniki so tudi naši varovanci

Kraj in čas: Slovenj Gradec, oktober 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Božena Istenič, Zdravstveni dom Tolmin, Prešernova 6, Tolmin, telefon 05 3881120 ali 041 518324.

11. OFTALMOLOŠKA SEKCIJA

1. Tema: Degeneracija makule in vloga medicinske sestre v življenju takega bolnika

Kraj in čas: Ljubljana, 18. 5. 2001

2. Tema: Negovalna diagnoza v oftalmološki zdravstveni negi

Kraj in čas: Izola, 19. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Đurđa Sima, Očesna klinika, Klinični center, Ljubljana, telefon 01 4313113.

12. SEKCIJA KIRURŠKIH MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV

1. Tema: Urgentna stanja v kirurgiji

Kraj in čas: Radenci, 25. in 26. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Greta Zver, Klinični center, Ljubljana, Klinični odd. za torakalno kirurgijo, telefon 01 2317-582.

13. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZDRAVILIŠKI DEJAVNOSTI

1. Tema: Bolečina v križu in predstavitev šole proti bolečinam v križu

Kraj in čas: Terme Ptuj, maj 2001

2. Tema: Rehabilitacijska nega

Kraj in čas: Inštitut RS za rehabilitacijo, oktober 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije
Jelka Voda, Terme Ptuj, telefon 062/782 721.

14. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ONKOLOGIJI**1. Tema:** Urgentna stanja v onkologiji**Kraj in čas:** Radenci, 18. – 19. 10. 2001**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Brigita Skela Savič**, Onkološki inštitut, Ljubljana, telefon: 061 13 20 018.**15. SEKCIJA ZA ZDRAVSTVENO NEGO STOM****1. Tema:** Pogovarjamo se o kakovostnem življenju s stomo**Kraj in čas:** Čatež, 19. – 20. 3. 2001**2. Tema:** Srečanje vseh enterostomalnih terapevtk Slovenije – predstavitev dela**Kraj in čas:** naknadno, konec leta 2001**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Marta Gantar**, telefon 07 3916455**16. ENDOKRINOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV****1. Tema:** Spomladansko srečanje**Kraj in čas:** Terme Ptuj, 20. – 21. 4. 2001**2. Tema:** Jesensko srečanje**Kraj in čas:** Ljubljana, naknadno**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Milena Bohnec**, KC Klinika za endokrinologijo, telefon 01 43431 68.**17. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV ZA PODROČJE NEFROLOGIJE, DIALIZE IN TRANSPLANTACIJE LEDVIC****1. Tema:** Hemodializa in peritonealna dializa**Kraj in čas:** Atomske toplice, marec 2001**2. Tema:** Transplantacija organov**Kraj in čas:** Portorož, oktober 2001**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Mirjana Čalič**, telefon 01 2318871.**18. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V ENDOSKOPIJI****1. Tema:** 13. strokovni seminar (izobraževanje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji)**Kraj in čas:** Hotel Kompas Kranjska gora, 22. – 23. 3. 2001**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Stanka Popovič**, Klinični center, Klinični odd. za abdominalno krg., telefon 01 4313123, int. 26-77 ali 35-20.**19. SEKCIJA ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV IN MEDICINSKIH SESTER REŠEVALCEV****1. Tema:** Dispečerstvo v zdravstvu**Kraj in čas:** Ljubljana, 8. 5. 2001**Informacije:** **Posavec Tone**, telefon 041 538904 in **Fink Andrej**, telefon 041 708624.**2. Tema:** 8. mednarodni simpozij o urgentni medicini**Kraj in čas:** Portorož, junij 2001**Informacije:** predsednik strokovne sekcije **Darko Čander**, Reševalna postaja Maribor, 041 708 575.**3. Tema:** Poškodbe in akcidentalna stanja (demonstracijska vaja s sodelovanjem raznih služb)**Kraj in čas:** Maribor, oktober 2001**Informacije:** **Polenčič Boštjan**, telefon 041 697199 in **Čander Darko**, telefon 041 708575.**20. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V ZOBOZDRAVSTVU****1. Tema:** 8. strokovni seminar - Odgovornost medicinskih sester (pri dokumentiranju storitev in za svoje delo nasploh) in Stres na delovnem mestu**Kraj in čas:** M hotel Ljubljana, 16. 3. 2001**2. Tema:** 9. dnevi oralnega zdravja**Kraj in čas:** Prekmurje, 12. – 13. 10. 2001**Informacije:** predsednica sekcije **Stanislava Štajer**, ZP Kranj**21. SEKCIJA ŠTUDENTOV ZDRAVSTVENE NEGE****1. Tema:** Alternativne metode zdravljenja, Zdravstveni tim (seminar samo za študente)**Kraj in čas:** naknadno**2. Tema:** Pregledovanje dojk in moda (učna delavnica)**Kraj in čas:** december, 2001**Informacije:** predsednica sekcije **Patricija Kobilšek**, Mednarodna pisarna ŠOU, Kersnikova 4, telefon 061 131 70 10 int. 212, fax 133 33 48 ali 061 874 089**22. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V STERILIZACIJI****1. Tema:** Sterilizacijske ovojnine**Kraj in čas:** Otočec, 18. 5. 2001**Informacije:** predsednica strokovne sekcije **Eva Verstovšek**, Klinični center - centralna sterilizacija, Ljubljana, telefon 01 4318323.

**23. HEMATOLOŠKA SEKCIJA MEDICINSKIH
SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV**

1. Tema: Varnost bolnika z boleznimi krvi in krvotvornih organov v času zdravljenja v bolnišnici

Kraj in čas: naknadno, april 2001

2. Tema: Informacije bolniku in njegovim svojem po sprejemu v bolnišnico (učna delavnica: Dokumentiranje v zdravstveni negi)

Kraj in čas: naknadno, oktober 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Marijana Božjak**, KC Ljubljana, SPS Interna klinika, Klinični odd. za hematologijo, telefon 01 4320330.

**24. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V URGENTNI
MEDICINI**

1. Tema: Poškodbe zgornjih okončin, Sodobni pristopi zdravstvene nege pri imobilizaciji, Vse vrste imobilizacije zgornjih okončin - učne delavnice (seminar medicinskih tehnikov - mavčarjev)

Kraj in čas: Ljubljana, 23. 3. 2001

2. Tema: Obravnava bolnika pri urgentnih gastroenteroloških stanjih - zdravstvena nega, Poškodbe obraza in ustne votline, zdravljenje in zdravstvena nega, Raziskovanje v zdravstveni negi (proste teme, prikazi primerov, učne delavnice)

Kraj in čas: 18. - 19. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Slavica Klančar**, Klinični center, Ljubljana, telefon 061 32391.

**25. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V
DERMATOVENEROLOGIJI**

1. Tema: Alergije - problem našega časa, Zdravstvena nega dermatološkega bolnika

Kraj in čas: naknadno, september 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Ivanka Pupis Škapin**, Dermatološka klinika, Klinični center, Ljubljana, telefon 01 4313113 int. 42-82.

**26. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV NA
INTERNISTIČNO - INFEKTOLOŠKEM
PODROČJU**

1. Tema: Široko znanje zagotavlja višjo kakovost obravnave bolnika

Kraj in čas: Gozd martuljek, 30. - 31. 3. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Erna Kos-Grabnar** in **Justina Japelj**, Klinični center, Interna klinika, telefon 01 2317375 ali 01 231 0462, **Lidija Ahec**, SB Jesenice, telefon 04 5868000 ali 04 5868352.

2. Tema: Aktualne teme iz infektologije

Kraj in čas: KC Ljubljana, 19. 10. 2001

Informacije: **Dragica Kuralt-Štucin**, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, telefon 01 4313113.

27. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V SOCIALNIH ZAVODIH

1. Tema: Urgentna stanja v starosti (poudarek na prehospitalni obravnavi varovancev)

Kraj in čas: Radenci, 22. - 23. 3. 2001

2. Tema: Prehrana v starosti in težave, ki nastanejo pri prehranjevanju starejših

Kraj in čas: naknadno, 16. - 17. 10. 2001

Informacije: predsednica strokovne sekcije **Milena Kržaj**, Dom starejših občanov, Ljubljana - Šiška, telefon 01 5073319.

**28. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER IN
ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV V
KARDIOLOGIJI IN ANGIOLOGIJI**

1. Tema: Vnetni procesi na srcu (učne delavnice: Reanimacija)

Kraj in čas: Radenci, 8. - 9. 6. 2001

Informacije: predsednica sekcije **Lidija Marinč**, **Metka Mazi**, KC Ljubljana, Klinični odd. za kardiologijo, telefon 01 4313113 int. 49-34.

2. Tema: Preventiva koronarne bolezni

Kraj in čas: Hoteli Morje Portorož, 16. - 17. 11. 2001

Informacije: **Dušica Ivančič**, Interni odd. Izola, predsednica sekcije **Lidija Marinč**, **Metka Mazi**, KC Ljubljana, Klinični odd. za kardiologijo, telefon 01 4313113 int. 49-34.

**29. SEKCIJA MEDICINSKIH SESTER V
MANAGEMENTU**

1. Tema: Tudi slovenska zdravstvena nega gre v EU Srečanje s predstavniki Urada Evropske unije v Ljubljani (predstavitev zdravstvene politike v EU, politika prostega pretoka ljudi, izobraževanje v EU).

Kraj in čas: Ljubljana, februar 2001

2. Tema: Management smo ljudje

Kraj in čas: Radenci, 5. - 6. 4. 2001

3. Tema: Luksemburg - strokovna ekskurzija (seznanitev z delovanjem zdravstvene nege, ogledi, razgovori ...)

Kraj in čas: Luksemburg, november 2001

Informacije: predsednik strokovne sekcije **Peter Požun**, KC Ljubljana, Pediatrična klinika, telefon 01 5431676.

- prijavitelj,
- častno razsodišče.

41. člen

O predlogu za obnovo postopka odloča častno razsodišče. Če se predlogu za obnovo postopka ugotovi, se razveljavi prejšnji sklep v celoti ali v tistih točkah, zaradi katerih se postopek obnavlja.

Zoper odločbo o predlogu za obnovo postopka je dopustna pritožba na skupščino Zbornice-Zveze, ki odloči dokončno.

X. UKREPI

42. člen

Ukrepi so:

- javni opomin,
- odvzem priznanja Zbornice-Zveze,
- predlog za strokovni nadzor s svetovanjem,
- predlog za odvzem koncesije in za izpis iz Registra zasebnih zdravstvenih delavcev,
- izključitev iz članstva Zbornice-Zveze,

XI. KONČNE DOLOČBE

Na podlagi 35. in 42. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS 9/92), Pravilnika o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Pravilnika o vodenju Registra zasebnih zdravstvenih delavcev (Uradni list RS 24/92) ter 12. točke 3. člena, 8., 20. in 28. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije je upravni odbor na 24. seji dne 30.11.2000 sprejel

PRAVILNIK O IZDAJI MNENJ ZA OPRAVLJANJE ZASEBNE ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI NA PODROČJU ZDRAVSTVENE NEGE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik o izdaji mnenj za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege (v nadaljevanju pravilnik) opredeljuje pogoje in postopke, potrebne pri oblikovanju in izdaji mnenj za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege, ki jih na podlagi zakonskih določb izdaja Zbornica zdravstvene nege Slovenije - Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica - Zveza).

Mnenja se izdajo za vpis v Register zasebnih zdravstvenih delavcev (v nadaljevanju register) in za podelitev koncesije.

2. člen

Zasebna zdravstvena dejavnost na področju zdravstvene nege se opravlja kot:

- zdravstvena nega in oskrba bolnika/varovanca na njegovem domu,

43. člen

Prijava pred častnim razsodiščem zastara v enem letu, odkar se je izvedelo za primer. Zastaranje je izključeno pri postopkih, ki imajo za posledico odvzem licence za samostojno opravljanje dela ali izbris iz Registra zasebnih zdravstvenih delavcev.

44. člen

Predsednik častnega razsodišča lahko začeti postopek ustavi, če:

- je postopek zastaral,
- je bila dosežena predhodna poravnava.

45. člen

Nastale stroške postopka določijo ustrezne službe Zbornice-Zveze in se osebi, ki je bila v postopku spoznana za krivo, predložijo istočasno s sklepom častnega razsodišča.

46. člen

Pravilnik začne veljati naslednji dan, ko ga sprejme upravni odbor.

*Predsednica Zbornice - Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

- zdravstvena nega in oskrba bolnika/varovanca v delovnih prostorih izvajalca zdravstvenih storitev,
- celovita patronažna dejavnost,
- organiziranje službe zdravstvene nege in službe pomoči bolniku/varovancu na domu,
- organiziranje in izvajanje zdravstvene vzgoje, svetovanja in izobraževalnih programov s področja zdravstvene nege, vključevanje v programe promocije zdravja,
- izvajanje pedagoškega dela.

II. KOMISIJA ZA ZASEBNO DEJAVNOST

3. člen

Komisijo za zasebno dejavnost (v nadaljevanju komisija) sestavlja pet članov, ki jih imenuje upravni odbor. Upravni odbor mora pri imenovanju članov komisije upoštevati regionalno in strokovno zastopanost. Mandat komisije traja štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

4. člen

Člani komisije izmed sebe izberejo predsednika in namestnika in ju predlagajo v imenovanje upravne odboru.

5. člen

Konstitutivno sejo novoimenovane komisije skliče in do izvolitve novega predsednika vodi dotedanji predsednik.

III. IZVAJALCI

6. člen

Izvajalci zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege so:

- tehnik zdravstvene nege, tehnica zdravstvene nege,
- diplomirana medicinska sestra, diplomirani zdravstvenik,
- diplomirana medicinska sestra – specialistka, diplomirani zdravstvenik – specialist,
- diplomirana medicinska sestra, diplomirani zdravstvenik s fakultetno izobrazbo.

V izvajanje zdravstvene nege v zasebni zdravstveni dejavnosti se v skladu s svojimi pristojnostmi vključujejo vsi navedeni v prejšnjem odstavku tega člena.

7. člen

Nosilci zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege lahko kot izvajalce zaposlujejo zdravstvene delavce in zdravstvene sodelavce v skladu z odločbo o vpisu v Register in z odločbo o podelitvi koncesije.

IV. POGOJI ZA PRIDOBITEV MNENJA

8. člen

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati kandidat za pridobitev pozitivnega mnenja Zbornice – Zveze:

- zahtevana izobrazba in usposobljenost za samostojno delo v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti,
- tri leta delovnih izkušenj na področju zdravstvene nege,
- aktivno znanje slovenskega jezika,
- državljanstvo Republike Slovenije,
- da kandidatu ni s pravnomočno sodbo prepovedano opravljanje poklicev na področju zdravstvene dejavnosti,
- dodatna usposobljenost za ožje strokovno področje, na katerem ima kandidat namen opravljati zasebno zdravstveno dejavnost na področju zdravstvene nege.

9. člen

Za pridobitev mnenja mora kandidat predložiti:

- vlogo, v kateri je navedeno področje zdravstvene nege, kraj, v katerem želi kandidat opravljati zasebno zdravstveno dejavnost na področju zdravstvene nege ter sedež dejavnosti,
- dokazila o strokovni izobrazbi (potrdilo o zaključnem izpitu ali maturi, diplomi, strokovnem izpitu),
- življenjepis s poudarkom na strokovnem udejstvovanju,
- dokazila o strokovnem izpopolnjevanju v zadnjih dveh letih,
- dokazila o dodatni usposobljenosti za ožje strokovno področje,
- rojstni list,
- potrdilo o državljanstvu;
- potrdilo o znanju slovenskega jezika (spričevalo zaključnega letnika srednje šole ali dokazilo o opravljenem tečaju in izpitu iz slovenskega jezika),
- potrdilo o nekaznovanju.

V. OBVEZNOSTI KANDIDATA

10. člen

Izvajalec zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege se obvezuje, da bo:

- spoštoval statut in druge akte Zbornice – Zveze,
- spoštoval sprejete strokovne doktrine v zdravstveni negi,
- spoštoval veljavna strokovna načela, stališča in pravila zdravstvene nege,
- skrbel za lastno kontinuirano strokovno izpopolnjevanje,
- omogočal strokovno izpopolnjevanje svojih sodelavcev,
- omogočal strokovni nadzor svojega dela,
- s svojim vedenjem in vodenjem svojih sodelavcev skrbel in krepil ugled dejavnosti zdravstvene nege,
- opravljal svoje delo v skladu s Kodeksom etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije,
- svoje delo opravljal, evidencialno in dokumentarno v skladu z veljavnimi predpisi in pravili ter redno oddajal strokovna in statistična poročila o svojem delu,
- spoštoval veljavne predpise za obračunavanje svojih storitev,
- svoj delovni čas objavil na vidnem mestu in ga dosledno spoštoval,
- zagotavljal neprekinjeno izvajanje zdravstvene nege, če bo to terjala narava njegovega dela,
- z dogovorom zagotovil redno nadomeščanje v času svoje odsotnosti,
- vestno izpolnjeval obveznosti, ki mu jih nalagajo

- javna pooblastila,
- deloval le na področju svoje poklicne dejavnosti,
 - sodeloval z lokalno skupnostjo,
 - redno obveščal Zbornico – Zvezo o spremembah tistih podatkov, ki se vodijo v Registru zasebnih zdravstvenih delavcev oziroma drugih registrih,
 - zagotavljal stalno strokovno povezavo s strokovnimi službami na območju, kjer bo opravljal zasebno zdravstveno dejavnost.

11. člen

IZJAVA

Izvajalec zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege je dolžan podpisati naslednjo izjavo:

Podpisani _____ izjavljam, da poznam Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS št. 9/92) in Statut Zbornice zdravstvene nege Slovenije - Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter druge splošne akte Zbornice - Zveze. Obvezujem se, da bom ravnal v skladu s njihovimi določbami ter v skladu s Kodeksom etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Izjavljam, da sem seznanjen s pogoji Zbornice zdravstvene Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije za pridobitev mnenja za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege in se obvezujem, da jih bom vestno izpolnjeval. Izjavljam, da bom zasebno zdravstveno dejavnost na področju zdravstvene nege izvajal le na strokovnem področju

_____ v kraju _____

V Ljubljani, _____

Podpis kandidata _____

12. člen

Strokovni, tehnični in drugi pogoji za opravljanje zasebne dejavnosti so opredeljeni v Pravilniku o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti in v Razmejitvi zdravstvene nege:

13. člen

Izvajalec zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege je dolžan pisno obvestiti Zbornico - Zvezo o začetku oziroma prenehanju svoje dejavnosti.

14. člen

Kandidat, ki ni član Zbornice - Zveze, je dolžan plačati stroške izdaje mnenja, kot jih določi upravni odbor Zbornice - Zveze.

15. člen

Komisija povabi kandidata na razgovor in ga seznani z dolžnostmi, ki ga obvezujejo pri opravljanju zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege, kar kandidat podpiše kot izjavo iz 11. člena tega pravilnika.

16. člen

Komisija oblikuje ustrezno mnenje na podlagi predloženih dokumentov, pogovora s kandidatom, morebitnih posvetovanj s strokovnimi sekcijami, s pristojnimi organi ter drugimi organizacijami in v skladu s predpisanimi pogoji.

VI. POSTOPEK ZA PRIDOBITEV MNENJA

17. člen

Izoblikovano mnenje podpišeta predsednik Zbornice – Zveze in predsednik komisije. Mnenje je kandidatu vročeno proti podpisu ali priporočeno po pošti.

18. člen

Zoper podano mnenje se lahko kandidat pritoži v roku 8 dni od prejema pisnega mnenja. O pritožbi odloča upravni odbor. Njegovo mnenje je dokončno.

19. člen

Zbornica - Zveza vodi evidenco o izdanih mnenjih in nosilcih zasebne zdravstvene zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege.

VII. PREHODNE DOLOČBE

20. člen

Izvajalci zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege iz 6. člena tega pravilnika so lahko tudi:

- zdravstveni tehnik,
- višja medicinska sestra/višji zdravstveni tehnik,
- višja medicinska sestra - specialistka, višji zdravstveni tehnik - specialist,
- profesor zdravstvene vzgoje/profesorica zdravstvene vzgoje,
- višja medicinska sestra/višji zdravstveni tehnik s fakultetno izobrazbo.

VIII. KONČNE DOLOČBE

21. člen

Pravilnik začne veljati naslednji dan, ko ga sprejme upravni odbor.

*Predsednica Zbornice – Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

Na podlagi 20. in 28. člena Statuta Zbornice zdravstvene nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije in v skladu z določili Pravilnika o izdaji mnenj za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege je upravni odbor na 24. seji dne 30. 11. 2000 sprejel

POSLOVNIK O DELU KOMISIJE ZA ZASEBNO DEJAVNOST

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Komisija za zasebno dejavnost (v nadaljevanju komisija) oblikuje mnenja za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege.

II. DELOVANJE KOMISIJE

2. člen

Komisija se sestane najmanj dvakrat letno. Komisijo skliče in vodi predsednik, v njegovi odsotnosti pa namestnik.

3. člen

Komisija je sklepčna, če je na seji večina članov komisije. Odločitev komisije je sprejeta, če je zanjo glasovala večina prisotnih članov.

4. člen

O delu komisije se vodi zapisnik, ki mora vsebovati zaporedno številko prispele vloge, datum prispetja vloge, ime in priimek kandidata in sklep komisije za posameznega kandidata.

5. člen

Postopek do oblikovanja mnenja komisije je naslednji:

predsednik komisije:

- pregleda vlogo kandidata in priloženo dokumentacijo ter po presoji pozove kandidata, da jo v roku osmih dni dopolni,
- opravi razgovor s kandidatom,
- o razgovoru s kandidatom naredi zapisnik,

- kandidatu predloži v podpis izjavo iz 11. člena Pravilnika o izdaji mnenja za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti na področju zdravstvene nege,
- pripravi gradivo za sejo.

Komisija:

- obravnava posamezno vlogo skupaj s poročilom predsednika komisije,
- poda mnenje najmanj v šestdesetih dneh od prejema popolne vloge kandidata.

6. člen

Komisija v petih dneh na podlagi sklepov oblikuje mnenje, ki ga podpišeta predsednik Zbornice – Zveze in predsednik komisije.

7. člen

Kandidatu mora biti posredovano mnenje v sedmih dneh po oblikovanju mnenja komisije.

8. člen

V primeru pritožbe pripravi predsednik komisije poročilo upravnemu odboru, ki mora obravnavati pritožbo in podati mnenje v petnajstih dneh po njenem prejemu.

III. KONČNE DOLOČBE

9. člen

Poslovnik začne veljati naslednji dan, ko ga sprejme upravni odbor.

*Predsednica Zbornice – Zveze
Veronika Pretnar Kunstek l.r.*

EDUCY d.o.o.

Rožna dolina, c. XV/14, 1000 Ljubljana
vabi na seminar iz ciklusa PSIHOLOŠKI TEMELJI ZDRAVJA

KOGNITIVNI FAKTORJI ZDRAVJA: STALIŠČA, PREPRIČANJA, VREDNOTE IN ODLOČITVE V ZVEZI Z ZDRAVJEM,

ki bo potekal v sredo, **17. januarja 2001**, v Ljubljani (Rožna dolina, c.XV/14). Seminar se bo pričel ob 9.00 uri in bo trajal do 17.00 ure.

- Tematika:**
- *kognitivni dejavniki, ki vplivajo na naše zdravje*
 - *vpliv miselnih shem na razpoloženje, počutje in zdravje*
 - *stališča in prepričanja o zdravju*
 - *zdravje kot vrednota*
 - *zaznavanje rizika*
 - *prepričanja o lastni učinkovitosti, kompetentnosti in nadzoru*
 - *zaznavanje bolezenskih simptomov in bolečine*
 - *kognitivni dejavniki pri odločanju v zvezi z zdravjem in zdravljenjem*

Predavatelji: prof. dr. JANEK MUSEK, prof. dr. MAKS TUŠAK

Kotizacija za slušatelja na seminarju znaša **16.990,00 SIT**, v ceni **JE všteti 19-odstotni DDV**. (POPUSTI – navedeni so v Katalogu dodatnega strokovnega izobraževanja 2001, Educy, str. 5). Kotizacijo lahko nakazujete na ŽR: 50102-601-278100 oz. jo poravnate na podlagi prejetega računa.

Prijave sprejemamo na tel. številki **01 423 44 46** ali po faksu na št. **01 423 44 47**

Tudi letos smo v podjetju Educy pripravili katalog vseh seminarjev, ki jih bomo izvedli v letu 2001. Za **brezplačni izvod Kataloga dodatnega strokovnega izobraževanja 2001** nas prosimo pokličite na telefon 01 423 44 46 in poslali Vam ga bomo po pošti.

EDUCY d.o.o.

Rožna dolina, c. XV/14, 1000 Ljubljana
vabi na seminar iz ciklusa PSIHOLOŠKI TEMELJI ZDRAVJA

OSEBNOSTNE (MEDOSEBNE) RAZLIKE V ZDRAVJU IN BOLEZNI,

ki bo potekal v sredo, **14. februarja 2001**, v Ljubljani (Rožna dolina, c.XV/14). Seminar se bo pričel ob 9.00 uri in bo trajal do 17.00 ure.

- Tematika:**
- *temeljne osebnostne dimenzije in zdravje*
 - *vpliv individualnih razlik na počutje, zdravje, obolenje in zdravljenje*
 - *optimizem / pesimizem*
 - *pozitivno / negativno mišljenje*
 - *razlike v čustvovanju (pozitivni / negativni afekt) in izražanju čustev*
 - *kognitivne dimenzije: samoučinkovitost, samoopozarjanje, občutja nadzora, kompetentnosti, (ne)moči*
 - *osebnostna podlaga pomembnih obolenj*

Predavatelji: prof. dr. JANEK MUSEK, prof. dr. MAKS TUŠAK, mag. FRANC PROSNIK

Kotizacija za slušatelja na seminarju znaša **16.990,00 SIT**, v ceni **JE všteti 19-odstotni DDV**. (POPUSTI – navedeni so v Katalogu dodatnega strokovnega izobraževanja 2001, Educy, str. 5). Kotizacijo lahko nakazujete na ŽR: 50102-601-278100 oz. jo poravnate na podlagi prejetega računa.

Prijave sprejemamo na tel. številki **01 423 44 46** ali po faksu na št. **01 423 44 47**

PRIJAVNICA ZA STROKOVNA SREČANJA

Zavod (podjetje) _____

Poštna številka in kraj _____

Ulica in hišna številka _____

Zavezanec za DDV DA NE (obkrožite) - Davčna številka _____

Telefon _____ Kontaktna oseba: _____

Prijavnica za strokovno srečanje v kraju _____ dne _____

z naslovom _____

Organizator _____

Prijavljamo naslednje udeleženske/ce:

IME IN PRIIMEK	DELOVNO MESTO	Št. članske izkaznice
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Kotizacijo z DDV v višini _____ tolarjev smo nakazali:

- ☐ Na žiro račun ZDMSZTS št.. 50101-678-48641 sklic na številko 00 120 + SM (št.sekcije)
nakazilo izvedeno dne _____
- ☐ Z gotovino na dan seminarja
- ☐ S čekom na dan seminarja

Datum prijave _____

Žig ustanove: _____

Podpis odgovorne osebe: _____

Zaključek seminarja je predstavljal prikaz novosti in izdelovanje ter testiranje očesnih leč družbe Johanson & Johanson. Članice sekcije so dogajanja zaključile z volilnim občnim zborom, ki ga je vodila predsednica sekcije Đurđa Sima, diplomirana medicinska sestra.

Strokovnemu delu je sledilo družabno kosilo vseh slušateljev in udeležencev. Mogoče je za nekatere predstavljal ta del le prijetno druženje, zame, ki sem bila zunanja opazovalka, pa je bila neprecenljive vrednosti predvsem poklicna identiteta članic očesne sekcije, ki sem jo opazila pri njih. Pohvalno je, kako se istovetijo s svojim delom in se zavzemajo za prihodnje delo in prihodnja srečanja in kako so z občutkom odgovornosti in z navdušenjem vrednotile

pravkar zaključen delovni dan. Kako jim je uspelo razviti to raven poklicne samopodobe in poklicnega zavedanja? Mogoče to, da so v združenju maloštevilni v primerjavi z ostalimi področji zdravstvene nege? Mogoče to, da so dobro povezani, imajo dobro vodstvo? Ali je preprosto odgovor v tem, da radi opravljajo svoj poklic in...

...kdor tekmuje s srcem, nima tekmecev. Bralkam in bralcem prepuščam, naj sami poiščejo odgovore, sama sem želela razmišljati v smeri, kako spodbujati razvijanje poklicne samopodobe pri študentkah in študentih zdravstvene nege, ki bodo v prihodnje člani društev in sekcij zdravstvene nege.

Darinka Babič

Strokovno srečanje medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju

Letošnji seminar Sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju je potekal še posebej slovesno, saj je sekcija praznovala 30-letnico delovanja. Ob tem jubileju smo izdale Zbornik, v katerega so kolegice zapisale svoje misli in razmišljanja. Vabilu so se odzvale tudi nekatere prejšnje predsednice, ki so začrtale pot delu sekcije.

Proslava in seminar sta potekala v Splošni bolnišnici Maribor. Ob tej priložnosti smo se predstavili tudi širši javnosti, saj se je v dogajanje vključil radio Maribor. Prav posebno smo ponosni, da smo »v živo« predstavili tudi našo letošnjo prejemnico priznanja Dobrotnica leta, stanovsko kolegico Marijo Cehner. Že pred proslavo je bilo veliko dela in organizacijski odbor se je moral pošteno potruditi, da ni ušla katera od niti povezovanja.

Na proslavi so poleg častnega nagovora predsednice sekcije imele nagovor še: ga. Veronika Pretnar – Kunstek, predsednica Zbornice-Zveze, ga. Ljuba Lednik, predstavnica Splošne bolnišnice Maribor, ga. Danica Železnik, predstavnica Visoke zdravstvene šole Maribor, ga. mag. Marija Zaletel, predstavnica Visoke šole za zdravstvo Ljubljana, in ga. Nevenka Kisner, ravnateljica Srednje zdravstvene šole Maribor. Za dobro voljo je skrbela glasbena skupina Srednje zdravstvene šole Maribor, njihova mentorica je ga. Karmen Cvetrežnik, prof. Za izbor recitacij in povezovanje programa je poskrbela mentorica Liljana

Petelin, prof.

Vsem nastopajočim in vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni izpeljavi proslave, se iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi Splošni bolnišnici Maribor za sponzoriranje dvorane in pogostitev udeležencev proslave ter seminarja. Zahvaljujemo se tudi Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Maribor in Srednji zdravstveni šoli za sponzoriranje Zbornika sekcije in sekcije same.

V času proslave je komisija v sestavi akademskega slikarja Jožeta Šubica, Marije Rozman in Jane Bučar odločala o izboru prihodnjega logotipa. Med prispelimi predlogi so izbrali logotip, ki so ga ustvarili dijaki 4. E letnika Primož Kirič, Lidija Lepoša in Ksenija Mrzel iz Srednje zdravstvene šole Maribor. Tako se bo Sekcija prav kmalu, čaka nas še realizacija logotipa, predstavljala s svojim znakom.

Zaradi odsotnosti s proslave sta nam čestitko poslali tudi glavna sestra Splošne bolnišnice Maribor ga. Breda Koban in generalna sekretarka Zbornice-Zveze ga. Petra Kersnič.

Po proslavi je bila na voljo ura prijetnega

klepetanja in druženja ter pogostitev udeležencev.

Petkov popoldan in sobota dopoldan sta bila namenjena strokovnemu seminarju z naslovom Zdravstvena nega, raziskovanje in študijski programi.

Zakaj in čemu raziskovati? O tem je predavala dr. Pahorjeva. Kdor se poda v raziskovanje, ne more brez literature. Ga. Andreja Mihelič-Zajec je predavala o pomenu iskanja in uporabe literature. Kako zelo so raziskave potrebne, zato, da zdravstvena nega postane bolj močna, odločna ter profesionalna, nam je v svojem predavanju prikazala mag. Kladija Urbančič. Sledila je praktična predstavitev skupine mladih raziskovalk pod vodstvom ge. Ljube Lednik iz Splošne bolnišnice Maribor. Razprava, ki je sledila po predavanjih, je razkrila še mnogo nerešenih vprašanj, prav v zvezi z raziskovanji na srednji stopnji.

Petkov večer smo zaključile z občnim zborom sekcije.

Zagotavljanju kakovosti in zdravstveni negi in upoštevanje standardov z organizacijskega vidika sta bili prvi temi v sobotnem dopoldnevu. Temi

sta predstavili ga. Angela Hajdinjak in mag. Marija Bohinc. Kako oblikujemo standarde, je prikazala ga. Roža Meglič.

V razpravi se je ponovno izoblikovalo mnenje, da moramo znanje, ki ga imamo, dopolnjevati in biti dovolj sprejemljivi za nova. Predvsem pa moramo nadgrajevati svojo strokovno in osebno rast, izobraževati v profesionalni identifikaciji ter slediti razvoju stroke zdravstvene nege.

Podjetje VALENCIA STOMA-MEDICAL je sodelovalo z razstavo svojih izdelkov.

ZAUPAJTE SLOVENSKI KVALITETI

izdelujemo opremo
za bolnice, ambulate
in kozmetične salone:

pregledne mize
različnih izvedb

vozičke za aparate

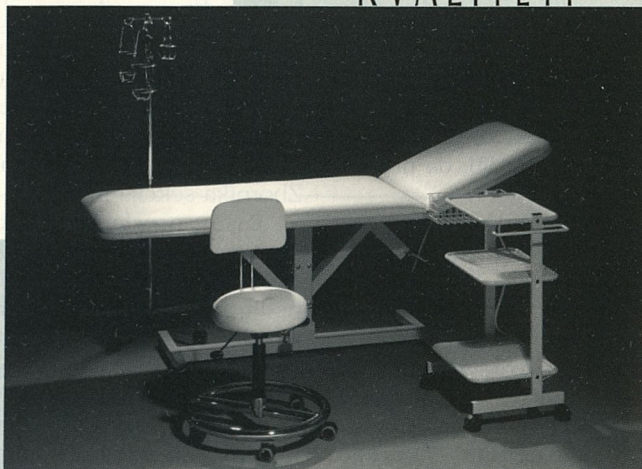
servirne vozičke

dvižne okrogle mize

paravane

stojala za infuzijo

stopnice itd.

KOVINSKA GALANTERIJA

Novak Apolonija s.p.

OIC Trzin, Brezovce 7

1236 Trzin

Tel: +386 1 562 1263

Tel: +386 1 562 0117

Fax: +386 1 562 0118

NOVAK

KOVINSKA GALANTERIJA

Monika Ažman

Z novim učnim pripomočkom združeni v boju proti AIDS-u, nasilju in z usodo ljudi pod Mangartom

Le kaj imajo skupnega AIDS, nenasilje in nov TV?

Veliko in še več, predvsem pa dobro sodelovanje tistih, ki se šele izobražujejo za delo v zdravstveni negi, in tistih, ki to delo že vrsto let opravljajo z občutkom in predanostjo poklicu ter s poslušom za prihodnje sodelavce.

Krožek za promocijo zdravja na Srednji šoli Jesenice in DMSZT Gorenjske sta Svetovni dan boja proti aidsu obeležila z roko v roki na poseben način.

Začetki skupnega scenarija segajo v zgodnje jesenske dni, ko smo z dijaki pisali plan aktivnosti krožka za promocijo zdravja za šolsko leto 2000/2001. Kot vsako leto zadnjih pet let smo tudi letos zapisali: AIDS.

To pomeni pripravo stojnice, izdelavo lastne informativne zloženke, pripenjanje 800 rdečih pentel in preskrba prav takega števila kondomov. Delo je že utečeno, zato si nismo preveč belili glav s podrobnostmi.

Kljub temu se je porodila še nova zamisel: »Združeni proti nasilju nad ženskami!«, kajti prav je, da v teh dneh še posebej spregovorimo o (ne)nasilju in tako prispevamo k bolj humani družbi.

Tako smo se vključili v aktivnosti, ki so se v okviru mednarodnih dni akcij boja proti nasilju nad ženskami vrstile po vsej Sloveniji. Obenem smo pripravili zanimivo strokovno srečanje za dijakke zdravstvene usmeritve in še številne vabljenе goste.

K sodelovanju smo povabili tri pogumne predavateljice – Andrejo Sušnik iz Društva za nenasilno komunikacijo iz Ljubljane, ki nam je predstavila preventivne projekte na področju nasilja, in kolegici Ireno Planinšek in Darinko Klemenc, dipl. ms, ki sta Gorenjcem brez dlake na jeziku spregovorili o nasilju in spolnem nadlegovanju na delovnem mestu.

Srečanje je bilo zanimivo tudi za mlajšo publiko, saj so se s svojim raziskovalnim projektom predstavili tudi mladi raziskovalci krožka za promocijo zdravja. Raziskovali so nasilje na naši šoli. Z žalostjo so ugotovili, da je nasilja na šoli

več kot preveč. Prevladuje verbalno nasilje med dijaki samimi, slab zgled pa smo jim žal tudi starejši.

Z veliko zadovoljstva in prav nič na silo so ob tej priložnosti na ogled predstavili svoje unikatne izdelke mladi prostovoljci in prostovoljke, ki so skupaj s svojimi mentoricami pridno slikali na steklo, izdelovali voščilnice, pletli nogavice in kuhali domačo marmelado. Vse to, z enim samim namenom, in sicer, zbrati kar največ sredstev za vaščane Loga pod Mangartom, ki jim sila narave ni prizanesla.

Zaključek dneva je bil svečan in ganljiv. Predsednica DMSZT Gorenjske, gospa Ivana Hartman, je v imenu odbora društva že na prvi decembrski dan vsem dijakom in učiteljem zaželela znanja in uspeha polno novo leto. Da pa bi bila pot do uspehov čim lažja, nam je v imenu društva podarila sodoben TV sprejemnik in videorekorder.

S kulturnim programom in prešernimi občutki smo druženje zaključili. Z zahajajočim soncem smo se podali vsak na svojo pot, med katero smo razmišljali: »Toliko vsega za en sam dan ...! Da bi bilo v naših življenjih čimveč takšnih dni – sončnih, humanih, veselih in brez nasilja!

Tatjana Dolnišek

METAAMFETAMIN (SPEED)

Metaanfetamin se pojavlja pod različnimi imeni, Meth meta, crystal, meth, speed.

Metaamfetamin je sintetični stimulans in je najmočnejši med vsemi amfetamini. Deluje na osrednji živčni sistem enako kot adrenalin (naravni telesni stimulans). Stimulira tiste dele možganov in izločanje snovi, ki so odgovorne za organizacijo misli, koncentracijo, užitek in nagrajevanje, nadzor fine motorike, spolni organ in povečanje energije.

Metaamfetamin je bel grenak kristaliziran prah brez vonja, ki se lahko topi v vodi in alkoholu.

Kako se uporablja?

So štirje načini uporabe, od katerih je tudi odvisno, kako hitro pride v organizem, kako dolgo traja omama in kakšni so učinki.

To so:

- Zaužitje: omama se pojavi po 30-40 minutah;
- Njuhanje: omama se pojavi po 3-5 min;
- Kajenje: omama se pojavi po 7-10 sek;
- Vbrizgavanje: omama se pojavi po 15-30 sek.

Učinki

Metaamfetamin povzroča dobro počutje, intenzivne občutke ugodja, užitke dobrega počutja ter veliko energije za opravljanje dela, učenja ali plesanja. Obstajajo tudi manj prijetni občutki ob uporabi metaamfetaminov. Kakor tudi pri drugih drogah, se hitro razvije toleranca in tako ga je vsakič potrebno več.

Metaamfetamin daje telesu občutek, da ne potrebuje spanja in hrane. Zato pride po uživanju do utrujenosti in izčrpanosti. Stranski učinki so tudi depresija, nočne more, nespečnost.

V odvisnosti od odmerka in čistosti droge se lahko pojavijo tudi naslednji simptomi:

- pospešeno dihanje in utrip srca,
- povišanje krvnega tlaka,
- dehidracija,
- izguba apetita,
- povečane zenice,
- zmanjšana prekrvitev nog, dlani in stopal,
- zaprtje ali driska,
- suha usta,

- potenje,
- glavoboli,
- škripanje z zobmi in stiskanje čeljusti,
- hitre menjave razpoloženja,
- podhranjenost.

Kako prepoznate uživalca?

Po naslednjih simptomih:

- razširjene zenice, plitvo dihanje, neenakomeren srčni utrip, bolečine v prsih, slabost, bruhanje, driska, povišana telesna temperatura;
- nenadno in grobo obnašanje, strah, vidne in slušne halucinacije, nespečnost;
- želja po kompulzivnem pospravljanju in razvrščanju predmetov.

Predoziranje – OVERDOSE

Povzroči pospešeno bitje srca in lahko pride do srčne odpovedi. Taka oseba pomodri v obraz ali je zelo bleda, mlahava, sposobna je dihati in gledati, ne more pa govoriti. Dihanje in pulz sta lahko upočasnjena in plitka in se lahko ustavita. Lahko se peni okrog ust, bruha, ima krče, čuti bolečine v prsih, pritisk, ali pa se nenadoma zgrudijo in padejo v nezavest.

Predoziranja so zelo resna, vendar pa niso nujno smrtna. Pogosto je meja med življenjem in smrtjo odvisna prav od ljudi, ki so v bližini. In tega, kaj ti ljudje storijo za predozirano osebo.

Literatura: T. Rihtar, A. Kastelic: Klubske droge

Petra Kersnič

ZDENKA HITEJC

Ko sem listala oktobrsko družinsko revijo Jano, sem med kandidatki za Slovenko leta 2000 našla Zdenko Hitejc. Prav ponosna sem bila, saj je v vrstah nominirank že drugič medicinska sestra. Med njimi je bila namreč že Jelka Černivec, predsednica Sindikata delavcev v zdravstveni negi. Bilo je dovolj, da sem Zdenki Hitejc poslala prijazno pismo z vprašanji in že čez nekaj dni sem dobila njene odgovore.

Zdenka Hitejc je osnovno šolo končala v Ribnici. Šolanje je nadaljevala na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani in nato na Višji šoli za zdravstvene delavce – oddelek za zdravstveno nego. Zaposlila se je v Kliničnem centru v Ljubljani na oddelku za maksilofacialno kirurgijo. Svojo poklicno pot je nadaljevala na področju zdravstvene nege otrok z motnjami v duševnem razvoju. V septembru 1984 je bila v Centru Dolfke Boštjančič v skupini strokovnih delavcev, ki so sprejemali v ustanovo prve otroke. Prvih devet let je bila edini zdravstveni delavec in je morala strokovno ukrepati in biti na voljo 24 ur na dan, medtem ko je bil zdravnik prisoten samo dvakrat tedensko po 4 ure, od leta 1986 pa samo enkrat tedensko v dopoldanskem času. Končala je podiplomski študij iz psihoterapije na Medicinski fakulteti v Ljubljani. V letu 1998 je diplomirala na Pedagoški fakulteti – Visoki šoli za zdravstvo – v programu zdravstvena vzgoja.

Kaj in kje delate danes?

Delam v Centru Dolfke Boštjančič, ki je socialno-varstveni zavod za usposabljanje in izobraževanje, zdravstveno varstvo, rehabilitacijo in zdravstveno nego otrok, mladostnikov ter odraslih z zmerno, težjo in najtežjo motnjo v duševnem razvoju ter dodatnimi motnjami. Otroci, mladostniki in odrasli ter njihovi starši imajo možnost izbire celodnevne ali dnevne oskrbe ter začasnega sli stalnega sprejema v ustanovo. Delujemo na več mestih – v Dragi pri Igu, v Domu Škofljica, v Ljubljani v Malem domu in Dnevnem centru Ob Žici 9, v Dnevnem centru Fužine na Preglovcem trgu 7 in v dnevnem centru Šmihel v Novem mestu.

Osnovna značilnost centra je organizacija malih domov s kapacitetami, ki omogočajo individualno obravnavo in kvalitetno bivanje.

Kdaj ste začutili željo postati po poklicu medicinska sestra?

Trije od petih otrok v naši družini smo končali Srednjo zdravstveno šolo za medicinske sestre. Po osnovni šoli sem začela spoznavati poklic medicinske sestre najprej v šoli, na praksi, kasneje v živo, skozi delo. Sprejela sem ga za svojega. Kar delam, poskušam narediti po svojih najboljšim močeh.

Ali ste imeli v mislih kdaj kateri drug poklic?

Sem, vendar so imele vse oblike dajanja pomoči ter dela z ljudmi.

Kakšno je vaše delovno mesto?

Sem vodilna medicinska sestra v centru Dolfke Boštjančič. Zdravstvena nega otrok se je v centru razvijala leta ter počasi izoblikovala v sedanje okvire. Šestnajstletno delo vseh medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je začrtalo smerice zdravstvene nege v učenju in izkušnjah ob otroku z motnjo v duševnem razvoju. Moje delo je bilo usmerjeno v vsakodnevno vodenje in izvajanje zdravstvene nege, ki so jo narekovala čedalje večje potrebe otrok. Sledi mojega dela niso glasne, so pa vidne. Sodelovanje s starši je pomemben element mojega dela. Zadnja leta sem obogatila svoje znanje z neposredno izkušnjo vodenja skupin staršev za samopomoč.

Opišite svoj delovni dan!

Moji dnevi so povezani z medicinskimi sestrami, ki so gibalno zdravstvene nege. Še vedno imam neposreden stik z našimi otroki, čeprav organizacijske in administrativne zahteve čedalje bolj širijo svoje področje. Poskušam razbirati potrebe otrok in slišati odgovore medicinskih sester. Sodelovanje z drugimi strokovnimi sodelavci ob otroku je obvezna vsakodnevna praksa.

Ali menite, da je naš poklic rezerviran za ženske?

Ali nam ni družba nekako dodelila poklic, ker je obarvan v niansah naše vloge v njej – me pa smo ga sprejele? Mislim, da ga lahko vsak opravlja, kdor se najde v njem ne glede na spol.

Kako ocenjujete položaj zdravstvene nege v vašem zavodu in kaj menite, kako se godi tej stroki v Sloveniji?

Zdravstvena nega je v okviru zdravstvenega varstva v državi nekoliko v ozadju, zdravstvena nega oseb z motnjo v duševnem razvoju pa je na robu vsega tega ozadja. Verjetno temu botruje preteklost. Ti otroci so bili v preteklosti prepuščeni domači oskrbi in velikokrat predmet spotike in izkoriščanj. Kasneje so v ustanovah zadovoljevali njihove potrebe predvsem laični delavci, kar se vleče še v današnje dni. Še vedno je v centru veliko več varušh kot zdravstvenih tehnikov. Zdravstvena nega je šele v zadnjem obdobju dokazala nujno potrebno prisotnost; ni pa posluha za njeno priznanje statusa. Naše delo pogosto postavljajo na raven laične nege. Pri oceni dela in predstavitvi rezultatov se vrednost našega strokovnega dela izgublja. Status ostaja nedorečen in meglen. V zdravstvenih ustanovah je medicinska sestra razpeta med samostojnostjo in odvisnostjo; na našem področju pa imamo poleg znane dileme še pedagoško usmerjenost pod okriljem socialnega področja.

Kakšno prihodnost napovedujete zdravstveni negi in medicinskim sestram?

Potrebe populacije zahtevajo čedalje več zdravstvene nege. Prepričana sem, da imamo medicinske sestre veliko znanja, vendar ga ne znamo dovolj vidno predstaviti, ne znamo narediti glasne in odmevne sledi svojega dela. Mogoče tudi zato, ker opravljamo življenjske aktivnosti, ki jih delajo ljudje v zaprtem krogu svoje intimnosti. Mogoče zato, ker nimamo večje podpore znotraj zdravstva, niti večjega družbenega vpliva. Na socialnem področju pa je vse to še težje.

Zdravstvena nega v Sloveniji dela v zadnjem času večje in pomembne korake, ki imajo svoj odmev v družbi. Višja raven izobrazbe ob bolniku bo dvignila kakovost dela. Za prihodnost zdravstvene nege je nedvomno potreben fakultetni študij ter več raziskovalnega dela. Naš čas bo prišel, ko bo naša stroka avtonomna.

Kaj počnete v svojem prostem času?

Veliko ga posvečam svoji družini. Poskušam

slediti razvoju in razmišljanju sina in hčerke, ki iščeta in si jemljeta svoj prostor v življenju. Osebnostno pa največ sprostitve najdem v naravi in poeziji.

Sanjsko potovanje?

Vedno znova najti prave sledi odziva, okolje je le kulisa lepega odmeva.

Katere so lastnosti, ki jih pričakujete od drugih?

Poštenost do sebe in do drugih.

Kaj drugim najbolj pogosto zamerite?

Deklarativno priznavanje pravic in neresnice, ki jih s svojimi dejanji zanikajo.

Ste v skupini kandidatke za Slovenko leta 2000. Kaj Vam to pomeni?

Predlog mi pomeni predvsem priznanje mojemu in našemu delu. To je priznanje medicinskim sestram in strokovnim delavcem, ki delajo s populacijo oseb z motnjo v duševnem razvoju ter tudi vsem drugim medicinskim sestram.

Katera je Vaša zadnja knjiga, ki ste jo prebrali?

Rojstvo večnosti in Spretnost sporazumevanja in vplivanja.

In kakšne so Vaše največje želje?

Ostati zvesta sama sebi in ohraniti občutljivost za potrebe drugih ter najti veselje v dotiku malenkosti.

In Zdenka je svoje pisanje zaključila s pismom vsem nam!

Če boste na svoji poti srečali naše otroke in njihove starše.....

Naši otroci so drugačni. V svojem naročju izkušeni hranijo veliko strahu in nezaupanja. Postojte in prisluhnite. Njihov ritem je drugačen od našega. Njihovi odgovori potrebujejo čas, ki se skriva v potrpežljivem čakanju (tudi ob vsaki žlički hrane, ki se zadržuje v ustih). Ne smemo prehitovati njihove pripravljenosti. Potrebno je upočasniti potiskanje časa skozi špranje našega merjenja. Poskusimo počasi spolzeti skozi sledenje njegovega odziva.

Njihovi starši poskušajo ob vsakem srečanju (tudi z vami) prestopiti prag zaznamovanosti, ponudimo jim prijaznost, ki olajša nelagodje.

Hvala Zdenki, ki je s svojim pričevanjem dokazala, da je lepo in srčno biti medicinska sestra – zase in za druge!

Majda Brumec

MARIJA CEHNER DOBILA ZAHVALNO LISTINO ZA IZJEMNO OSEBNOST

Sredi novembra leta 2000 je bila v Narodni galeriji v Ljubljani slovesnost ob zaključku akcije revije Naša žena LJUDJE ODPRTIH ROK.

Zahvalno listino za izjemno osebnost je dobila naša draga stanovska kolegica Marija Cehner, višja medicinska sestra, zaposlena na Srednji zdravstveni šoli v Mariboru.

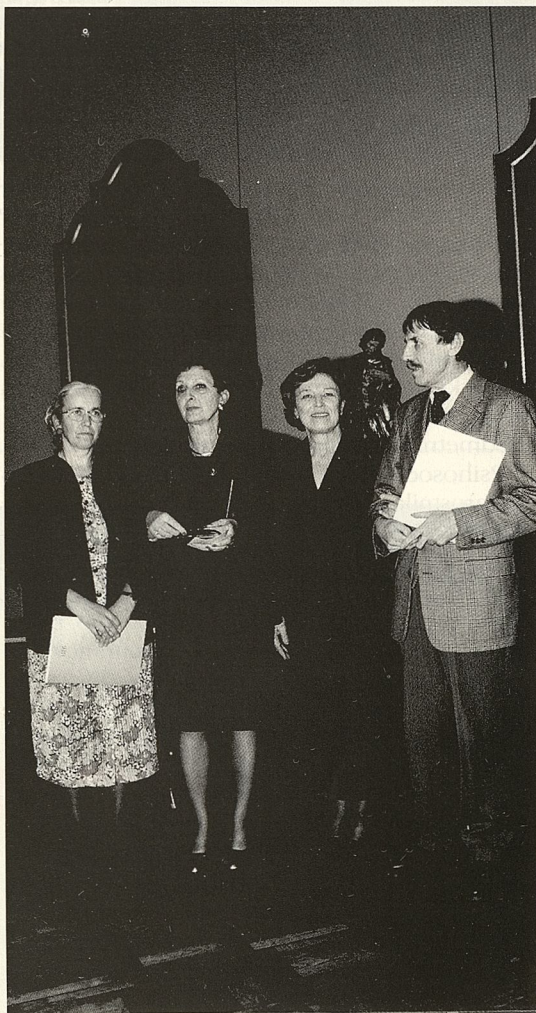
Marijo sem поблиže spoznala pred petimi leti v Področnem odboru Slovenskega društva hospic v Mariboru, katerega zavzeta in aktivna sodelavka je. S svojimi besedami je vedno izražala zrelo, premišljeno in z lastnimi izkušnjami oplemeniteno držo in način pomoči hudo bolnim in umirajočim bolnikom ter vsem, ki bolnika na tej poti spremljajo.

Njena velika skrb so mladi zdravstveni delavci, ki se poklica zdravstvenega tehnika in medicinske sestre šele učijo. Že med šolanjem in kasneje njihov poklicni vsakdan napolnjuje doživljanje hudih stisk ob soočanju z umirajočim in zdravstveni negi hudo bolnih.

Iz velike želje in hotenja pomagati mladim dijakom k oblikovanju njihovega poklicnega odnosa do umirajočih je zrasla ideja, ki jo je Marija z vztrajnostjo in veliko mero osebne zavzetosti izpeljala na Srednji zdravstveni šoli v Mariboru. V delavnicah dijaki preko lastnega odnosa do bolezni in smrti spoznavajo načine in poti, kako kasneje na delovnem mestu drugače in lažje spremljati umirajoče ljudi in njihove svojce.

Marija je po končanih delavnicah zapisala: »Čutila sem, da je v teh mladih srcih skrito veliko dobrega, globokega in spoštljivega. Naši skupni pogovori so omogočili, da so te vrednote prišle do izraza. Moram reči, da je odziv vzbudil v meni veliko spoštovanje in prepoznavanje dijakov s popolnoma druge plati.«

Tako pripomore Marija z organizacijo delavnic k poklicnemu oblikovanju prihodnjih zdravstvenih tehnikov in medicinskih sester. Čuti tudi potrebo, da oblikujejo drugačen odnos do bolezni in smrti, kot ga ima zdajšnja družba, tudi vsi mladi ljudje. Take delavnice je ponudila vsem ravnateljem mariborskih srednjih šol. Odziv je bil dober.

Marijino pedagoško delo zasluži veliko pohvalo in je izjemno. Kot tako ga je prepoznal tudi odbor vsakoletne akcije Naše žene in ji podelil zahvalno listino za izjemno osebnost.

Pomembno se mi zdi, da iz tega drobnega članka spoznate Marijo Cehner tudi druge medicinske sestre in da se pridružite skupni čestitki k priznanju.

Majda Brumec

LETA 2001 SEDEM SPECIALISTK GERONTOLOŠKE ZDRAVSTVENE NEGE

V študijskem letu 1999/2000 je Visoka zdravstvena šola Univerze v Mariboru razpisala podiplomski specialistični program GERONTOLOŠKA ZDRAVSTVENA NEGA.

V opisu programa je poudarjeno:

Temeljni cilji študijskega programa so usposobitev prihodnjih specialistov / specialistk gerontološke zdravstvene nege za strokovno kompetentno delo in evalvacijo dela s starimi ljudmi na področju preventive, izvajanja in planiranja zdravstvene nege, rehabilitacije, zdravstvene vzgoje, socialnega varstva, sociološko-psiholoških odnosov in raziskovanja.

Program je modularno zasnovan in traja eno šolsko leto – dva semestra. Vpišejo se lahko medicinske sestre, ki so končale visokošolski študijski program in medicinske sestre s fakultetno izobrazbo.

Predmetnik sestavljajo štirje moduli:

1. Psihosocialni modul, ki vsebuje psihologijo starostnika, izbrana poglavja iz sociologije ter pravna in socialno varstvena vprašanja.
2. Geriatrični modul, ki vsebuje poglavja iz internističnega področja medicine (fiziologijo staranja, interno medicino, nevrologijo, psihiatrijo, farmakologijo in prehrano) in kirurškega področja medicine (kirurgijo, ORL, okulistiko, urologijo in ginekologijo).
3. Negovalni modul, ki je najobširnejši in vsebuje zdravstveno nego starostnika, organizacijo zdravstvene nege, zdravstveno vzgojo, terminalno zdravstveno nego ter etične vidike zdravstvene nege starostnikov.
4. Četrty modul vsebuje poglavja iz fizikalne in rehabilitacijske medicine.

Skupaj ima torej program enaindvajset predmetov, ki vsebujejo predavanja, seminarske vaje in klinične vaje. Vsak predmet se zaključi z opravljenim izpitom, nekateri v kombinaciji s seminarsko nalogo in izpitom. Študijski program se zaključi z izdelavo in zagovorom specialistične naloge.

Končani študij daje strokovni naslov specialist oziroma specialistka gerontološke zdravstvene nege.

Prva študijska skupina opisanega programa šteje sedem študentk. Imenujem nas študijska

skupina, ker smo zaradi majhnega števila tudi tako povezani. Predavanja in seminarske vaje potekajo večinoma v obliki dela v majhni skupini, kar daje temu študiju posebno kvaliteto in veliko možnost izmenjave izkušenj z novimi strokovnimi izsledki, ki nam jih posredujejo predavatelji. Skupina je raznolika tako po starosti, kot delovnih izkušnjah, pa tudi po motivih, ki so bili odločilni za študij. Štiri študentke smo zaposlene v domovih upokojencev, dve že deset let, dve imata z delom v domu manj let izkušenj, dve sta tudi na vodilnem delovnem mestu. Ena kolegica prihaja iz zdravstvenega doma, kjer se pri svojem delu v dispanzerju vedno pogosteje srečuje tudi s starimi ljudmi. Dve sta mladi, ki sta komaj končali študij na visoki šoli, obe čutita velik interes za delo s starimi ljudmi, se želita na tem področju tudi zaposliti in si zato pridobiti tudi znanje. Tako nas povezuje visoka motiviranost za delo, mladostna zagnanost pa tudi zrele izkušnje, ki jih že imamo na področju zdravstvene nege starih ljudi in na drugih področjih.

Regionalno pokrivamo Štajersko področje; Maribor, Lenart, Ljutomer, Ptuj, Celje in Sevnico. Študij je naporen, vse študiramo poleg redne zaposlitve. Večina nima študijskega dopusta, pa tudi drugih ugodnosti, ki bi jih nudile ustanove, ne. Vzpodbudno je, da sva dve v lastnih ustanovah – domovih le prikazale pomembnost pridobivanja tovrstnega znanja in imava odobreno plačilo stroškov študija. Vse se zavedamo, da je to začetek, da orjemo ledino s študijem in bomo po kančani specializaciji nadaljevale z delom v sredinah, kjer smo, ali pa se bomo lotile nove potrebne oblike skrbi za stare ljudi, ki se sočasno z demografskimi trendi hitro in pereče kaže na vseh področjih zdravstva.

Visoka zdravstvena šola v Mariboru, ki je organizator študija, je izbrala predavatelje – strokovnjake, ki nam vsebine podajajo kvalitetno, uporabljajo moderne metode dela, večina

Študentke gerontološkega specialističnega študija na Visoki zdravstveni šoli v Mariboru z predavateljico Marijo Švajncer (v sredini) Od leve proti desni sedijo: Sergeja Zebec, Marjetka Košan – Ornik, Majda Brumec, Mateja Vrisk, Štefica Šramel, Stanka Vozlič, Karmen Wirth.

jih podaja vsebine selektivno za tista poglavja, ki so za gerontologijo pomembna.

Prepričana sem in želim si, da nam bo v naslednjem študijskem letu sledilo še več medicinskih sester in da bomo tako na področju zdravstvene nege starega človeka v naslednjih letih naredile veliko. Najpomembnejše je, da bomo starim ljudem znale prisluhniti s tankočutnostjo, zaznati njihove potrebe in jih nato z veliko odločnosti

in znanja tudi izvajale v vsakdanji praksi zdravstvene nege.

Naša želja in hotenje pa je tudi, da bomo s pridobljenim znanjem uveljavile pomen gerontološke zdravstvene nege ter tako pripomogle k boljši poklicni identiteti medicinskih sester, ki delamo na področju zdravstvene nege starega človeka.

Tudi vas muči KAŠELJ?

Isla-Moos in Isla-Mint

ZELIŠČNE PASTILE

**POMOČ PRI SUHEM KAŠLJU IN
HRIPAVOSTI NA NARAVEN NAČIN**

Pastile dobite brez recepta v lekarnah in specializiranih prodajalnah. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in stranskih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali farmacevtom.

Ekstrakt islandskega lišaja

Isla-Moos

pastile blagega okusa primerne
predvsem za otroke in mladostnike

Isla-Mint

pastile brez sladkorja
z eteričnim oljem poprove mete

Proizvajala:
Engelhard GmbH & Co.KG
Nemčija

Uvažala in zastopa:
Farmedica d.o.o.
Leskoškova cesta 12, Ljubljana

Antacidi pri želodčnih težavah

učinkujejo hitro in zanesljivo

Nelagodnost ali bolečine v zgornjem delu trebuha ali spodnjem delu prsnega koša, običajno povezane s hranjenjem, lahko spremljajo še drugi znaki motenj v prebavilih, npr. spahovanje, napenjanje, občutek hitre sitosti, siljenje na bruhanje ali bruhanje, tudi hujšanje. Vsi ti znaki so značilni za dispepsijo, ki jo lahko spremlja zgaga, tudi bolečine v spodnjem delu trebuha in čezmerna količina plinov, pogosto tudi zaprtje.

Vsak tretji z bolečinami v želodcu

Raziskave so pokazale, da je imela v šestmesečnem obdobju dispeptične težave več kot tretjina ljudi, v 12-mesečnem pa skoraj dve tretjini preiskovane populacije. Dispeptične težave so posledica napačnega načina hranjenja in izbora neprimerne hrane (običajno premastne), kajenja, pitja kave in alkohola ter stresnih stanj. Zaradi dispeptičnih težav obišče zdravnika le vsak četrti bolnik, preostali se zdravijo sami.

Preizkušeno lajšanje želodčnih težav

Prvo zdravilo za ljudi z dispeptičnimi težavami so antacidi, ki jih je v lekarni možno dobiti brez recepta. Zadosten odmerek antacidov v želodcu nevtralizira že izločeno kislino in zavira delovanje drugih agresivnih dejavnikov v želodcu. Med sodobne anta-

cide z velikim nevtralizacijskim učinkom sodi Rupurut, ki zavira delovanje agresivnih dejavnikov na želodčno sluznico in spodbuja tudi varovalne dejavnike. Med antacidi na našem trgu le Rupurut vsebuje originalni hidrotalcit, ki ga je razvil farmacevtski koncern Bayer AG. Zdravilo se na slovenskem trgu uspešno uporablja že več kot deset let in je najpogosteje uporabljeni antacid pri nas. Izdeluje se v obliki tablet in suspenzije v vrečkah. Tablete Rupurut se v ustih hitro razpustijo, so prijetnega okusa in začnejo v želodcu zelo hitro delovati. Enako hitro učinkuje tudi suspenzija. Priporočeno odmerjanje zdravila je ena do dve tableti ali ena vrečka nerazredčene suspenzije tri- do štirikrat na dan. Tablete učinkujejo najbolje, če jih dobro prežvečimo, ne smemo pa pogoltniti celih. Običajno vzamemo zdravilo uro po jedi, pred spanjem, dodatno pa še ob pojavu zgage ali drugih želodčnih težav. Ko se zdravstveno stanje izboljša, se lahko odmerek ustrezno zmanjša.

Odgovorno do zdravja

Dispeptične težave pri večini bolnikov po zdravljenju z antacidi (npr. Rupurutom) izginejo. Pri tistih, ki imajo po 14-dnevnem zdravljenju še vedno težave, pa je nujen pregled pri zdravniku, saj se lahko pod znaki dispepsije skriva resnejša bolezen, ki zahteva diagnostične preiskave in dodatna zdravila.

Zmaga

nad
želodčnimi
bolečinami
je zmeraj
sladka!

Rupurut®

Hydrotalcitum

Original Bayer

zvečljive tablete

Lahkotno hitra odrešitev želodčnih težav

Stres in vsakodnevni pritiski, neredna in nezdrava prehrana, čezmerno uživanje hrane, kave ali alkohola, kajenje in nekatera zdravila lahko porušijo naravno ravnotežje v želodcu in povzročijo želodčne težave.

Rupurut hitro olajša pekočo bolečino in tiščanje v želodcu, zgago, občutek polnosti, kisló spahovanje, slabost in druge želodčne težave. Zanesljivo varuje in zdravi vaš želodec z ohranjanjem naravnega ravnotežja med agresivnimi in varovalnimi dejavniki. Hkrati so tablete prijetnega okusa in se v ustih hitro razpustijo. Navsezadnje, zakaj bi prav vas boel želodec?

PRED UPORABO NATANČNO PREBERITE NAVODILO
O TVEGANJU IN STRANSKIH UČINKIH SE POSVETUJTE
Z ZDRAVNIKOM ALI FARMACEVTOM.

Bayer Pharma d.o.o.

Milena PAVLICA

Svečana otvoritev zasebne patronažne in babiške službe na domu s koncesijo

Veselo sem bila presenečena, ko sem dobila vabilo na svečano otvoritev zasebne patronažne in babiške službe na domu s koncesijo. Bila je 30.11.2000 ob 16. uri v poslovni zgradbi Gradis, Šmartinska cesta 134a v Ljubljani. Višji medicinski sestre Ireni Žajdela je uspelo uresničiti željo, pridobiti vsa dovoljenja in koncesijo v občini Ljubljana in postati zasebnica. Za njo so prvi meseci dela in pravi, da so prve izkušnje ohrabrujoče.

V pozdravnem govoru je opravičila odsotnost županje Vike Potočnik, direktorja njene bivše ustanove in še nekaterih, ki so se opravičili. Posebej je bila vesela prisotnosti zasebnic, Elizabete Skočir iz Hrastnika in Milene Pavlica in Martine Ganza-Žele s Ptuja. Povabilu se je odzvala tudi gospa iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Ljubljana. V pogovoru je poudarila poslanstvo medicinskih sester, ki je še vedno najlepše zbrano v definiciji Virginie Henderson iz leta 1957. Po lepih željah k uspešnemu delu Elizabete Skočir, ki smo se ji pridružili vsi prisotni, nas je povabila h kosilu.

Druženje se je razvilo v prijeten klepet in izmenjavi izkušenj pozno v noč.

Ireni Žajdela želimo veliko uspešnega in dobro plačanega dela.

Petra Kersnič

IZ KLOPI

Ze kar nekaj časa je preteklo, odkar sem sedela v klopi kot udeleženka strokovnega srečanja. Tokrat sem se odločila, da bom na »dan drugačnosti« storila nekaj samo zase – šla na strokovno srečanje DMSZT Ljubljana s temo »Sprejmimo drugačnost«.

Vse, kar sem slišala in doživela, mi je seglo precej globoko ne le v moj miselni, temveč tudi v čustveni svet, in mi zapustilo celo kopico misli na zalogo – to so tiste misli, razmišljanja ali utrinki, ki se jim posvetimo še dolgo časa potem, ko smo jih sprejeli.

Tisto, kar mi je ostalo od tega srečanja in mi narekovalo naslednje pisanje, so bila opažanja dogajanj med publiko. Tisto vrednostno gesto o točnosti sem že zdavnaj pokopala, saj se vedno najde nekdo, pa čeprav so to po mnogih mojih izkušnjah vedno isti, ki zamudi avtobus, ne najde parkirišča in še kaj enostavno vedno zamudi. Je že res, da se vsakemu pripeti, a točnost je od nekdaj lepa čednost!

Naslednje, kar me je dodatno vzpodbudilo, je bil drugi »polčas«, ko se je število udeležencev v dvorani zmanjšalo za četrtno. Če odpišem vsa druga razmišljanja, je to bila legitimna odločitev četrtnine, da je dobila dovolj iz programa, za katerega je dolg v obliki kotizacije poravnal, da ima še nekaj nujnih opravkov tega dne in nenazadnje potrdilo o udeležbi jim je bilo izročeno že na začetku.

Dogodki, zaradi katerih pa sem se dokončno odločila za to pisanje, so šele sledili. Predavanja so prišla v zadnjo tretjino, ko so sprva posamezni udeleženci vstajali in zapuščali dvorano, nato pa kar v dvojkah in trojkah odhajali, kakor da se je program že zaključil.

S kolegico, ki je sedela poleg mene, sva samo zmajevali z glavo. Kot da bi naju slišala kolegica iz organizacijskega odbora, se je odzvala z javnim pozivom vsem udeležencem, naj ne zapuščajo prireditve, ki se že tako ali tako bliža svojemu vrhuncu in zaključku hkrati.

Srečanje je po programu zaključila pesnica Ljuba Jančar, ki je takoj v začetku svojega nastopa obljubila, da bo kratka, ker je opazila, da se mnogim mudi. Priznati moram, da me je ob tej izjavi bilo neznansko sram – da, sram tudi za vse, ki so prireditve že zapustili in jo še zapuščali. Njeni stihii so izražali njen pogled na življenje, ki ni bilo in niti ni lahko – kot invalidka je z vsem svojim bistvom sprejela svojo drugačnost in svoje razmišljanje ter doživljanje življenja položila v naša srca s svojimi

pesmimi. Že dolgo me ni tako sililo na jok – mnogi okoli mene pa so tudi jokali. Pa ne zato, ker nam bi bilo hudo – enostavno se nas je dotaknila resni-
če življenja in trenutek časa z gospo Ljubico.

Če bo te vrstice prebrala gospa pesnica, ji še enkrat izrekam visoko spoštovanje in ji želim veliko pesniških navdihov – govoriti o življenju in živeti življenje je umetnost nenadkriljive vrednosti – in to dajejo njene pesmi. Hvala Vam, gospa Ljubica Jančar!

Ob tej priliki naj razvijem še eno razmišljanje. Zagotovo ste že kdaj prejeli vabilo, na katerem je bil pripisan ali na posebnem listu zapisan stavek nekako takšne vsebine: vljudno vas prosimo, da nam vašo prisotnost javite na ta pa ta telefon najkasneje do tega pa tega datuma, ali pa javite, če ste zasedeni. Stavek, ki je pomemben za organizatorja in nenazadnje stavek tudi za nas, da si pravočasno in ustrezno organiziramo svoj čas.

In kaj nam je storiti? Vljudo in lepo je organizatorju potrditi svojo udeležbo. Nekateri nas nagovorijo s stavkom, da nas vljudno prosijo, da javimo, če smo na vabljeni termin zasedeni. Tudi to je vljudno in lepo opraviti. Kdaj? Čim prej? Posebej, če nam naš časovni razpored kaže, da se stvari ne bomo mogli udeležiti, je to najboljše storiti takoj. So seveda še izjemni dogodki, zaradi katerih moramo svojo odsotnost opravičiti tik pred zdajci – a pomembno je, da organizatorju izkažemo vsaj malo spoštovanja in omogočimo tekoče organiziranje česar koli že.

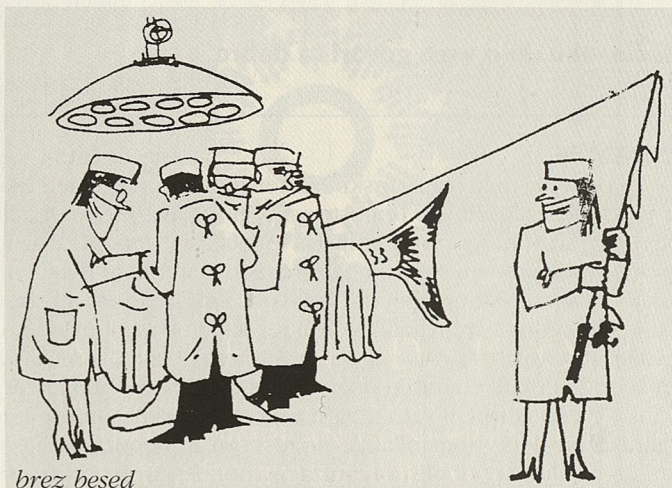
In kakšne so moje izkušnje? Malo jih je, ki se odzovejo na prvi poziv, nekaj je takih, ki se javijo dan, dva pred dogodkom ali na dan dogodka, nekaj pa je vedno takih, ki molčijo in enostavno ne pridejo.

Pomislite, kdaj ste zadnjič razočarali sklicatelje?

Upam, da bodo te besede prebrale kolegice in kolegi, ki so med tistimi, ki zapuščajo (so zapuščali strokovno srečanje DMSZT Ljubljana 4.12.2000 v Smeltu) strokovna srečanja, prireditve, sestanke in ki kdaj pa kdaj prejmejo tudi najrazličnejša vabila. Imajo možnost, da to pisanje ocenijo kot brezpredmetno ali celo vpletanje v osebne odločitve, lahko pa uvidijo, da se na tak način kaže njihov odnos do organizatorja in do predavateljev ali nenazadnje do umetnikov – preprosto, gre za kulturo obnašanja, ki jo pravzaprav pokažemo prav v odnosu do nas samih in do strokovne javnosti, ki ji pripadamo.

Pisanje je nastalo z eno samo željo, da bi se s svojim razmišljanjem dotaknila vsakega samo toliko, da bi njegova osebna kultura obnašanja ali lepo obnašanje postali višji, bolj cenjeni in za vzgled nam vsem.

IZ OPERACIJSKE SOBE

brez besed

VSE ZA ZDRAVJE

»Draga, si mi bila vedno zvesta?« sprašuje Egon Matildo.

»Pa kaj tako neumno sprašuješ vedno eno in isto. Ali si čisto pozabil, da ti je zdravnik prepovedal vsako razburjenje?«

HITROST

»Kaj pa je danes na televiziji?« vpraša Miro svojo ženo Elviro.

»Nič posebnega. Kot ponavadi. Vaza, luč in fotografija od tvoje mame.« je hiter odgovor Elvire.

OBISK

»Draga tašča, kako dolgo pa boš ostala pri nas?«

»Ah dragi zet, tako dolgo, dokler se me ne boste naveličali!«

»Lepo, draga Fani, torej bo tvoj obisk kratek!«

NADLEGOVANJE

»Kako si se imela včeraj na bazenu?« vpraša Mateja prijateljico Ani.

»Grozno, kar petkrat sem se morala z ležalnikom premakniti!«

»Kako pa to. So te nadlegovali?«

»Da, ampak pomisli, šele ta šesti?«

REKLI SO – DA BI SPREMINJALI SVET IN LJUDI!

V ljubezni pripada oblast tistemu, ki manj ljubi!

Madame d' Houdetot

Samo k zdravniku pojdi, pa se bo bolezen že našla.

Vietnamski pregovor

Rojeni smo za bolečino. Solze so za srce, kar je voda za ribe.

Flaubert

Nikoli ne laži, toda - v najtežjih primerih - nauči se molčati.

Paolo Nantegazza

ZA VAŠ NASMEH IN ŠE KAJ VEČ se trudi PETRA KERSNIČ

NEKAJ MALEGA NASVETOV ZA LASTNO ZDRAVJE

"Nikoli ne verjemi človeku, ki o vseh govori le dobro."

John C. Collins, 1848-1908, esejist

KO NE VEMO, KAJ NAM JE

Poklici v zdravstvu in še posebej delo medicinskih sester sodi zagotovo med tiste poklice, za katere je značilen sindrom poklicne izčrpanosti. Pogostnost tega pojava je vse značilnejša med poklici, katerih bistvene aktivnosti so »omogočanje boljšega počutja in ugodja drugim«. Poznamo ga kot ameriški izraz »burn out« sindrom – ali sindrom izgorelosti. Sindrom je uvrščen nekje med stresom in depresijo, označujejo pa ga naslednji občutki: čustvena izpraznjenost s krizami jeze in pretirane hladnosti, pomanjkanje ali izguba zanimanja za delo ter občutek izgube osebnega spoštovanja.

V neki pariški bolnišnici so z anketo ugotovili, da se je s tem pojavom srečalo že preko 40 % vseh zaposlenih in ima za seboj najmanj enkratno doživetje take ali podrobne krize.

Raziskovalci ugotavljajo, da so osnovni vzroki za nastanek in pojav sindroma izčrpanosti oziroma izgorelosti slaba organizacija dela, pomanjkanje pozornosti in nepoznavanje ciljev. Načini, kako sindrom preprečevati ali omiliti, so v boljši organizaciji, poklicnem izobraževanju in svetovanju, v učenju metod obvladovanja stresa in pravočasna psihološka pomoč.

"O morali vem le to, da je moralno tisto, zaradi česar se počutite dobro, nemoralno pa tisto, po čemer se počutite slabo."

Ernest Hemingway, 1899 – 1961, ameriški pisatelj

ALI STE PRED POMEMBNO ODLOČITVIJO?

Ameriški psihiater in nevropsiholog Allan Hobson je ugotovil, da naši možgani težave ponoči preuredijo, jih razvrstijo in po izbranih informacijah »ločijo seme od plevla.« Pravi, da naši možgani delajo za nas tudi tedaj, ko se tega ne zavedamo. Hobson imenuje to predelavo informacij »nezavedno učenje«. Na isti način je razložljivo tudi stanje, ko se nam zjutraj nekatere težave zdijo veliko lažje, kot prejšnji večer. Pospravljeni možgani si med spanjem napravijo prostor za sprejemanje novih informacij in hkrati izločijo iz zaloga spomina del zastarelih informacij.

Iz omenjenega sledi – vsaka naša pomembna odločitev naj pade po prespani noči – zjutraj iz pospravljenega »omara« spominov in informacij v naših možganih!

Nasvete zbira Petra Kersnič

Urološki oddelek Splošne bolnišnice Slovenj Gradec v sodelovanju z Združenjem urologov Slovenije in Društvom medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenj Gradec vabi na

8. SLOVENSKI UROLOŠKI SIMPOZIJ Z MEDNARODNO UDELEŽBO "RAK PROSTATE",

ki bo od 15. do 17. marca 2001 v hotelu Paka v Velenju.

Vzporedno s programom za zdravnike bo potekla tudi celodnevni strokovni program za medicinske sestre in zdravstvene tehnike na temo:

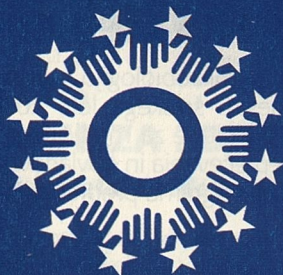
ZDRAVSTVENA NEGA BOLNIKA Z RAKOM PROSTATE

Kotizacija za medicinske sestre in zdravstvene tehnike znaša 10.000 SIT in vključuje udeležbo na vseh prireditvah simpozija, dokumentacijo simpozija, osvežitve med odmori, kosili, otvoritveno zabavo, slavnostno večerjo in zaključni izlet.

Program strokovnih predavanj bo objavljen v eni od prihodnjih števil Utrupa.

Kontaktna oseba za dodatne informacije: Majda Topler, VMS,

Urološki oddelek Splošne bolnišnice Slovenj Gradec. Tel./faks: 02 88 23 463, e-mail: urology@sb-sg.si

A C E N D I O

THIRD EUROPEAN CONFERENCE
OF THE ASSOCIATION FOR COMMON
EUROPEAN NURSING DIAGNOSES,
INTERVENTIONS AND OUTCOMES
BERLIN 22-24 MARCH 2001

O B V E S T I L O

3. evropska konferenca Združenja evropskih negovalnih diagnoz

BERLIN –22.-24. MAREC 2001

**Skupaj s KOMPASOM d.d. – PE Maribor organiziramo potovanje na
3. evropsko konferenco združenja negovalnih diagnoz.**

Plan potovanja:

22. 3. : 1. dan: prevoz iz Ljubljane do Zagreba in polet iz Zagreba ob 08.25 uri ter pristanek v Berlinu ob 10.40. Namestitev v hotelu in udeležba na kongresu.

23. 3. : 2. dan: Kongresne aktivnosti

24. 3. : 3. dan: Kongresne aktivnosti

25. 3. : 4. dan: prevoz iz hotela na letališče Berlin. Odhod ob 12.05 in pristanek v Zagrebu ob 14.25 uri. Prevoz v Ljubljano.

Cena potovanja 119.000 sit - (minimalno število potnikov 20) V ceno je vključeno: letalski prevoz, prevoz do letališča v Zagrebu, nastanitev v hotelu *** z zajtrkom v dvoposteljnih sobah, prevoz letališče hotel, stroški organizacije potovanja.

Doplačila: letališka pristojbina cca 7000 sit, enoposteljna soba 24.000 sit, vodič 4500 po osebi.

Prijave sprejema

MARSEL ZELENIK, Kompas Holidays – Trg svobode 2, Maribor
tel. 02 2510664/faks 02 2525 155; e-mail: marsel.zelenik@kompas-maribor.si

OBVESTILO O PODDIPLOMSKEM IZOBRAŽEVANJU IZ HOSPITALNE HIGIENE ZA MEDICINSKE SESTRE

Medicinska fakulteta v Ljubljani, Katedra za mikrobiologijo in imunologijo bo v sodelovanju s Kliničnim centrom iz Ljubljane v poletnem semestru šolskega leta 2000/2001 organizirala enosemestrsko poddiplomsko izobraževanje iz hospitalne higiene za medicinske sestre (s 6. ali 7. stopnjo izobrazbe), zaposlene v bolnišnicah na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb (UL RS 74/99, Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb – člen 6).

Pričetek študija:	12. marec 2001
Pogoji za sprejem:	- 6. ali 7. stopnja izobrazbe za medicinske sestre - opravljen strokovni izpit - vsaj 4 leta delovne prakse
Šolnina:	predvidoma 200.000,00 SIT
Število udeležencev:	20

Prijave sprejema tajništvo Medicinske fakultete, Vrazov trg 2, 1000 Ljubljana do 31. januarja 2001. Prijavi oziroma prošnji priložite: življenjepis z opisom dela, ki ga opravljate, fotokopijo diplome in izjavo ustanove ali kandidata o plačilu kotizacije. Kandidati bodo pravočasno obveščeni o izbiri, ker je število omejeno.

V podjetju Simp's smo letos denar za novoletne voščilnice nakazali v dobrodelne namene. Vsem medicinskim sestram, njihovim sodelavcem ter varovancem želimo srečno, zdravo in uspešno novo leto 2001.

SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC

**Enodnevne delavnice v Ljubljani,
na Gosposvetski 5 od 9. do 14. ure.**

6. 2. 2001 Franc Božjak, dipl. naturopat

Hrana kot zdravilo: Prehranjevanje glede na fizično strukturo, vitalne sile, duševne potrebe in duhovno pomoč. Učenje in usposabljanje v preventivi in samopomoči pri raznih psihofunkcionalnih motnjah s pomočjo pravilne prehrane. Zakonitosti pravilnega kombiniranja hrane in vpliv hrane na duševno plat človeka.

7. 2. 2001 Slavica Lahajnar, dr. med. spec. anesteziolog

Zdravljenje bolečine pri napredovalem raku: Razumevanje in principi zdravljenja karcinomske bolečine pri napredovalem raku, namenjeno predvsem zdravnikom in drugim zdravstvenim delavcem na terenu. Pravilna uporaba ustreznih zdravil, stranski učinki, odvisnost in toleranca. Ambulantno in hospitalno zdravljenje bolečine. Zadnji dnevi in lajšanje bolečin (subkutane infuzije zdravil in tekočin).

Program promocije zdravja in preprečevanja kroničnih bolezni v Sloveniji, organizira v sodelovanju z **MF - Inštitutom za higieno, Pedagoško fakulteto v Ljubljani in Zbornico nutricionistov Slovenije**

UČNO DELAVNICO

SVETOVANJE ZA ZDRAVO PREHRANO

Kraj izvajanja delavnice: **Pedagoška fakulteta, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana**

Predavatelji: prof. dr. Dražigost Pokorn, dr. med., doc. dr. Verena Koch, univ. dipl. ing., Jožica Maučec Zakotnik, dr. med., Maruša Pavčič, univ. dipl. ing., Jolanda Prelec Lainščak, univ. dipl. ing., Martina Jež, dr. med., asist. dr. Stojan Kostanjevec

PROGRAM:

Petek, 16. 2. 2001

- 09.00 – 12.00 Pozdrav, namen in cilji učnih delavnic; Pomen zdrave prehrane za zdravje; Prehranske navade Slovencev; Načela uravnotežene prehrane; Prehranska piramida – enota živila - zdrav krožnik – zdrav obrok, Strategija zagotavljanja zdrave prehranske verige
- 12.00 – 13.30 Kosilo
- 13.30 – 14.30 Prehranska priporočila, temelječa na hranilih; Prehranska priporočila, temelječa na prehranskem vzorcu (FBDG – Food Based Dietary Guidelines);
- 14.30 – 15.30 Proces spreminjanja tvegane vedenja – proces spreminjanja prehranskih navad;
- 15.30 – 15.45 Odmor
- 15.45 - 18.00 Prehransko svetovanje – 5 stopenj
1. Presejevanje – komu svetovati?
 2. Ugotavljanje: - prehranskih navad
- pripravljenosti za spreminjanje prehranskih navad
- ovir za spreminjanje
 3. Pogovor in pogajanje o možnih spremembah
 4. Določanje ciljev – odločitve, usmerjene v pacienta
- načrt ukrepanja
 5. Spremljanje

Sobota, 17. 2. 2001

09.00 – 16.00 Kako promovirati zdravo prehrano v šolah in lokalni skupnosti; kako organizirati svetovanje za zdravo prehrano v zdravstvenem domu, bolnišnici;

Delavnice:

- Kako zmanjšati količino maščob v prehrani,
- Kako zmanjšati količino soli v prehrani,
- Kako zmanjšati količino enostavnih sladkorjev v prehrani,
- Zelenjava, sadje, vlaknine v prehrani – kako in zakaj jih povečati?

Delavnice:

- Svetovanje uravnotežene prehrane pri sladkornem bolniku,
- Planiranje prehrane pri hujšanju,
- Sprotno ocenjevanje uspešnosti spreminjanja prehranskih navad.

Zaključek in ocena delavnice

Delavnice so namenjene zdravnikom, medicinskim sestram, terapevtom, profesorjem zdravstvene vzgoje in drugim zdravstvenim in pedagoškim delavcem, ki želijo delovati pri uveljavljanju zdrave prehrane in svetovanju za zdravo prehrano pri ogroženih z dejavniki tveganja ali zbolelih, ki se nezdravo prehranjujejo ter pri mladih, pri katerih želimo oblikovati zdrave prehranske navade.

Na delavnici je lahko največ 20 udeležencev. Ker bodo organizirane v obliki demonstracij in praktičnega dela vas prosimo, da s seboj prinesete zaščitno obleko. Prijavite se lahko na tajništvo CINDI do 10.2.2001 na naslov CINDI Slovenija, Ulica stare pravde 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01 43 83 480, faks.: 01 43 83 484, e-mail.: cindi@zd-lj.si

Kotizacija za delavnice je 17.000.00 SIT. **Udeleženci prejmejo tudi piročnik.**

Za delavnico je sprožen postopek za podaljšanje licence pri Zdravniški zbornici in Zbornici zdravstvene nege.

Polona Pšeničnik

Znanje je varnost v sedanosti in vizija prihodnosti

Udeležba na 1. slovenskem endokrinološkem kongresu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, ki je bila obogatena z mednarodno udeležbo (Avstrija, Švica, V.B.) z velikim številom zanimivih predavateljev, strokovnjakov (zdravniki, VMS, SMS) na področju endokrinologije, se je odvijala na Bledu od 19. do 21.10.2000. Zame je bilo to nepopisno navdušenje, obogatitev znanja, ki bi morala biti odprta možnost za strokovno izobraževanje tudi drugim zaposlenim v zdravstvu. To pomeni izmenjavo izkušenj, pridobivanje novega znanja, ocenjevanje kakovosti našega dela. V treh dneh predavanj so se organizatorji trudili združiti čim več snovi in novosti iz endokrinologije. Poudarila in citirala bi go. Ann-Marie Felton iz organizacije FEND (Federal European nurses of diabetes): PRAVO BOGATSTVO PRIHAJA IZ RAZLIČNIH IZKUŠENJ, PRAV TAKO KOT KRITIČEN ODNOS DO ZNANJA IN KRITIČNA PRESOJA NOVIH ODKRITIJ IN ZAKLJUČKOV RAZISKAV. Pomen njenega sporočila je bil, da se morata medicinska sestra in zdravstveni tehnik stalno izobraževati, se vključevati v raziskave, saj bi naj izkušnje same ne bile dovolj. Organizacija FEND, ustanovljena leta 1995 s sedežem v Londonu, podpira javno priznanje sester, promocijo standardov, vpliv na evropske zakone o diabetesu, sodelovanje z organizacijami.

Vloga medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je biti vzgojitelj, komunikator, raziskovalec, kar je v Veliki Britaniji in Skandinaviji že običajno. Po njenih besedah so bili oni tam, kjer smo zdaj mi, že pred 20 leti. Po besedah dr. Harrya Kinga naj bi bilo odkritje 20. stoletja insulin in sestra. Tako v tujini kot pri nas naj bi bilo delo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov učenje na podlagi reševanja raznih vprašanj. Medicinska sestra je vez med bolnikom in njegovim sprejemanjem in potekom bolezni. Medicinska sestra in zdravstveni tehnik se skušata živeti v bolnikov načinu komuniciranja, izražanja, želja in potreb, pomaga premagati strah pred potekom bolezni, njena prisotnost in nadzor pa mu dajeta občutek varnosti. Zdravstvena nega, še posebej zdravstvena vzgoja, veliko prispevata k izboljšanju oziroma

povečanju kakovosti življenja bolnikov.

Zdravstvena vzgoja je delo z ljudmi v vseh obdobjih življenja ter v vseh stanjih zdravja in bolezni. Medicinska sestra in zdravstveni tehnik sta pomožni dejavnik pri oblikovanju človekovega odnosa do zdravja in pomoč pri tem, da bolnik sprejme svojo bolezen kot realnost življenja. Med vrsto predavanj je imela predavanje tudi predstavnica ginekološke klinike medicinska sestra babica Silva Štefančič, ki je v zelo zanimivem predavanju o vodenju poroda in vlogi medicinske sestre babice pri bolnici z diabetesom "požela" velik aplavz. S področja ginekologije sta predavali tudi mag. Alenka Sketelj (o preprečevanju in odkrivanju malformacij pri otrocih mater z diabetesom) in as. dr. Ksenija Geršak (O zdravlilih v nosečnosti). V sklopu predavanj je bilo veliko povedanega o diabetesu v povezavi z ostalimi boleznimi, ki se med seboj dopolnjujejo in so večinoma vezane ena na drugo. Meni osebnostno so se zdela zelo zanimiva predavanja o osteoporozi, Feokromocitomu, bolezni presnove pri otrocih in mladostnikih, diabetes, pomen zdrave prehrane itd. Omenila bi še predavanje o mnenju osnovnošolcev o zdravi prehrani. Ob prikazu tabele o tem, koliko so osnovnošolci (mlajše generacije) osveščeni o zdravi prehrani, sem bila prijetno presenečena nad rezultatom raziskave. Rezultati so pokazali, da otroci v povprečju dobro poznajo osnove zdrave prehrane. Obenem pa nastaja težava v zvezi z modnim trendom življenja (anoreksija). Za konec bi omenila še zanimivo predavanje o psihičnih obremenitvah pri zdravstvenih delavcih. Zdravstvo zajema široko paleto delovanja in profilov, zato je težko povezati vse oblike obremenitev. Za delavce v zdravstvu je potrjeno, da so izpostavljeni stresnim okoliščinam. Dan za dnem se srečujejo s človeško nesrečo, boleznijo, trpljenjem in tudi umiranjem. Poudarek je tudi na odnosu med delavci (grupiranje, rivalstvo, hierarhija). Spričo dolgotrajnih in čustvenih obremenitev se v zdravstvu pogosto pojavljajo psihosocialne motnje – naziv BURN OUT (sindrom izgoravanja), ki se kaže kot čustvena izčrpanost, preobremenjenost, stres). Naj zaključim z mislijo: za učinkovito nudenje psihosocialne pomoči in čustvene opore mora zdravstveni delavec tudi sam imeti občutek, da nekdo skrbi zanj in ga podpira. SRCE je črpalka (sprejema in oddaja) in dela nemoteno, če ima za to primerne razmere, naj bo tudi naše delo enakovredno njegovemu.

Majda Brandt

ZA BOLJ ZDRAVO IN KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE ŠOLSKIH OTROK IN MLADOSTNIKOV

Mesec november, mesec boja proti odvisnostim. Vsako leto potekajo v mesecu novembru na vseh ravneh v državi različne aktivnosti v zvezi z odvisnostmi. V sredstvih javnega obveščanja so v tem času odmevne predvsem aktivnosti, ki se nanašajo na ugotavljanje tega družbenega vprašanja, manj pa neposredne in operativne aktivnosti, ki predstavljajo njegovo reševanje. V javnosti se tako lahko oblikuje navidezno mnenje, da je določeno družbeno vprašanje v središču pozornosti samo v tem času. Menim, da je večina vas poleg poklicne vključenosti še dodatno vključena v različne aktivnosti v zvezi z odvisnostmi v svoji sredini, lokalni ali širši družbeni skupnosti. Vaše delo in angažiranje na tem področju bo javnosti bolj vidno, če boste o njem pisale in bi se tako v družbi še bolj uveljavljavilo.

Med letošnjimi širšimi družbenimi dogajanji v zvezi z odvisnostmi v mesecu novembru je mojo pozornost pritegnil Nacionalni programski svet za zdravo življenje šolske mladine. Pri Uradu Republike Slovenije za šolstvo Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije je ustanovljen Nacionalni programski svet za zdravo življenje šolske mladine (NPS). NPS je organiziral svojo predstavitve 8.11.2000 na Osnovni šoli Prežihov Voranc v Ljubljani. Predstavitve se je udeležilo veliko predstavnikov šolske dejavnosti iz vse Slovenije. NPS je predstavila njegova predsednica ga. Metka Zevnik, prof. NPS je bil ustanovljen na pobudo ministra za šolstvo in šport dr. Lovra Šturma z namenom povezati različne organizacije s ciljem izboljšati kakovost življenja mladih in izboljšati zdravje mladih. Ugotovljeno je bilo, da se v državi izvaja veliko programov za mlade s teh dveh področij. Izvajalci pa niso medsebojno povezani. NPS jih bo vključil v svoje delovanje. NPS bo sodeloval z več min-

istrstvu in institucijami, kot so Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za delo, socialne zadeve in družino, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zdravstvo, Inštitut za varovanje zdravja Slovenije, Zavod za šolstvo... V okviru NPS so oblikovane tri delovne skupine in predlagana je še četrta. Te skupine so: I Skupina za preventivno dejavnost odvisnosti, II Skupina za povezavo zdravja in poklicev, III Skupina za zdravo šolsko okolje; predlog - IV Skupina za zdravo prehrano. Cilj NPS je predvsem usmerjenost v neposredno delo. Na šolah so imenovani koordinatorji za sodelovanje z NPS in za aktivno izvajanje programa NPS. Program NPS bo ovrednotil Zavod za šolstvo. V času od treh do štirih let bo NPS posredoval Državnemu zboru RS v sprejem Nacionalni program za zdravje šolskih otrok in mladine. Predsednica NPS razmišlja, da bi v prihodnje del učiteljevega rednega delovnega časa predstavljalo tudi preventivno delo. Predsednica NPS je pojasnila tudi razloge, ki jo usmerjajo k oblikovanju take vizije. Različni strokovnjaki v evropskem prostoru ugotavljajo, da mladi stopajo na pot samouničenja. Mladi posegajo po stvareh, ki jih uničujejo. Ranljivost mladih zaradi biopsihofizičnih lastnosti v dobi odraščanja, neizkušenosti in pripisovanja velikega pomena mladih trenutnemu času (prihodnost je zanje preoddaljena), ki ga živijo, obvezuje učitelje in starše glede odgovornosti za usmerjanje mladih v zdrav način življenja, ki jim zagotavlja boljšo kakovost življenja vse življenje. Namen in naloge preventivnega dela v šolski dejavnosti na področju zdravega in kakovostnega življenja mladih **je ozaveščanje** mladih. NPS je v skladu s svojimi cilji prevedel priročnik Sveta Evrope za učiteljevo delo na področju **preprečevalstva** (nov izraz, ki nam je bolj domač kot preprečevanje in se bo v prihodnje uporabljal v praksi) alkohola, drog in tobaka. Tako predsednica NPS o NPS. Uporabo priročnika za učitelje z naslovom Preprečevalstvo po priročniku alkohol, droge in tobak je kasneje predstavila ga. Fani Čeh. Priročnik bodo prejeli vsi koordinatorji NPS po šolah v Sloveniji.

Mag. Eva Strgar z Inštituta za varovanje zdravja Slovenije je prisotnim predstavila projekt in njegov potek, imenovan Zdrava šola, in rezultate

dveh raziskav o alkoholu in preostalih drogah v Sloveniji med mladostniki, imenovano ESPAD. ESPAD je evropska raziskava, ki v vseh državah, ki so vključene vanjo, poteka po enotni metodologiji, kar omogoča primerljivost rezultatov med temi državami. V RS je ESPAD izvedena v letih 1996 in 1999. V raziskavo so bili vključeni dijaki prvih letnikov srednjih šol s točno določeno letnico rojstva. Primerjava rezultatov obeh raziskav na področju RS kaže na poslabšanje vedenja mladih v zvezi z vsemi drogami in na dvig števila iniciacij pod petnajstim (15) letom starosti. V tem primeru obsega izraz droge alkohol, tobak, pomirjevala, nedovoljene droge. Ministrstvo za zdravstvo je izvajanje raziskave podprlo s skromnimi finančnimi sredstvi. Rezultati raziskave ESPAD govorijo v korist takojšnjega oblikovanja določenih ukrepov in izvedbo aktivnosti, vendar pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev na Ministrstvu za zdravstvo to še ni možno.

Asis. mag. prim. Polona Brcar, dr. med., specialistka šolske medicine z Inštituta za varovanje zdravja Slovenije (IVZS), je predstavila pravne osnove in organizacijo preventivnega zdravstvenega varstva (pzv) šolskih otrok in mladine na primarni ravni zdravstvenega varstva (ozv) v RS. Tranzicijska doba v državi je ohromila sodelovanje zdravstvene službe na ravni ozv s šolami. Ponekod se je sodelovanje ohranilo le deloma. V korist skupne populacije bo potrebno sodelovanje obeh dejavnosti ponovno oživiti. Zakonske podlage za izvajanje preventivnih zdravstvenih programov za šolske otroke in mladostnike so v Navodilih za izvajanje preventivnih programov dela na primarni ravni (Navodila). V Navodilih sta določeni organizacija dela zdravstvenih timov in obseg preventivnega dela, ki predstavlja obenem tudi preventivni standard v ozv za šolske otroke in mladostnike. Ta se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja. Za vsako šolo je imenovan odgovorni zdravnik šole z ekipo. Zdravstveni tim šole sestavljajo zdravnik, višja medicinska sestra in srednja medicinska sestra. Za socialnovzgojne zavode je predviden zdravstveni tim v enaki zasedbi. Imenovani zdravnik za šolo pripravi na začetku šolskega leta načrt preventivnega dela (kaj, kdaj, koliko, kdo, kje...) v dogovoru s šolo.

Odpravljena je zakonska neskladnost med Zakonom o zdravstveni dejavnosti, Zakonom o šolski dejavnosti in Zakonom o varovanju osebnih podatkov, ki je predstavljala veliko težavo za šole pri posredovanju osebnih podatkov na seznamih učencev zdravstveni službi. Zaposlene v obeh dejavnostih še naprej zavezuje varovanje osebnih podatkov učencev. Pravne osnove so usklajene v toliko, da je omogočeno racionalno delovanje obeh dejavnosti v korist otrok. Preventivni zdravstveni standard v Navodilih obsega preventivne sistematske preglede, cepljenja in potrebne ukrepe, timsko obravnavo pred vstopom v šolo, timsko poklicno svetovanje otrokom, učiteljem in staršem. V ta standard sodi tudi skupinska zdravstvena vzgoja, ki pa ni bila glasno poudarjena. V nadaljevanju je dr. Brcar predstavila shemo obveznih cepljenj za osnovnošolske otroke in dijake. V naši državi ni v navadi, da starši spremljajo otroke na cepljenja, kot je to v drugih evropskih državah. Navodila vključujejo kot novost preventivni zdravstveni standard za otroke, stare 18 let, ki niso vključeni v redne oblike izobraževanja in niso zaposleni. Pravica do preventivnih zdravstvenih pregledov za te otroke izhaja iz Konvencije o otrokovih pravicah. Preventivne zdravstvene aktivnosti šolskih otrok in mladostnikov zahtevajo stalno sodelovanje z odgovornimi osebami na šoli. Na nekaterih šolah po Sloveniji izvajajo pri učencih tretjih (3. r.) razredov zdravstvene preventivne sistematske preglede medicinske sestre, kar je novost za učitelje in izhaja iz Navodil.

*Prav zaradi te novosti v Navodilih si avtorica članka zastavlja vprašanje, kdaj so bili izobraževalni in drugi programi za študij zdravstvene nege, dokument o razmejitvi nalog v zdravstveni negi toliko spremenjeni, da se lahko medicinskim sestram v praksi na ravni ozv naloži izvajanje **nalog**, ki so bile do nedavnega izključno področje **zdravnika specialista** pediatrije ali šolske medicine v ozv ter kakšna je pravna in materialna ureditev s tem v zvezi?*

Imenovani zdravnik šole izdelava analizo o zdravstvenem stanju učencev ali dijakov na šoli, vendar je ni obvezen predložiti šoli. Sodeluje tudi z drugimi službami navzven z namenom pomoči šoli. Opaža se, da šole premalo izrabl-

jajo storitve zdravnikov higienikov na zavodih za zdravstveno varstvo in zdravstvenih inšpektorjev, ki opravljajo tudi svetovalno delo pri urejanju šolskega okolja. Skupni nastop šol in omenjenih zdravnikov pri organih lokalne skupnosti bi bil pri reševanju skupnih vprašanj bolj učinkovit. Preventivne zdravstvene aktivnosti na šoli obsegajo: svetovanje glede šolske prehrane, svetovanje z vidika ocene obremenjenosti učencev z delom, svetovanje v zvezi s športno vzgojo (Strokovnjaki za športno vzgojo, ki imajo fakultetno izobrazbo, so usposobljeni za pripravo prilagojenih telesnih vaj otrokovim zmožnostim in sposobnostim.), svetovanje glede varnosti šolskega prostora in ergonomije delovnega mesta ter sodelovanje v projektu Zdrava šola. Imenovani zdravniki za šole izvajajo poleg preventivnih programov dela še kurativne programe dela za šolske otroke in mladostnike, ki so jih izbrali za osebne zdravnike. Preventivno in kurativno delo zdravnika je po obsegu ali količinsko opredeljeno s količniki. Vsakemu zdravniku pripada 10 % delovnega časa brez količnikov. V tem okviru lahko imenovani zdravnik šole izvede določene preventivne zdravstvene aktivnosti. Zdravnik v dejavnosti šolske medicine na ravni ozv, ki urešniči celoten obseg dela, lahko sklene z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) pogodbo za priznanje 15 % rednega delovnega časa brez količnikov. Ker se podpisovanje pogodb z ZZZS in načrtovanje preventivnih zdravstvenih aktivnosti na šoli terminsko razhajata, preventivno zdravstveno aktivnost za šolo imenovani zdravnik šole težko načrtuje. Dr. Brcar je prisotne pozvala k medsebojnemu sodelovanju in izrabi možnosti v zdravstveni službi, ki jih opredeljujejo Navodila. Udeleženci so imeli možnost zastaviti dr. Brcarjevi vprašanja. Ta so bila: Ali Navodila veljajo tudi za zobozdravstveno dejavnost? Kakšna je usoda zobozdravstvenih ambulant na šolah? Zakaj se preventivni sistematski pregledi ne izvajajo več na šolah? Kako se bo uredilo učiteljevo spremstvo otrok na preventivne sistematske preglede, saj mu zaradi tega izpadejo nekatere delovne obveznosti? Dr. Brcar je odgovorila, da je zobozdravstvena dejavnost organizirana drugače, zato ne more posredovati kompetentnega odgovora. Preventivni

zdravstveni sistematski pregledi se iz medicinskih doktrinskih razlogov ne smejo več izvajati na šoli. Učiteljevo spremstvo otrok na preventivni zdravstveni sistematski pregled temelji na pripravljenosti učitelja in je zelo pomembno pri uresničevanju visokega deleža precepljenosti šolskih otrok na področju vse države RS, ki nam ga zavida celo tujina. Na koncu je dr. Brcar opozorila še na dogovorjeni način opravičevanja izostankov od pouka. Največ opravičil izdajo zdravniki v zvezi s športno vzgojo. Zdravnik sme napisati opravičilo na točno določen in predpisan obrazec ter ga mora ustrezno opremiti. Na opravičilo zdravnik ne izpisuje medicinskih podatkov, ker so povsem tajni. Za odsotnost od pouka do treh dni pišejo opravičila starši. Za nepretrgano odsotnost od pouka do treh mesecev piše opravičila osebni zdravnik, za nepretrgane odsotnosti od pouka, daljše od treh mesecev, piše opravičila imenovani zdravnik šole.

Med razpravljalci je prevladovala težnja k razumevanju in strnitvi moči učiteljev in zdravstvenih delavcev za delovanje v korist otrok, za njihovo zdravo in bolj kakovostno življenje.

Članek predstavlja strnjeno poročilo s predstavitev NPS in njegovih aktivnosti. Vsem, ki jih zanima preventivno zdravstveno varstvo šolskih otrok in mladostnikov na primarni ravni osnovnega zdravstvenega varstva, svetujem, da pridobijo Navodila, ker se bodo lahko natančno seznanili s ponujenimi standardi preventivnega zdravstvenega varstva v ozv tudi za ostale skupine prebivalcev. Navodila so bila objavljena v Uradnem listu RS št.19/98. Konvencijo o otrokovih pravicah lahko dobite pri slovenskem odboru UNICEF-a v Ljubljani. Priročnik za učiteljevo delo Preprečevalstvo po priročniku alkohol, droge in tobak pa na Zavodu RS za šolstvo v Ljubljani.

CHILD HEALTH PROMOTION 21

the child's perspective

Biennial International School Nursing Conference

23 - 27 July 2001 - at Brandbjerg Højskole, Jelling, Denmark

THE 11TH ECNA 2001 ROTTERDAM

THE ART OF NURSING & THE ART OF CULTURE MERGING TOGETHER

(European Conference for Nurses in Aids care)

8-11 NOVEMBER 2001-01-03

26TH TRIENNIAL CONGRESS

midwives and women together for the family of the world

April 14-18, 2002

Vienna Austria Center

INTERNATIONAL SUMMER SCHOOL

The University of Sheffield

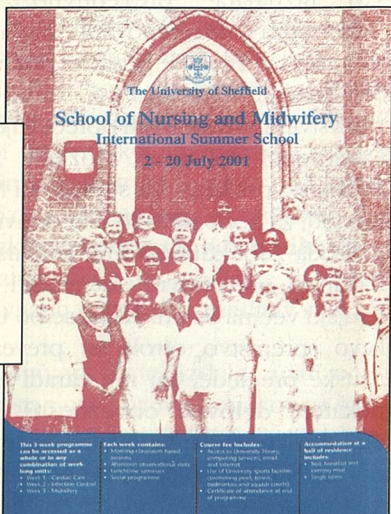
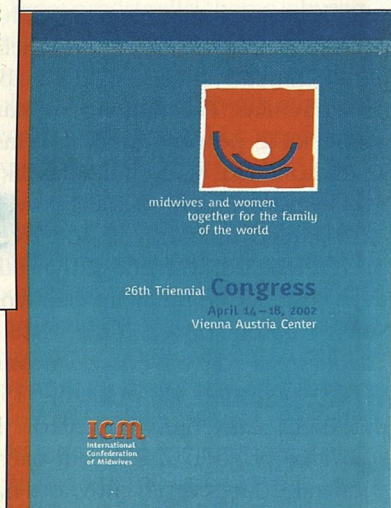
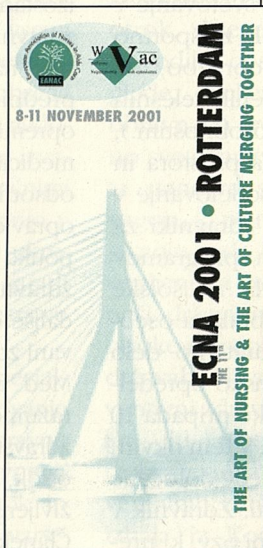
School of Nursing and Midwifery

2-20 July 2001-01-03

INTERNATIONAL NETWORKING EVENTS

Tuberculosis: clinical aspects of diagnosis, management and control

22 to 28 March 2001-01-03 Liverpool

International Networking Events

Advance Notice

Tuberculosis: clinical aspects of diagnosis, management and control

**Več informacij o srečanjih v tujini
dobite na sedežu Zbornice - Zveze**

Na zdravje

Samo zaželeli zdravje, ni dovolj.

Vivasorb, visoko vpojne obloge,

aktivno sodelujejo na tej poti.

Posebej uporabne so pri zdravljenju

ran z velikim izločanjem. S svojo

vpojnostjo rano ohranjajo suho

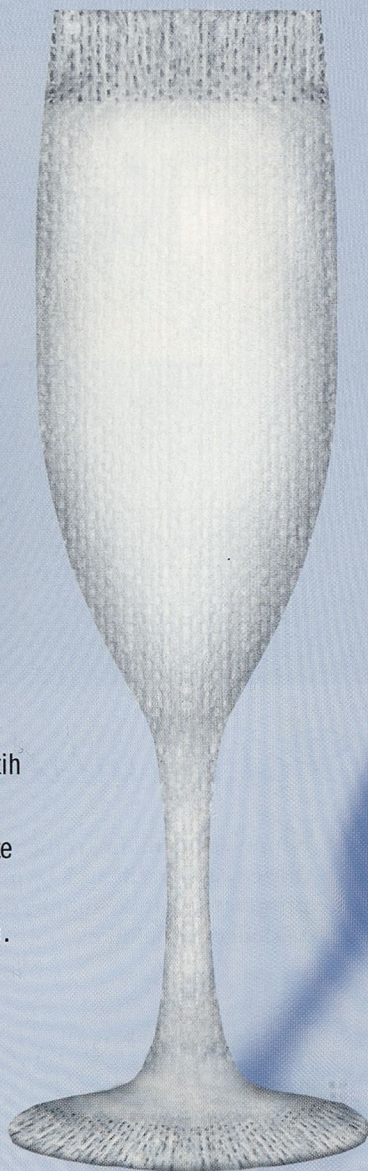
in tako pripomorejo k hitrejšemu celjenju.

Vivasorb je na voljo v sterilni obliki in v petih

različnih velikostih. Vsa dodatna pojasnila dobite

pri svojih dobaviteljih ali pa v Tosami.

Tel. 01 721 46 11 / www.tosama.si

Vivasorb®

 TOSAMA

ISO 9001 GMP

Panatus®
tablete, sirup

Panatus® forte
tablete, sirup

butamirat citrat

Pot do mirnega spanca

- odpravlja akutni in kronični suh in dražec kašel različnega izvora
- primeren za otroke in odrasle, tudi za sladkorne bolnike
- pomirja kašel pred diagnostičnimi in terapevtskimi posegi v bronhijih in po njih, pred operacijo in po njej
- ne povzroča sedacije in odvisnosti

Skrajšano navodilo

Indikacije. Panatus je indiciran za zdravljenje akutnega in kroničnega dražecga suhega kašlja različnega izvora, kašlja pred diagnostičnimi posegi v bronhijih in po njih, pred operacijo in po njej ter za zdravljenje oslovskega kašlja. **Odmerjanje.** Panatus odmerjamo glede na starost bolnika, farmacevtsko obliko ter pogostost in moč kašlja. Sirup Panatus forte, odrasli: 4-krat na dan po 1 veliko žlico (15 ml); otroci, starejši od 12 let: 3-krat na dan po 1 veliko žlico; stari 6 do 12 let: 3-krat na dan po 2 mali žlici (5 ml); stari 3 leta do 6 let: 3-krat na dan po 1 malo žlico. Tablete Panatus forte, odrasli: 2-krat do 3-krat na dan po 1 tableto (50 mg); otroci, starejši od 12 let: 1-krat do 2-krat na dan po 1 tableto. Sirup Panatus, odrasli: 3-krat do 4-krat na dan po 6 malih žlic (5 ml); otroci, starejši od 9 let: 4-krat na dan po 3 male žlice; stari 6 do 9 let: 3-krat na dan po 3 male žlice; stari 3 leta do 6 let: 3-krat na dan po 2 mali žlici; stari 1 leto do 3 leta: 3-krat na dan po 1 malo žlico; stari 6 mesecev do 1 leto: 4-krat na dan po pol male žlice (2,5 ml). Tablete Panatus, odrasli: 2-krat do 3-krat na dan po 2 tableti (20 mg); otroci, starejši od 12 let: 3-krat na dan po 1 tableto; stari 6 do 12 let: 2-krat na dan po 1 tableto. **Kontraindikacije.** Preobčutljivost za zdravilo. **Nosečnost in dojenje.** Ker z zdravljenjem nosečnic ni izkušenj, zdravila v prvih treh mesecih nosečnosti ne priporočamo. Svetujemo tudi previdnost med dojenjem, saj ne vemo, ali zdravilo prehaja v materino mleko. **Interakcije.** Klinično pomembne interakcije z drugimi zdravili niso znane. **Stranski učinki.** Zelo redko in v blagi obliki se lahko pojavijo kožni izpuščaji, prebavne motnje in vrtoglavica. Stranskih učinkov, značilnih za opiatne antitusike, ni. **Preveliko odmerjanje.** Zdravljenje blažjih oblik zastrupitve ni potrebno. Pri hujših oblikah priporočamo izpiranje želodca, aktivno oglje in odvajalo, spremljanje življenjskih funkcij in po potrebi simptomatsko zdravljenje. **Oprema.** 200 ml sirupa Panatus (4 mg butamirat citrata/5 ml) in 200 ml sirupa Panatus forte (7,5 mg butamirat citrata/5 ml), 10 tablet Panatus po 20 mg in 10 tablet Panatus forte po 50 mg butamirat citrata. **Podrobnejše informacije so na voljo pri proizvajalcu.**

Krka, d.d. Novo mesto
Smarješka cesta 6
8501 Novo mesto
www.krka.si

Panatus®. Za noč brez kašlja.